

Jaarverslag 2015 Financieel

Versie 1.1 d.d. 23-04-2016 t.b.v. RvT

Inhoudsopgave

A	Toelichting op onderdelen van het jaarverslag	
	1. Grondslag, missie en visie van de school	2
	2. Juridische structuur	3
	3. Identiteit en Organisatie	3
	4. Kernpunten beleid	5
	5. Personeelszaken	17
	6. Kwaliteitszorg	19
	7. Bedrijfsvoering	20
	8. Financiële stand van zaken	22
	9. School en omgeving	27
	10. Mogelijke nevenvestiging Zaltbommel	29
	11. Medezeggenschapsraad	29
B	Continuïteitsparagraaf	
	1. Algemeen	31
	2. Overige rapportages	36
C	Verslag Raad van Toezicht	38
D	Jaarrekening	
	Grondslagen voor de jaarrekening	47
	Model A Balans per 31 december 2015	49
	Model B Staat van baten en lasten 2015	50
	Model C Kasstroomoverzicht 2015	52
	Overige toelichtingen	53
E	Overige gegevens	
	1. Controleverklaring	70
	2. Bestemming exploitatiesaldo	72
	3. Niet uit de balans blijkende verplichtingen	72
	4. Niet in de balans opgenomen regelingen	72
	5. Gebeurtenissen na balansdatum	72
	6. Gegevens over de rechtspersoon	72
	7. Opgave bestaan nevenvestigingen	72
	8. Vaststelling en goedkeuring	73

A Toelichting jaarverslag 2015

1. Grondslag, missie en visie van de school

Grondslag

De Gomarus Scholengemeenschap voor vmbo, mavo, havo en vwo is een reformatorische school. De grondslag is verwoord in artikel 2 van de statuten van de Vereniging en luidt als volgt:

'De Vereniging is gegrond op het onveranderlijke Woord van God, naar de overzetting daarvan uit de oorspronkelijke talen, op last van de Staten-Generaal der Verenigde Nederlanden en volgens besluit van de Nationale Synode, gehouden te Dordrecht in 1618 en 1619, nader uitgedrukt in de Drie Formulieren van Enigheid, zoals die zijn vastgesteld door voornoemde Synode.'

Missie en visie

De missie van de Gomarus is het geven van op de grondslag gebaseerd onderwijs, dat gekenschetst wordt door de kernwoorden 'bewogen, bevlogen en betrokken'. De grondslag wordt als leidraad gebruikt bij het uitzetten van beleid, gebaseerd op deze drie kernwoorden en het vertalen daarvan naar de praktijk. Deze kernwoorden omvatten veel. Samengevat duiden we ze voor de Gomarus als volgt:

Bewogen

Bewogenheid duidt in eerste instantie op het belang dat gehecht wordt aan het eeuwig heil van onze medemens. Binnen de school betekent dit primair het heil van leerlingen en collega's en daarnaast van allen die bij de school betrokken zijn. We belijden dat eenieder bekering nodig heeft en dat die alleen kan worden verkregen door de genade van God, door de verzoening door de Heere Jezus Christus en de toepassing daarvan door de Heilige Geest. In tweede instantie duidt bewogenheid op zorg voor elkaar, in velerlei opzicht. Het betreft dan de tweede tafel van de wet: je naaste liefhebben als jezelf. Dat betekent het goede zoeken voor de ander: je leerling, je collega, je leidinggevende, je teamlid enz.

Bevlogen

Het woordenboek geeft voor bevlogen een aantal betekenissen en synoniemen: bezielde, geestdriftig, vurig, gedreven, zeer enthousiast en met veel ideeën. Bevlogen collega's staan open voor nieuwe ideeën en dragen hun bevlogenheid over aan anderen in hun omgeving. Dat is precies waar de Gomarus voor staat. Een school waar Bijbels gefundeerde zaken worden overgedragen op en gedeeld met leerlingen. Maar waar ook, door gedegen vakmanschap en kennis, leerlingen enthousiast worden gemaakt voor een vak, voor een beroep. Door deze bevlogenheid krijgen leerlingen van de Gomarus goed onderwijs en worden ze gestimuleerd en nieuwsgierig gemaakt verder te leren, zodat zij binnen de samenleving kunnen functioneren en hun talenten gebruiken. Onder de samenleving verstaan we gezin, kerk en maatschappij. Om dit te realiseren, is er naast de door de overheid voorgeschreven vakken specifieke aandacht voor godsdienstige opvoeding, toerusting en vorming om als christen te staan in de maatschappij. Met 'staan in de maatschappij' wordt naast het zich 'staande houden' ook bedoeld het in staat zijn om het christen-zijn uit te dragen en met Gods hulp wet en evangelie te verkondigen in gezin, kerk en maatschappij. Leerlingen leren keuzes te maken binnen de grenzen van hun verantwoordelijkheid. Ze leren inzicht te geven in hun vorderingen en verantwoording af te leggen. Leerlingen worden zodanig begeleid in hun ontwikkeling dat zij leren verantwoordelijkheid te dragen voor hun eigen leren. Ze worden gestimuleerd verantwoordelijkheid te dragen voor zichzelf en voor anderen. Hopelijk resulteert dit in een bevlogen leerling. Bevlogenheid heeft ook alles te maken met de houding van docenten, ondersteuners en leidinggevendenden van de school. Het gaat over geïnspireerd zijn, een doel voor ogen hebben en bezieling uitstralen. Geen vat (met kennis) vullen, maar een vuur ontsteken. De Gomarus streeft naar een inspirerende en professionele cultuur. Een cultuur die gericht is op kwaliteit en ontwikkeling van de vakman of

vakvrouw in elke discipline. Dit vatten we samen onder de term 'inspirerend onderwijs'. In de pedagogisch-didactische visie (paragraaf 4) wordt dit verder uitgewerkt.

Betrokken

Betrokkenheid geeft aan dat je om de ander geeft. De ander: een leerling, een docent, een leidinggevende, een medewerker of een ouder. Betrokkenheid geldt over en weer. Ook het begrip veiligheid valt hieronder, zowel de fysieke als sociale veiligheid voor alle geledingen binnen de school. Een veilig klimaat is een voorwaarde voor een goed leerklimaat. Leerlingen moeten zich binnen de school op hun gemak voelen, ook als het gaat om leerlingen die extra zorg behoeven of een aangepast programma nodig hebben. Docenten en onderwijsondersteunend personeel moet zich eveneens veilig weten binnen de school. Dat betekent ook de mogelijkheid hebben om vragen en problemen voor te leggen aan anderen, met als doel gezamenlijk ervan te leren en te professionaliseren.

2. Juridische structuur

Algemeen

De Gomarus heeft een bestuursstructuur die voldoet aan de wet 'Goed onderwijs, goed bestuur'. Binnen de structuur van de Gomarus is daarbij een belangrijke plaats voor de Vereniging en het Verenigingsbestuur (VB) weggelegd. De hoofdelementen van deze structuur zijn:

- A. Een Vereniging met een Verenigingsbestuur dat zich primair richt op behoud en versterking van de identiteit van de school. Onder deze Vereniging ressorteren de volgende twee stichtingen: Stichting voor Christelijk Voortgezet Onderwijs op Reformatorische grondslag te Gorinchem (Stichting VO) en Stichting Vermogensbeheer (Stichting VB).
- B. In de Stichting VO zijn de schoolactiviteiten van de school ondergebracht, met daarbinnen een scheiding tussen bestuur en toezicht. Binnen de Stichting VO bestaat de bestuursstructuur uit het College van Bestuur (CvB, 'eenhoofdig') en de Raad van Toezicht (RvT, zeven leden).
- C. In de Stichting Vermogensbeheer is het private vermogen van de Vereniging ondergebracht, dat wordt beheerd ten behoeve van de school.

Vanuit het VB zijn een tweetal commissies gevormd, die door het Verenigingsbestuur zijn gemandateerd om beslissingen te nemen.

- De Benoemingscommissie is gemandateerd tot het fiatteren of afwijzen van door het CvB ter benoeming voorgedragen sollicitanten, mits de beslissing unaniem is. Bij een niet-unanieme beslissing wordt het besluit door het voltallige Verenigingsbestuur genomen.
- De Toelatingscommissie bepaalt of leerlingen al dan niet worden toegelaten op de Gomarus. Bij afwijzing kunnen betreffende ouders beroep aantekenen bij het Verenigingsbestuur.

Daarnaast houdt het Verenigingsbestuur visitaties bij de verschillende vaksecties om regelmatig met hen over identiteitszaken te spreken en de resultaten van deze gesprekken terug te koppelen naar het CvB.

3. Identiteit en organisatie

Identiteit

Het inhoud geven aan en het bewaken van de identiteit is een belangrijke taak voor het personeel en de directie van de school, het College van Bestuur (CvB), de Raad van Toezicht (RvT) en het Verenigingsbestuur (VB). In het Strategisch beleidsplan 2011-2016 zijn een aantal speerpunten met betrekking tot de identiteit opgenomen. Daarin staat onder andere:

'De school die we voor ogen hebben, onze Gomarus, is een school waar leerlingen, ouders, personeel, directie, CvB, RvT en VB vanuit de vaste waarden van Gods Woord geïnspireerd zijn en elkaar inspireren. Inspiratie betekent dat je een doel voor ogen hebt en dat bezield nastreeft. Dat betekent leven vanuit vaste waarden,

het hebben van idealen, proberen het hart van de ander te raken en dienstbaar te zijn. Gods Woord vat de verticale en de horizontale lijn kernachtig samen met: God liefhebben boven alles en onze naaste als onszelf'. De Heere geve door Zijn genade dat dit praktisch mag zijn en steeds meer worden op de Gomarus.'

In de praktijk betekent dit dat de Bijbel dagelijks geopend en besproken wordt. Romeinen 10 zegt daarvan: 'Zo is dan het geloof uit het gehoor, en het gehoor door het Woord Gods.' Alle vakken worden gegeven vanuit een Bijbels mens- en wereldbeeld. In het bijzonder komt dat aan de orde bij vakken als godsdienst, geschiedenis, maatschappijleer en culturele kunstzinnige vorming. Voor elk schooltype is er een programma voor 'toerusting en vorming'. De identiteit heeft ook een belangrijke plaats in werkweken (waaronder de burgerschapsweek) en bij excursies. Het personeel houdt jaarlijks een studie- en bezinningsdag. Ook worden in kleiner verband bezinningsmomenten belegd, zoals binnen de teams, de secties en andere geledingen. Bij de opening van het schooljaar, bij ouderavonden en bij de bijeenkomst met de kerkenraden uit de regio staat het thema 'identiteit' centraal. Zo stond de jaaropening van 2015 in het teken van gemeenschapszin, onder de titel 'Geven of ontvangen'. Hierin stond het goede voor elkaar zoeken centraal, als tegenwicht voor de op het individu gerichte maatschappij.

In de statuten van de schoolvereniging worden zes participerende kerkverbanden genoemd.

College van Bestuur en directie

Het bevoegd gezag van de school is het College van Bestuur. Dit college is op de Gomarus eenhoofdig ingevuld door dhr. ir. Chr.J. Flikweert. In 2015 bestond de directie uit drie personen:

- de directeur onderwijs (teams): dhr. C. van Rijswijk
- de directeur onderwijs (secties): dhr. A.W.A. ter Harmsel
- de directeur bedrijfsvoering: dhr. J. de Deugd

Onderwijskundig gezien is de school een 'matrixorganisatie': enerzijds wordt gewerkt met teams, teamleiders en een directeur onderwijs (teams); anderzijds maakt elke docent ook deel uit van een vaksectie, met een sectieleider en een directeur onderwijs (secties). De directeur onderwijs (secties) is ook verantwoordelijk voor de leerlingenzorg en het inhoud geven aan de beleidsondersteunende taken die door LD-docenten worden uitgevoerd. De directeur bedrijfsvoering beheert de portefeuilles: facilitaire zaken (conciërges, catering, onderhoud gebouwen etc.), financiën, informatie- en communicatietechnologie (ICT), kwaliteit, logistiek (roosters etc.), personeel & organisatie en public relations (PR).

Teams, afdelingen en vaksecties

Acht teamleiders geven leiding aan de vier teams binnen de school. De teamleiders zijn de direct leidinggevend van de docenten. Er is in 2015 blijvend aandacht geweest voor professionalisering van de teamleiders, sectieleiders en afdelingshoofden. Als groep apart hebben ze gewerkt aan hun professionalisering, o.a. binnen de Professionele Leergemeenschap (PLG) van team- en sectieleiders. Daarnaast is er een gezamenlijke managementtweedaagse georganiseerd. In die sessie stond 'maturiteit' centraal, het op een volwassen manier omgaan met uitdagingen en het op een evenwichtige manier geven van feedback.

Daarnaast is er voor elk vak een vaksectie; alle docenten maken deel uit van een sectie. Onder aansturing van de sectieleider geven ze vorm aan de inhoud van het vak en de doorlopende leerlijnen. Door de versterking van de positie van de vaksecties ontstaat er een positieve spanning tussen de teams en de secties, die elk hun doelen willen verwezenlijken in het belang van de leerlingen. Dit levert afspraken op die recht doen aan zowel het team als de vaksectie. Een blijvend punt van aandacht is het evenwicht tussen genoemde geledingen.

De ondersteunende diensten zijn ondergebracht in de volgende afdelingen: facilitaire zaken, financiële- en leerlingenadministratie, ICT, logistiek, personeel & organisatie en secretariaat.

4. Kernpunten beleid

De pedagogisch-didactische visie

Onderdeel van het nieuwe Strategisch beleidsplan 2015-2019 is de pedagogisch-didactische visie. Dit document is tot stand gekomen met inbreng vanuit de verschillende geledingen binnen de school. Het is bedoeld als 'richtlijn' voor het onderwijs op de Gomarus. Zo kan het worden gebruikt bij de selectie van een nieuwe onderwijsmethode of bij het ontwikkelen van een lessenserie. Deze visie geeft een goed beeld van het onderwijs dat we voorstaan.

Als christelijke school ontlene wij ons bestaansrecht aan de Bijbelse opdracht om Gods daden door te geven aan de volgende generaties. Hierbij doen leerlingen kennis op die zich richt op Godskennis, zelfkennis, kennis van de ander en het andere. Samen met gezin en kerk vormt de school zo leerlingen om dienstbaar te kunnen zijn in de samenleving.

Op onze school leren leerlingen dat God goed is en de mens van nature geneigd is tot het kwade. Het belangrijke doel van ons onderwijs is dat leerlingen leren dat God naar Zijn welbehagen, in en door Christus, de verlossing van verloren zondaren mogelijk maakt. Daarnaast is er aandacht voor de christelijke/reformatorische traditie, in het besef dat deze ontstaan is uit Gods trouwe zorg over ons.

Als personeelsleden streven wij ernaar om in ons gedrag een voorbeeld voor leerlingen te zijn. Vanuit de gerichtheid op God, Zijn schepping en de naaste brengen wij blijvende waarden als bescheidenheid, rechtvaardigheid en naastenliefde over. Als gezagsdragers zijn wij in ons gedrag betrouwbaar, geloofwaardig en echt. Wij leren onze leerlingen ijverig te zijn, doorzettingsvermogen te ontwikkelen en respect te hebben voor gezag.

Op onze school gaan leerlingen respectvol om met de personeelsleden en met hun medeleerlingen. Hierdoor komt pesten niet voor op onze school of er wordt direct actie ondernomen om het te stoppen. De leerlingen krijgen in toenemende mate verantwoordelijkheid voor hun eigen gedrag en leren zelfstandig werken, samenwerken, om ondersteuning vragen en verantwoording afleggen. Deze algemene vorming gaat bij ons op school hand in hand met het opleiden voor een beroep of vervolgopleiding.

Als leraren zijn wij ervan overtuigd dat onderwijs begint bij een echte ontmoeting tussen leraar en leerling. In onze lessen brengen wij leerlingen regelmatig tot verwondering. Leren vindt zo mogelijk plaats vanuit de werkelijkheid die ook benaderd kan worden vanuit verhalen, beelden en probleemstellingen.

Op onze school streven leraren naar een optimale betrokkenheid van leerlingen in de les en dagen zij leerlingen praktisch, creatief en/of intellectueel uit tot betere prestaties en/of meer verantwoordelijkheid. Hierom geven zij leerlingen zoveel mogelijk onderwijs op hun niveau.

Op onze school maakt een leerling zich de kennis 'eigen', dat wil zeggen dat de overgedragen kennis persoonlijk betekenis krijgt. Dit leerproces bestaat uit kennisoverdracht en toepassing van deze kennis. Dit heeft tot doel dat de leerling zelfstandig leert denken.

Op onze school hebben leraren veel kennis van hun vak en werken samen aan de kwaliteit van het onderwijs binnen sectie en team. Leraren onderhouden pedagogische en didactische kennis door op de hoogte te zijn van bestaande en nieuwe inzichten.

Praktijken

1) Vorming dient (impliciet) overal in de school aandacht te krijgen:

- a) Vorming als christen uit zich in gerichtheid op God, gerichtheid op de naaste (dienstbaarheid) en eerbied voor de schepping.
- b) In het Bijbelse mensbeeld is het vertrekpunt in de relatie tot God dat wij gevallen mensen zijn in Adam, dood in zonden en misdaden. En dat we voor het tot stand komen van een relatie met God (bekering), wedergeboorte nodig hebben, gewerkt door Gods Woord en Geest.
- c) Dienstbaarheid uit zich onder andere in het hebben van wezenlijke interesse in elkaar, verwachtingen uitspreken naar elkaar en het klaar staan voor elkaar. Dit is belangrijk

- binnen de gemeenschap van onze school, maar het is ook van wezenlijk belang als dat in praktijk wordt gebracht buiten de gemeenschap van onze school.*
- d) *Onderwijs zal iets ontsluiten van de grootheid van de schepping, waardoor ook eerbied voor de Schepper kan ontstaan.*
 - e) *Wij benutten kansen om in gesprek te komen over God en Zijn Woord en streven zo naar echte ontmoetingen.*
 - f) *Vorming vindt niet alleen plaats bij de dagopening en de lessen godsdienst, alle vakken moeten dienen tot beter verstaan van de Heilige Schrift.*
 - g) *Er wordt gestreefd naar een actieve en persoonlijke betrokkenheid van de leerlingen. Dat kan heel goed door het stellen van concrete, prikkelende en open vragen.*
 - h) *De mentor heeft een belangrijke rol in het gesprek met de individuele leerling over zijn staan als christen in de kerk, in de wereld en in de school.*
 - i) *Binnen secties gaan leraren met elkaar het gesprek aan over elementen in de methode die niet stroken met de identiteit van de school. Deze elementen kunnen overigens heel geschikt zijn om ook met onze leerlingen in gesprek te gaan over onze identiteit.*
- 2) *Leerlingen leren verantwoordelijkheid te dragen:*
- a) *Leerlingen voelen zich medeverantwoordelijk voor hun medeleerlingen. Dat beïnvloedt hun gedrag positief.*
 - b) *'Sterke' leerlingen leren we om zich in te zetten om 'zwakke' leerlingen te helpen (niet alleen op cognitief gebied).*
 - c) *Leerlingen zijn verantwoordelijk voor hun eigen schoolwerk (gemiste lesstof en/of proefwerken). Leraren weten wat ze in dit opzicht van hun leerlingen kunnen en mogen verwachten. Dit is uiteraard per schoolsoort en leeftijd verschillend en is onderdeel van de vorming.*
 - d) *Als er keuzemogelijkheden voor leerlingen zijn te realiseren, wordt dat bevorderd; het vergroot het verantwoordelijkheidsgevoel van leerlingen.*
- 3) *Om alle leerlingen voldoende aandacht te kunnen geven, streven we in onze school (in klassen die niet te groot zijn) naar de volgende praktijken:*
- a) *Waar dat nodig en mogelijk is, leveren we maatwerk in instructie, verwerking en begeleiding.*
 - b) *Er is aandacht voor leerlingen die wat meer ondersteuning nodig hebben om goede resultaten te behalen.*
 - c) *Er is voldoende aandacht voor leerlingen die wat meer uitdaging (niet alleen op cognitief gebied) aankunnen.*
 - d) *We proberen onze leerlingen praktisch en/of intellectueel uit te dagen om betere prestaties te leveren en om meer verantwoordelijkheid te nemen voor het schoolwerk.*
- 4) *Op onze school wordt gewerkt aan een effectieve lespraktijk:*
- a) *Leraren streven ernaar om de vijf rollen van de leraar (gastheer, presentator, didacticus, pedagoog en afsluiter) zo goed mogelijk te vervullen.*
 - b) *Binnen een les(senserie) vervult de 'didactische leidraad Gomarus' een nuttige rol om te beoordelen of noodzakelijke didactische elementen niet ontbreken.*
 - c) *Overdracht van kennis zal in veel gevallen zinvol en/of effectief zijn. Vooral als het gaat om geloofswaarheden en waardevolle kennis vanuit de christelijke traditie is dit het geval. Tegelijk geldt ook voor deze kennis dat de leerling zich deze kennis 'eigen' moet maken, dat wil zeggen dat het persoonlijk betekenis moet gaan krijgen voor de leerling.*
- 5) *In onze school bevorderen we een lerende cultuur:*
- a) *Personeelsleden geven en ontvangen op de juiste wijze feedback op elkaars werk en gedrag.*
 - b) *Leraren werken met leerlingen aan het op de juiste wijze geven van en verwerken van feedback op werk en gedrag.*
 - c) *Binnen teams, secties en afdelingen wordt door alle leden gewerkt aan handhaving of verbetering van (onderwijs)kwaliteit.*
 - d) *We proberen leerlingen concentratie, leesvaardigheid en luistervaardigheid aan te leren. Dat is voor alle schoolvakken van belang, maar dat is ook belangrijk voor de geestelijke ontwikkeling.*
 - e) *Leraren bevorderen dat bij hun leerlingen verwondering, enthousiasme en interesse ontstaan voor het schoolwerk. Dat kan onder andere door creativiteit ('out of the box' denken) te stimuleren.*

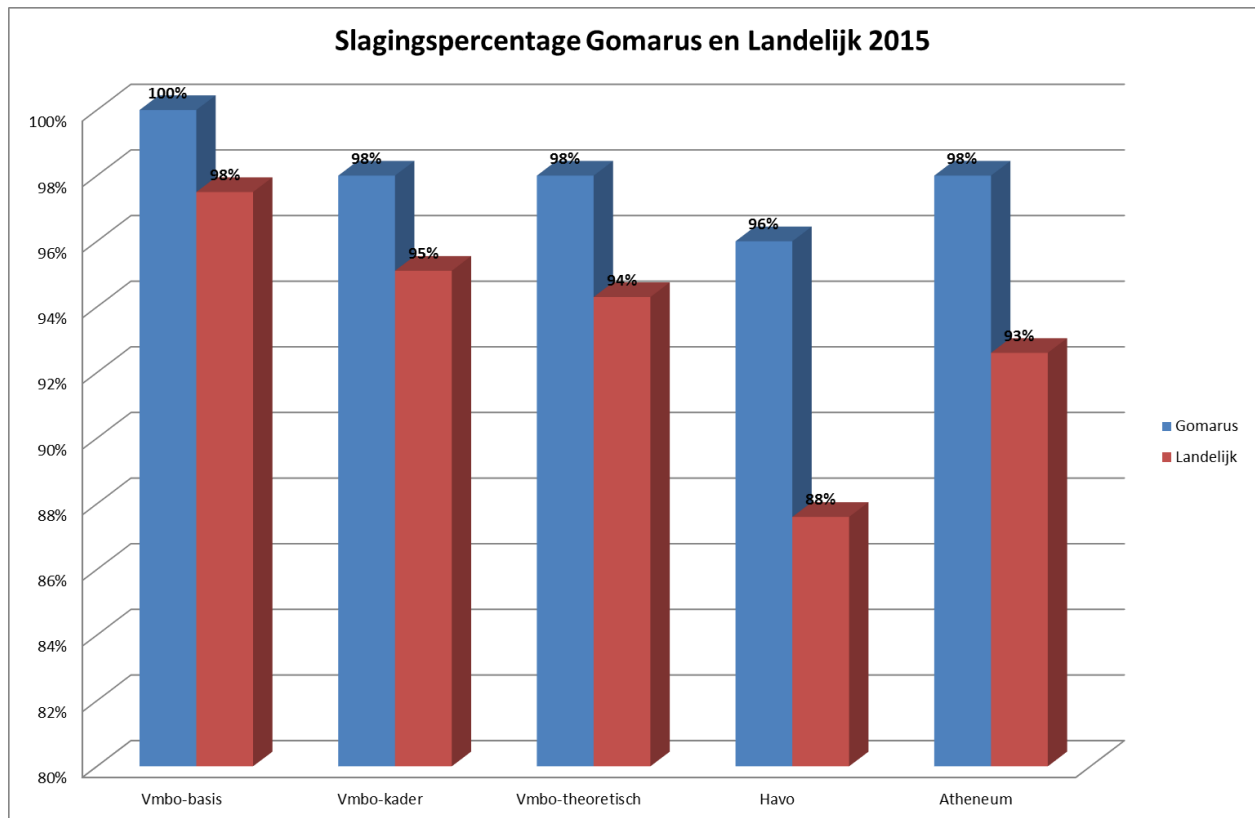
Onderwijs

Onderwijs is één van de pijlers van de samenleving. Onderwijs bereidt jonge mensen voor op een vervolgstudie of een plekje op de arbeidsmarkt. Dat betekent dat leerlingen

uitgerust moeten zijn met kennis en vaardigheden om in de bruisende samenleving een mooie passende plaats te bemachtigen of te krijgen. Het eerste woord 'bemachtigen' weerspiegelt de autonome mens, die het constructivisme aanhangt; het tweede woord 'krijgen' ziet meer op de afhankelijke mens, die zich in zijn handelen afhankelijk weet van God. En daarmee snijden we gelijk een belangrijke taak aan van het onderwijs op onze reformatorische Gomarus Scholengemeenschap: een brede toerusting en vorming van leerlingen, waarbij zaken worden geleerd die letterlijk van 'levensbelang' zijn. Hierbij mogen we het zich afhankelijk weten van de hoge en eeuwige God wel als eerste noemen. Bij verschillende vakken komen allerlei thema's en onderwerpen met betrekking tot ToVo (Toerusting en Vorming) aan de orde. Het mooie is dat het ook in lijn is met wat de overheid van ons vraagt: een betere en bredere vorming van leerlingen! Ook in 2015 is er over het 'vak' Toerusting en Vorming gesproken op onze school en zijn er verdere stappen gezet in de voorbereiding en uitvoering ervan, waarbij we kunnen vermelden dat onze collega's de dragers van ToVo zijn. Ook de komende jaren zal de aandacht gericht zijn op de verdere doordenking en uitvoering van dit 'vak'.

Maar onderwijs vraagt ook om harde cijfers, resultaten. Concrete resultaten vormen immers een basis om verschillende scholen met elkaar te kunnen vergelijken. In die vergelijking komt de Gomarus er niet slecht uit, integendeel. Om dat in beeld te brengen, staat hieronder in de alinea 'Opbrengsten' onder andere een grafiek met de resultaten van de Gomarus ten opzichte van de grote groep scholen, een benchmark over 2014-2015. Gepaste trots, maar vooral dankbaarheid mag er dan wel zijn.

De school heeft ongeveer hetzelfde aantal leerlingen als vorig jaar. Dat betekent dat we ons niet primair hoeven te richten op het behoud van leerlingen. We focussen ons op de kwaliteit van het onderwijs. Steeds meer hoor en zie je dat de term 'Passend Onderwijs' niet alleen met 'zorg' te maken heeft, maar dat er aandacht is binnen de school voor verschillen tussen leerlingen die in eenzelfde klas zitten. Het 'uitgaan van verschillen' is een belangrijke pijler om een omgeving te creëren waarin jongeren willen leren. Denk bijvoorbeeld aan het project Shakespeare, de plusklassen en de (innovatieve) wedstrijden waar onze leerlingen aan meedoen. We hebben binnen de school veel over deze onderwerpen gesproken. Dat betekent niet dat er dan ook meteen grote veranderingen plaatsvinden, maar het leidt wel tot meer bewustwording. Bewustwording leidt tot een bredere belangstelling, wat bijvoorbeeld weer uitmondt in het bezoeken van andere scholen of het lezen van boeken, het bijstellen van meningen, of het uitproberen van nieuwe dingen. Mogelijk leidt dit tot een kwaliteitsverbetering van het onderwijs. Het zijn mooie en zinvolle discussies, waarbij we het welzijn van de leerling op het oog hebben.

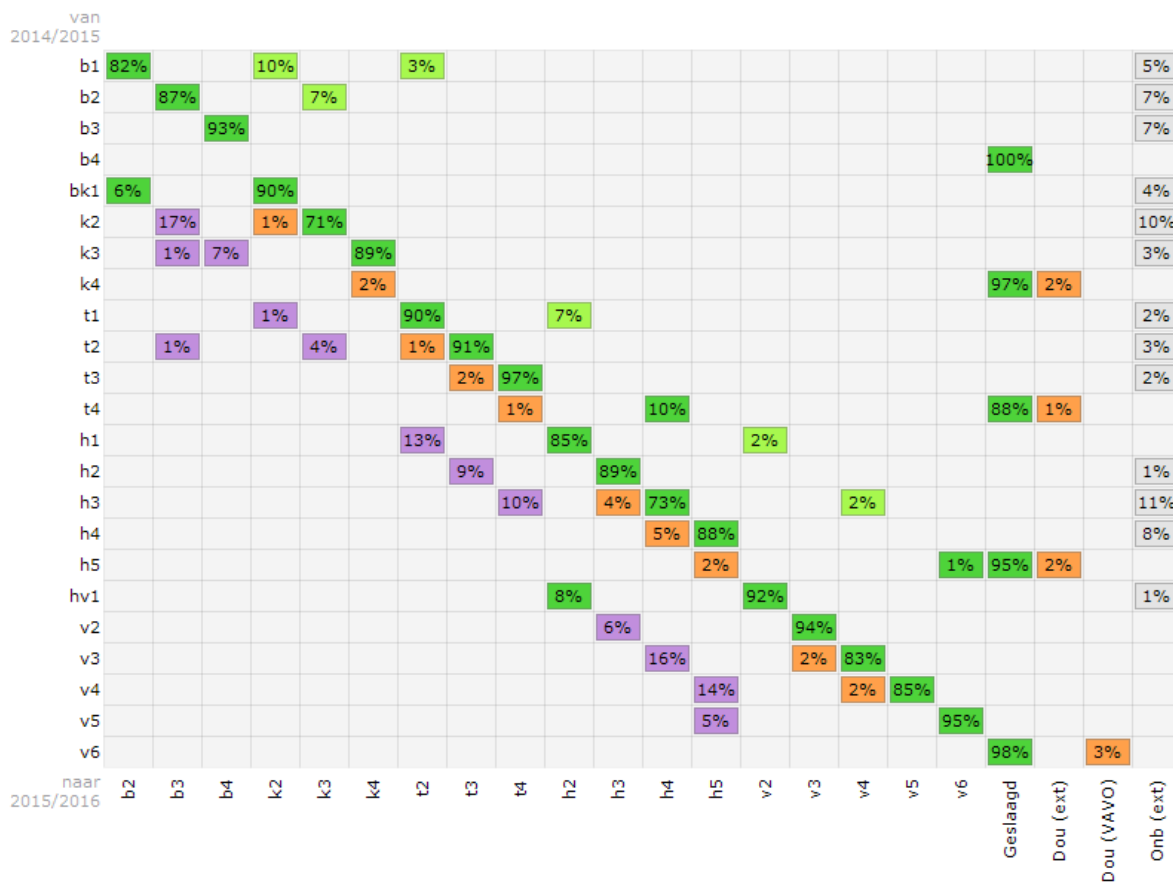
Doorstroom

De doorstroom vraagt elk jaar de aandacht; de resultaten ziet u hieronder. Er zijn zowel positieve ontwikkelingen als zorgpunten. Net als vorig jaar moeten we zeggen dat het niet zo eenvoudig is trends te ontdekken. Een belangrijke verbetering die we wellicht vasthouden, is de doorstroom van mavo 4 (t4) naar havo 4. Deze doorstroom is fors gestegen, van 5% naar 10%, wat een verdubbeling betekent ten opzichte van vorig jaar. Eén en ander heeft ongetwijfeld te maken met de 'plusklas', die leerlingen goed voorbereidt op de overstap naar de havo. De leerlingen uit de 'plusklas' hebben, naast extra aandacht voor Engels en wiskunde, ook een extra vak gevolgd. Het blijkt een kweekvijver te zijn voor leerlingen met hoge ambities. In de kaderberoepsgerichte leerweg (k2) zien we meer afstroom naar de basisberoepsgerichte leerweg (b3). Dit is een ontwikkeling die we moeten zien in het licht van de verzwaring van de bovenbouw en die voorsorteert op het toekomstige beroep van de leerling. De onderbouw van havo/vwo geeft wel een constant beeld, daar zijn weinig grote veranderingen die direct in het oog springen. In de bovenbouw van het havo ziet de doorstroom er goed uit. In de bovenbouw van het vwo is er een forse verbetering te zien in de afstroom, met name van de route van v5 naar h5 wordt veel minder gebruik gemaakt. Daar zijn we blij mee en we doen ons uiterste best om met name dit cijfer, dat bij de hierboven genoemde 'vervelende' route behoort, verder te laten dalen.

In de figuur hieronder wordt op de y-as de jaarlaag weergegeven waar de leerlingen vandaan komen. Op de x-as worden de jaarlagen weergegeven waar de leerlingen naartoe gaan. Op de kruispunten staan de relevante percentages. Een voorbeeld van het lezen van deze tabel is: van t1 gaat 1% naar k2, 90% naar t2, 7% naar h2 en 2% kiest voor een andere opleiding.

Schooljaar: 2014/2015
 Doorstroom Status: Reguliere Doorstroom
 Grootte: Percentage

Doorstroom Matrix

4.1 Teams

Vmbo basis en kader

Beroepschool

De Beroepschool is geïmplementeerd. In de afgelopen jaren is de organisatie aangepast en nu is het geen los vak meer. Het is ondergebracht bij de beroepsgerichte afdelingen. We zijn van acht naar negen lessuren per week gegaan, drie uur per afdeling. De leerlingen gaan in klas twee naar de beroepsgerichte afdeling en zijn met het bovenbouwprogramma gestart. De docenten en leerlingen zijn positief over deze manier van werken. Een punt van aandacht is de instroom van leerlingen van andere scholen in het derde leerjaar.

Leerwegondersteunend onderwijs (lwoo)

De lwoo-afdeling heeft op de Gomarus een gewaardeerde plaats. Met deze vorm van onderwijs wordt een groep leerlingen bediend die in het verleden afstroomde naar een andere school. Maar met het verleggen van grenzen ontstaan er nieuwe grenzen. Eén van de knelpunten ligt nu bij de beroepsgerichte vakken: hier worden vaardigheden gevraagd die voor een deel van de lwoo-leerlingen erg moeilijk zijn, we denken na over oplossingen.

Leerwerktraject (LWT)

Het Leerwerktraject (LWT) is er voor leerlingen in de basisberoepsgerichte leerweg; vooral de leerlingen met leerwegondersteunend onderwijs (lwoo) hebben profijt van het LWT. Dit geeft de mogelijkheid een individuele leerroute aan te bieden aan leerlingen die

vastlopen in het reguliere traject. Afgelopen schooljaar is begonnen met in het tweede leerjaar een beperkte groep lwoo-leerlingen Engels aan te bieden buiten de reguliere lessen. Bij deze leerlingen zijn de eindtermen Engels losgelaten. De lessen die zij nu krijgen, zijn gericht op lezen en spreken, zodat zij zich kunnen redden met Engels in de maatschappij. Aangezien de eindtermen zijn losgelaten, valt dit onder het LWT.

Examenresultaten

De resultaten waren afgelopen jaar gelukkig goed. De resultaten van Engels blijven echter nog te veel achter. Dit heeft voor ons een hoge prioriteit. Met de sectie wordt besproken om een andere methode te gaan gebruiken die dichter bij de leefwereld van de leerlingen staat. Het doel is de motivatie daardoor te verhogen.

Vernieuwingen bovenbouw

In 2018 worden de eerste nieuwe examens binnen de beroepsgerichte leerweg afgenomen voor de scholen die buiten de pilot vallen. Dit betekent dat de leerlingen die in 2015 in klas twee zijn begonnen, zijn gestart met het nieuwe programma. Het lastige is dat er vanuit de overheid nog veel onduidelijkheid is. Dit maakt het voor de afdelingen lastig om de juiste voorbereidingen te treffen. Binnenkort zal worden besloten welke keuzevakken worden aangeboden.

Mbo niveau 2

Het Hoornbeek College en de Gomarus hebben zich gebogen over de mogelijkheden van mbo-opleidingen op de locatie Gorinchem aan te bieden. Er is een werkgroep ingesteld met als doel opleidingen van de verschillende afdelingen te starten op niveau 2. Begin 2016 wordt er door het Hoornbeek een definitief besluit genomen. Bij een positief besluit zullen de opleidingen na de zomervakantie 2016 starten: uitgevoerd door de Gomarus, onder verantwoordelijkheid van het Hoornbeek

Mavo

Vernieuwing

Na de succesvolle naamsverandering van vmbo-t naar mavo zijn we, in aansluiting op de plannen uit 2014, met het team verdergegaan met het uitwerken en concretiseren van de plannen voor de invulling van het onderwijs op de mavo. Het motto blijft ondertussen: gewoon goed onderwijs!

Doelstellingen

Omdat het onderwijs aan onze leerlingen centraal staat, hebben we als hoger doel de omschrijving 'Geïntegreerde leerlingenzorg en leerlingenbegeleiding in het onderwijssysteem op het niveau van de leerling' gekozen. We streven naar rekening houden met verschillen en zoeken naar mogelijkheden om leerstof en instructie op maat aan te bieden. We streven naar een voor elke leerling onvertraagd diploma én we werken eraan dat de leerling op de maatschappij is voorbereid. Met deze doelen lopen we in de pas met de onderwijskundige en maatschappelijke ontwikkelingen.

Teamontwikkelpunten

Het team heeft dit ondertussen, met de overstap naar schooljaar 2015-2016, vertaald naar praktisch haalbare teamontwikkelpunten. Op het terrein van Passend Onderwijs hebben de mavodocenten in de lespraktijk aandacht voor verschillen, met aandacht voor de doorlopende leerlijn en lessen en toetsen op het juiste niveau (evenwichtig cijferbeeld). Het mavoteam zoekt naar oplossingen om de resultaten minimaal op hetzelfde peil te houden. Hiervoor is er extra aandacht voor de doorlopende leerlijn en voor kwalitatief goede lessen, sturen we op de ontwikkeling van valide en efficiënte toetsen en is er binnen alle leerjaren aandacht voor lange antwoordvragen. In de derde plaats staan nog vier onderwerpen uit het projectplan 'Nieuwe mavo' in de schijnwerpers: het ontwikkelen van stermodules voor de sterklas, samenwerking tussen VO en mbo, de pilot Versterkt Talen Onderwijs in klas 1 mavo en voorbereiding op het lesprogramma techniek in klas 2 en 3. De vakdocenten van CKV-junior, Frans en techniek bereiden het keuzeprogramma 2 mavo voor. Onder aansturing van de

decaan integreren de betrokken vakdocenten de Praktische Sector Oriëntatie-lessen en excursies binnen het reguliere lesaanbod.

Werkgroepen

De veelheid aan onderwerpen proberen we behapbaar te maken door inzet van kleine werkgroepen met gemotiveerde teamleden. Tijdens elke teamvergadering brengen we alle ontwikkelpunten onder de aandacht met daarbij een korte stand van zaken, waarna een aantal punten worden uitgewerkt.

Zorg

Naast deze doelen is er tijdens lesbezoeken en teambijeenkomsten regelmatig aandacht voor onderwerpen in het kader van Passend Onderwijs. We willen de lesobservaties door onze orthopedagoog als een teameigen ontwikkeling noemen. Het resultaat is effectieve handelingsadviezen voor de docenten. We vinden het belangrijk dat de externe toetsen (VAS en DTT) worden geïntegreerd, ter versterking van de determinatie en voor het beter kunnen inspelen op individuele leerbehoeften.

Intervisie

Collegiale intervisie, het bij elkaar in de klas kijken, is ondertussen ingeburgerd en dit schooljaar zijn we begonnen met mini-intervisiegroepen. Hierdoor hebben teamleden de kans om aan de hand van zelfgekozen thema's bij elkaar in de keuken te kijken en van elkaars feedback te leren. De ontwikkeling van de mentorlessen krijgt ook blijvende aandacht, onder andere door de invoering van de lessen Be-loved en ToVo. Tijdens Bijbelstudies gaan we met elkaar in gesprek over de invulling van onze dagopeningen.

Ruimte

Als teamleiders scheppen we ruimte voor ideeën van de docenten, met name op het gebied van ICT. We ondersteunen het gefaseerd uitrollen van eerder ingezette projecten, zoals het project 'Vaardigheden en het borgen van beleid'. Al deze ontwikkelingen voeren we uit in het besef dat hét onderwijs door de man of vrouw voor de klas wordt gegeven en, daarboven, dat we ons werk in afhankelijkheid van de Heere mogen doen, in afwachting van Zijn zegen.

Havo/vwo onderbouw

Onderwijs

Hoewel er in 2015 veel personele wisselingen zijn geweest, kenmerkte het jaar 2015 zich als een rustig en stabiel jaar. In de jaarlijks afgenomen leerlingenenquête geven leerlingen aan zich veilig te voelen op school, waarbij in het algemeen respectvol met elkaar wordt omgegaan. Er is veel waardering voor de inzet van mentoren en ook de lessen krijgen een goede beoordeling. Een aandachtspunt is het bieden van extra uitdagende lesstof. Leerlingen die minder goed mee kunnen komen, geven aan wel voldoende te worden geholpen. De overgangresultaten stemmen tot tevredenheid.

Leren in het team

We hebben als team veel nieuwe collega's mogen verwelkomen. Om ervoor te zorgen dat het team als team blijft functioneren, zijn er teambuildingsmomenten geweest aan het begin van het jaar en een aantal maanden daarna. Deze activiteiten zijn geëvalueerd door externen. Het is mooi om te merken dat deze inspanningen een positief resultaat opleveren op de werkvloer. Inmiddels heeft het team ook een mentorcoach die middels een training nieuwe mentoren ondersteunt bij hun taak als mentor. Ook andere mentoren die ondersteuning nodig hebben, kunnen een beroep doen op deze daarvoor geschoolde mentorcoach. De eerste reacties van de deelnemers aan deze training geven aan dat de coaching meerwaarde biedt voor het functioneren als mentor.

Passend Onderwijs

Er heeft een onderzoek plaatsgevonden naar leerlingen die onderpresteren. Uit dit onderzoek komen een aantal aanbevelingen die nader worden uitgewerkt. In het onderzoek wordt ook aangegeven dat het lastig zal zijn om onderpresteren effectief tegen te gaan. Mede naar aanleiding van dit onderzoek is er een PLG (Professionele

Leergemeenschap) gestart waarin men nadenkt over uitdagend lesgeven binnen het vwo. Om de leerlingen goed te monitoren, is er extra aandacht voor de correspondentie met betrekking tot leerlingen. Doel is om deze direct op te slaan in het daarvoor bestemde digitale dossier. Op deze manier kan bij een eventuele zorgmelding direct worden beschikt over de benodigde informatie.

Wedstrijden voor leerlingen

Samen met de lokale schaakverenigingen is er op 11 februari een schaakchallenge georganiseerd. Tijdens deze schaakchallenge kregen leerlingen schaakles, schaakten ze via internet tegen elkaar en konden ze simultaan schaken tegen professionals. Het doel van deze dag was de schaaksport te stimuleren en leerlingen uitdaging te bieden. Ook is er door vwo 3-leerlingen een Rubik's kubuswedstrijd georganiseerd. Leerlingen, ouders en andere belangstellenden konden zich hiervoor inschrijven. De leerlingen hebben zelf software ontwikkeld voor tijdregistratie en het bijhouden van de stand. De deelnemers konden ook meedoen aan de workshop over het oplossen van de kubus. We zien terug op een geslaagde middag voor leerlingen, ouders en andere geïnteresseerden.

Shakespeare

Ook dit jaar is het Shakespeareprogramma verder geoptimaliseerd. Naast het continueren van de bestaande projecten zijn er nieuwe ontwikkelingen. Zo wordt er aan leerlingen die gemiddeld een 7,5 staan de mogelijkheid geboden om Spaans te studeren in Utrecht. Zij studeren op het instituut Cervantes. Dit is een instituut voor de Spaanse taal dat onder toezicht staat van het Ministerie van Onderwijs in Spanje. De leerlingen krijgen les van Spaanse docenten die bevoegd zijn om Spaans te doceren. Ieder traject wordt afgesloten met een examen, dat bij voldoende resultaat een internationaal erkend certificaat oplevert. Een groep leerlingen uit 3 vwo heeft dit jaar op eigen initiatief meegedaan aan de First Lego League-wedstrijd. De leerlingen hebben hier veel vrije tijd in geïnvesteerd en werden gecoacht door een ouder en de docent techniek. Voor de Shakespearescreening is besloten om deze te wijzigen. Met ingang van het schooljaar 2016-2017 zullen de leerlingen worden getest op de volgende gebieden: intelligentie (IST), motivatie (FES) en welbevinden (SDQ). De IST onderzoekt wat de capaciteiten van de leerling zijn: intelligentie, geheugen en kennis worden daarin meegenomen. De FES-test werpt licht op zijn motivatie om (op school) te presteren en op de bereidheid tot het leveren van cognitieve inspanningen. De SDQ-test brengt verschillende aspecten van het zelfbeeld van de leerling in kaart. De onderzoeken nemen wij op school af en worden geanalyseerd door het Centrum voor Begaafdheidsonderzoek te Nijmegen. De uitslag van de test en het gesprek met voornoemd centrum hierover vormen voor ons de aanleiding om een leerling in de Shakespeareklas te plaatsen.

Ook in 2015 hebben we zoveel mogelijk vwo-leerlingen uitgedaagd, geïnspireerd en begeleid.

Havo/vwo bovenbouw

Over maatwerk, politieke vuurpijlen en hinderlijke vakanties

'Zullen we over 2015 maar hetzelfde stukje inleveren als 2014?', grap ik tegen mijn collega Jan Aversch. Maar jaarverslagen worden doorgaans nauwkeurig gelezen, we zouden direct door de mand vallen. Het jaar 2015 was voor onze bovenbouwafdeling in elk geval wel vergelijkbaar met eerdere jaren: meer of minder hardwerkende leerlingen, bevlogen collega's die hun vaklessen gaven, een excursie, een concert, de profielwerkstukken, de beroepenmarkt en altijd de focus op het eindexamen. En ook, wat meer onder de motorkap: gesprekken met ouders en leerlingen, sparren met collega's als dingen beter kunnen en overleggen met het team over zaken die anders moeten. Ook in 2015 mochten we weer zien dat alle inspanningen werden beloond met goede resultaten. Daar zijn we oprecht dankbaar voor. Bedankt leerlingen en collega's!

	% geslaagd Gomarus	% geslaagd Landelijk
Havo	96	88
Vwo	98	90

Een aantal zaken hebben ons in de bovenbouw meer dan gemiddeld beziggehouden. Veel collega's doen iets met het thema 'differentiatie', al dan niet in het kader van een PLG (Professionele Leergemeenschap). In ons team werden ideeën aan elkaar gepresenteerd en zijn onderling lessen bijgewoond. Er is een groeiende bewustwording dat sterke leerlingen meer vrijheid en uitdaging mogen krijgen en zwakke leerlingen meer aandacht. Er wordt geëxperimenteerd met sterke leerlingen extra opdrachten te geven, of meer zelfstandig te laten werken achterin de klas of in de studieruimte. In het kader van meervoudige begaafdheid worden ook modules aangeboden waaraan leerlingen op vrijwillige basis kunnen deelnemen. Leerlingen die extra uitleg nodig hebben, worden op bepaalde momenten voorin de klas gezet voor extra begeleiding. Voor leerlingen met zwakke resultaten bestaat er verder (buiten de les) ook een buddiesysteem, kan er bijles worden gezocht, of is huiswerk bureau Lector misschien een optie. Al met al proberen we maatwerk te leveren. Een ander blijvend thema is wat wij noemen 'toerusting en vorming': hoe kunnen we leerlingen nog beter leren hun levensovertuiging te verwoorden? Afsproken is verder dat we met alle leerlingen Bijbelstudiebijeenkomsten houden. Dan is er nog het thema 'doorstromen'. Ondanks de goede resultaten vinden we dat er nog steeds te veel leerlingen afstromen naar een lager niveau, of vanuit havo zonder diploma in het mbo terechtkomen. Door de werkgroep 'doorstromen' is onderzoek gedaan en daarna is er een studiemorgen geweest met het onderbouwteam. Hieruit zijn concrete afspraken gekomen, bijvoorbeeld dat een leerling verplicht bijles neemt als in klas drie een vak tegen het schooladvies wordt gekozen.

Er is nog veel meer te noemen. Een breder aanbod van buitenlandse excursies, politieke vuurpijlen als 'omkering correctievolgorde', maatwerk diploma's en niet te vergeten alle ontwikkelingen rondom de rekentoetsen. Kortom, er was voldoende om ons van de straat te houden en dat zal in 2016 niet anders zijn. Nieuwsgierig geworden? Ik zou zeggen, kom eens een dagje op onze afdeling meelopen. Bezig zijn met kennis, werken aan de vorming van jonge mensen, samenwerken met collega's, het faciliteren van organisatorische processen... De mooiste baan is een onderwijsbaan! Dat is waarvoor we iedere morgen weer met plezier uit bed komen. Jammer genoeg wordt ons werkplezier regelmatig onderbroken door hinderlijke vakanties, maar dat nemen we dan maar op de koop toe.

4.2 Secties

Algemeen

Onze maatschappij is vol van mediagebruik. De leerlingen hebben het er ook erg druk mee. Wat zijn nu eigenlijk de voordelen van media, van ICT voor het onderwijs? Kunnen we die op een goede manier inzetten? Of moeten we ons er niet te veel mee inlaten en het onderwijs vooral laten plaatsvinden door de interactie tussen docent en leerlingen? De vaksecties bespreken deze vragen en doen experimenten. Eén ding is wel duidelijk: ICT is een hulpmiddel, niet meer – en niet minder dan dat. De docent is onvervangbaar, maar kan niet altijd alles zelf het beste doen. Zo zoeken we een evenwicht tussen wat goed en wat mogelijk is in het gebruik van moderne hulpmiddelen. Vanuit een Bijbelse levensbeschouwing en in samenwerking met het geheel van het reformatorisch onderwijs.

De praktijkvakken zijn volop bezig met de voorbereiding en de invoering van de nieuwe bovenbouwprogramma's. Ook de aansluiting op het mbo is een belangrijk thema. Zeker voor het mbo 2-niveau, dat vanaf augustus 2016 is samenwerking met het Hoornbeek College zal worden gegeven op onze eigen school. Dit zijn ontwikkelingen die deze secties veel denk- en uitvoerend werk bezorgen.

Deze middelbare scholen halen de hoogste scores

Welke scholen scoren het best in jouw provincie?

Zuid-Holland HAVO

RTL Nieuws, januari 2016

De examenresultaten zijn voor veel vakken bovengemiddeld goed. Ter illustratie: de vakken wiskunde (mavo en havo), economie (mavo en havo), Duits (mavo), Nederlands (havo en vwo), natuur-scheikunde (mavo), natuurkunde (havo) en Frans (havo) scoorden in 2015 ongeveer het hoogste van Nederland. Daar zijn we blij mee. Het niveau van Engels is op de reformatorische VO-scholen gemiddeld nog steeds aan de lage kant. Gelukkig hebben we de achterstand voor dit vak op de afdelingen havo en vwo inmiddels ingelopen als we kijken naar het gemiddelde van de scholen in Nederland. Voor het vmbo en de mavo hebben we nog een flinke slag te maken. Met advies van de kerngroep Engels (een voortzetting van het Lectoraat Engels) werken alle reformatorische VO-scholen aan verbetering.

In de vakken is er ruimte voor de vorming van onze jongeren. Als er mogelijkheden zijn, worden lijnen getrokken vanuit de Bijbel naar de lesinhoud. Natuurlijk is dat niet bij ieder vak even gemakkelijk, maar het is een onderdeel van de sectieplannen om dit thema te bespreken in de sectie en waar mogelijk te praktiseren in de les.

Sectieleiders en docenten scholen zich voortdurend. Daarvoor gebruiken we diverse mogelijkheden. Lesbezoek, lesbespreking aan de hand van een video-opname, bespreken van goede voorbeelden en moeilijke situaties: het gebeurt allemaal. We willen een lerende cultuur bevorderen en waarmaken. Professionalisering van de docenten is binnen de Gomarus een belangrijk thema: je bent nooit te oud om te leren

4.3 Leerlingenzorg

Algemeen

De leerlingenzorg is een belangrijk thema op de Gomarus. Dat komt onder andere door de toename van het aantal zorgvragen. We willen elke leerling goed onderwijs geven en voorkomen dat leerlingen thuiszitters worden door de problemen die ze hebben. Dat vraagt veel van de professionaliteit van docenten. Ergens is er een einde aan de rek van mogelijkheden. Het is onze opdracht om daar een goed evenwicht in te vinden. Voor moeilijkheden die onze macht te boven gaan, hebben we gelukkig ook contacten in de regio. Daarbij zullen we steeds afwegen wat goed is voor de leerlingen en wat mogelijk is binnen onze school.

Passend Onderwijs

Vanaf 1 augustus 2014 hebben de scholen zorgplicht voor elke aangemelde leerling die past bij de identiteit van de school. We zijn blij dat onze school per 31 december 2015 geen thuiszittende leerlingen had. Een belangrijke doelstelling van Passend Onderwijs is daarmee gerealiseerd. Voor een belangrijk deel is dat te danken aan de inzet van alle zorgmedewerkers binnen de school en aan de mentoren, docenten en assistenten. Zij zetten zich elke dag vol in voor onze leerlingen, ook voor de kwetsbare leerling.

Per 1 september 2015 hebben we een pilot met een traject-klas (t-klas) op de Gomarus. Dit is een klas waar leerlingen die dat nodig hebben les en begeleiding krijgen in een setting waarbij een begeleider een hele kleine groep leerlingen begeleidt. Na een jaar zullen we deze werkwijze evalueren. Verder werken we nog steeds met drie Satellietklassen (S-klassen). Leerlingen die extra begeleiding en structuur nodig hebben, kunnen een deel van de dag in deze klas zijn.

Met de komst van Passend Onderwijs is de klassieke manier van indicering om voor extra ondersteuning in aanmerking te komen, vervallen. Leerlingen die een lichamelijke beperking of een gedragsprobleem hebben, voorheen de zogenaamde rugzakleerlingen, kunnen zich aanmelden bij het Zorgloket van de school. Het Zorgloket zoekt, na een intakegesprek, een passend arrangement binnen of buiten de school.

Zorgstructuur

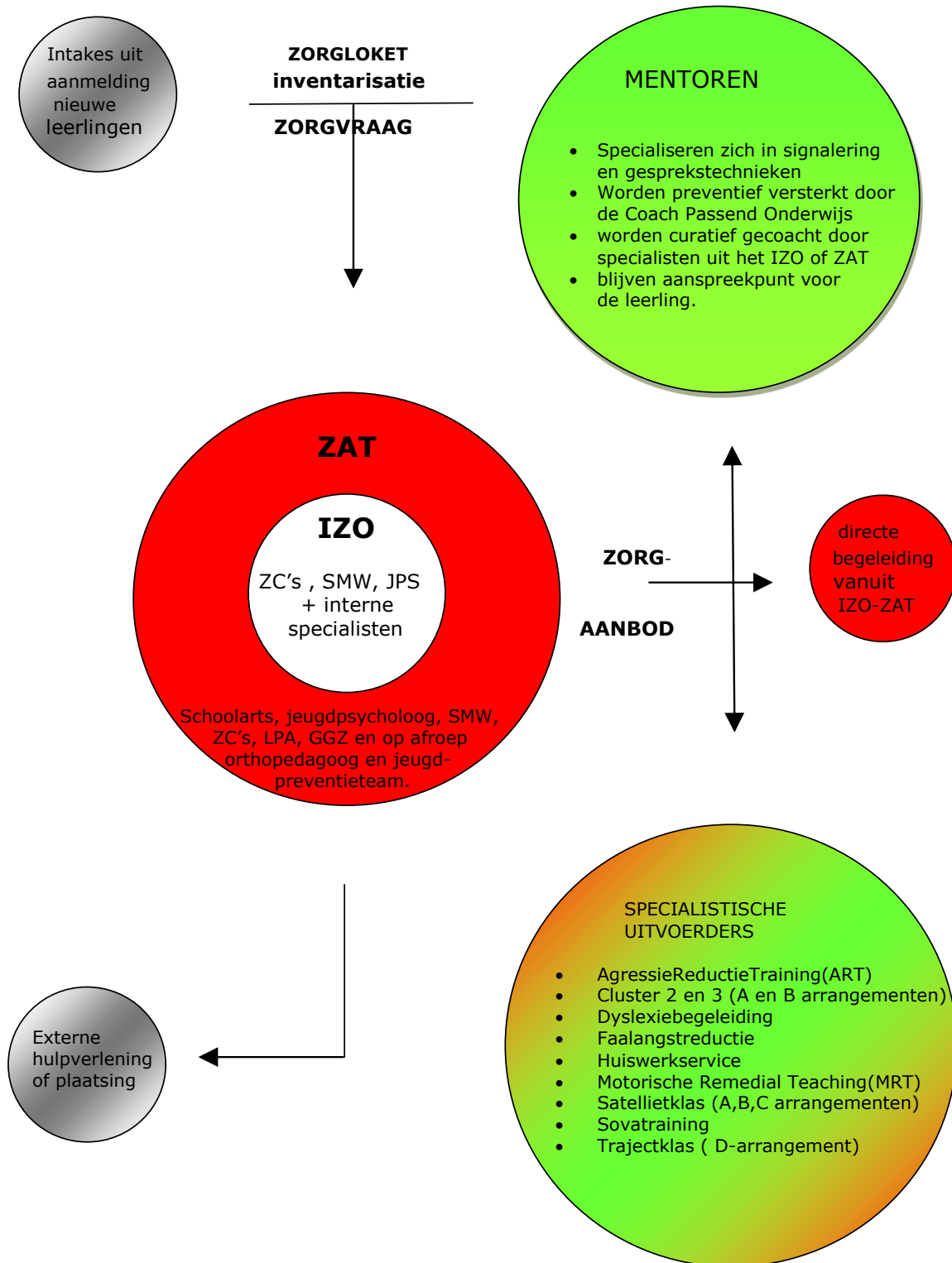
De wijze waarop de leerlingenzorg binnen onze school wordt gerealiseerd, is verwerkt in het hiernavolgend schema. Uit dit overzicht blijkt dat de mentoren, het Intern Zorgoverleg (IZO) en het Zorgadviesteam (ZAT) een belangrijke rol vervullen. Voor

specialistische ondersteuning en aanvulling heeft de school ook orthopedagogen, jeugdpsychologen en een schoolmaatschappelijk werker in dienst. Daarnaast maken we, indien nodig, gebruik van externe begeleiding. De samenwerking met GGZ-Eleos, die praktijk houdt binnen de school en participeert in het ZAT, heeft duidelijk toegevoegde waarde voor het bieden van Passend Onderwijs.

Aanmelding zorgvragen 2015	IZO	Waarvan opgeschaald naar ZAT	Casuïstiek in ZAT globaal psych(iatr)isch/verzuim
Vmbo	55	8	4 psych(iatr)isch/4 verzuim
Havo/vwo	47	13	8 psych(iatr)isch/5 verzuim
Totaal	102	21	14 psych(iatr)isch/9 verzuim

Organogram voor specifieke leerlingenzorg op Gomarus – 2015-2016

Organogram voor specifieke leerlingenzorg 2015-16

Specifieke leerlingenzorg

Als de gewone basiszorg niet voldoende is, wordt gekeken welke aanvullende ondersteuning nodig is. De school biedt veel mogelijkheden. Zo is er ondersteuning op het terrein van dyslexie, faalangstreductie, sociale vaardigheden en het maken van

huiswerk door middel van de huiswerkservice. Uiteraard zijn er richtlijnen vastgesteld, die helpen bij het bepalen van welke leerlingen deze aanvullende zorg nodig hebben. Ook voor cluster 2 en 3-leerlingen biedt de school Passend Onderwijs. Zo volgt een doventolk het complete rooster van een dove leerling om alle lessen te vertolken. Voor een leerling met een lichamelijke beperking is er een zgn. 'klasgenoot'. Dit is een digitale verbinding tussen de woning van de leerling en haar klas, waardoor de leerling vanuit thuis de lessen interactief kan volgen.

Satellietklas

In de S-klas worden allerlei zaken die kunnen voorvallen voor de leerlingen op een rijtje gezet: problemen van thuis, incidenten op weg naar school, roosterwijzigingen, problemen met docenten, verschillende lokalen, verschillende docenten enz. Het huiswerk wordt overzichtelijk genoteerd en logisch gepland. Bij inhaalrepetities wordt, samen met de S-coach, gekeken wat een handig moment is. Grote opdrachten worden in kleine stukjes geknipt en verdeeld over de uren/dagen/weken. De S-klas moet veiligheid bieden voor de leerlingen. Dit helpt de leerlingen gedurende hun schooldag beter te presteren in de school. Veel leerlingen uit de S-klas hebben wel eens een conflict. Door hun beperking, in combinatie met de puberteit, heeft dat bij hen grotere gevolgen dan bij andere jongeren. De oplossing voor deze conflicten moet niet te lang op zich laten wachten. Dat is een belangrijke taak van de S-coach binnen de school als geheel. De handelingsplannen geven de leerling, de docent en de coach handvatten om met de problemen die de leerling heeft of ervaart om te gaan. Per rapportperiode wordt er voor iedere leerling een handelingsplan gemaakt en geëvalueerd.

In de S-klas is veel ruimte om de leerlingen te laten vertellen over hun ervaringen op school en soms ook thuis. De S-coach past in deze gesprekken een basisniveau psycho-educatie toe. Ook heeft de S-coach ongeveer drie keer per jaar een individueel gesprek met de ouders van de leerlingen op school. Dit gaat samen met de evaluatie van de handelingsplannen.

Afhankelijk van de zorgvraag krijgen leerlingen bij plaatsing in de S-klas een basis-, medium of zwaar arrangement toegekend (A-, B- of C-arrangement). Opstroom naar een lichter arrangement werkt stimulerend voor de leerling en komt de gewenste doorstroom ten goede.

Instroom S-klas klas 1	Totaal	Arrangement A		Arrangement B		Arrangement C	
		Totaal	bk/m/hv	totaal	bk/m/hv	totaal	bk/m/hv
2013/14	6	0	0/0/0	5	1/2/2	1	0/1/0
2014/15	16	5	2/2/1	9	1/2/6	2	0/1/1
2015/16	21	7	5/1/1	8	3/2/3	6	2/1/3

5. Personeelszaken

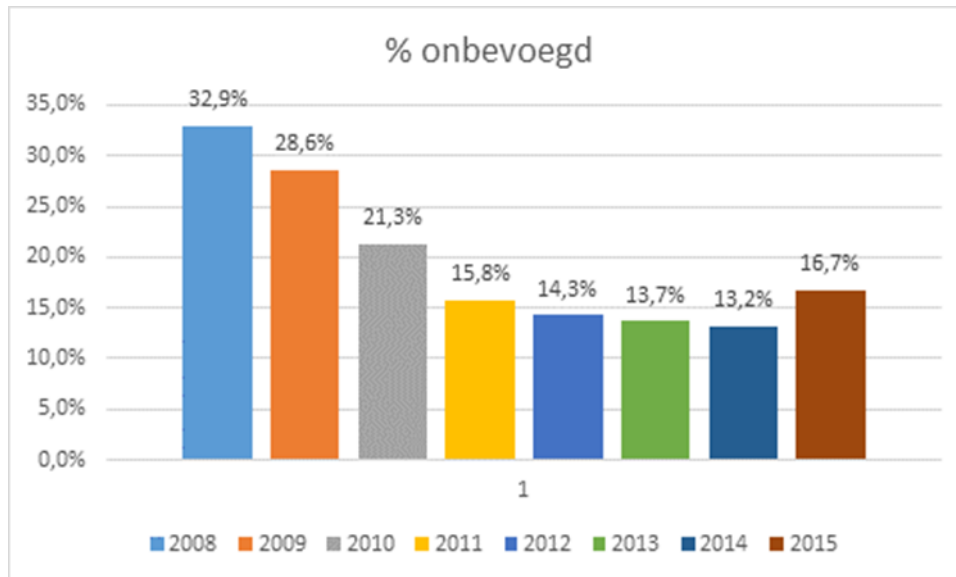
Algemeen

Er is in 2015 veel werk verzet. Naast het geven van de lessen zijn er ook heel veel andere taken te verrichten. Denk aan het mentoraat, het decanaat en verschillende (onderwijskundige) projecten die plaatsvinden binnen de school. We zijn in 2015 verdergegaan met veel professionaliseringsprojecten. Mede dankzij subsidies voor dit doel konden de PLG's (Professionele Leergemeenschappen) een vervolg krijgen. Door inzet van deze projecten willen we samen werken aan beter onderwijs en ons samenwerkend verder ontwikkelen.

Bevoegdheid

Het is ook verblijdend dat we ieder jaar binnen de RAOS (Reformatorische Academische Opleidingschool) weer duale en voltijdsdocenten kunnen opleiden. Zo werken we aan één van onze doelstellingen: iedere docent is bevoegd of werkt aan zijn bevoegdheid. Ondanks het feit dat weer een aantal docenten hun studie hebben afgerond en bevoegd

zijn, is het percentage onbevoegde docenten iets gestegen (zie onderstaande grafiek). Dit heeft als oorzaak dat we door (natuurlijk) verloop en uitbreiding van de formatie, nieuwe (aankomende) docenten hebben aangenomen. Deze docenten studeren inmiddels ook allen voor hun eerste bevoegdheid.

(Na)scholing

In de achterliggende jaren is er veel aandacht geweest voor het stimuleren van nascholing en deskundigheidsbevordering. Iedere docent heeft 100 uur per schooljaar (naar rato van de benoemingsomvang) beschikbaar voor (na)scholing. Daarnaast heeft iedere docent een persoonlijk budget van €600 om deze scholingsactiviteiten te betalen (voor OOP'ers €500). We merken dat er steeds meer gebruikgemaakt wordt van deze mogelijkheden.

Daarnaast kunnen alle medewerkers een scholingsverzoek indienen. Als het past in de ontwikkeling van deze medewerker en van de school, wordt deze aanvraag goedgekeurd. Wij stimuleren docenten ook om, naast de bevoegdheid voor hun vak, voor een tweede bevoegdheid te gaan studeren. Een bevoegdheid dus voor een ander vak. Een tweede mogelijkheid die geboden wordt, is het studeren voor een eerstegraadsbevoegdheid. We hebben inmiddels meerdere collega's die voor een eerstegraadsbevoegdheid studeren of voor een tweede bevoegdheid voor een ander vak.

Ieder jaar rapporteren we hoeveel uren en hoeveel geld er besteed is aan (na)scholing en deskundigheidsbevordering. Ook tijdens de functioneringsgesprekken is dit gespreksonderwerp. Er zijn verschillende collega's die samen met hun leidinggevende een Persoonlijk OntwikkelingsPlan (POP) gemaakt hebben, waarin het onderwerp (na)scholing aan de orde komt.

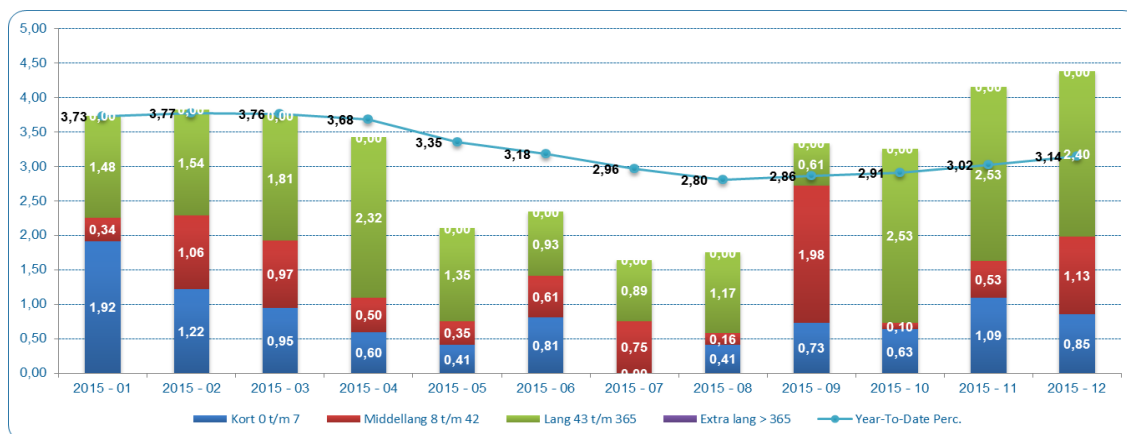
We kunnen dan ook melden dat de eis dat meer dan 10% van de personele bekostiging besteed wordt aan professionalisering door de Gomarus wordt gehaald.

Klassenassistentie

In 2015 zijn er extra middelen beschikbaar gesteld voor Klassenassistentie. Er is op onze school voor gekozen om met name bij de leerlingenzorg en de praktijkafdelingen extra assistenten in te zetten, ter ondersteuning van de docenten en de leerlingen. Soms wordt er ook gebruikgemaakt van vrijwilligers. Uiteraard alleen daar waar het ook kan.

Ziekteverzuim

Het ziekteverzuimpercentage was in 2014 historisch laag: 1,67%. Voor 2015 waren we uitgegaan van 3%. Het is uiteindelijk 3,14% geworden. Dit percentage ligt overigens onder het landelijk gemiddelde van ca. 4,5%.

Functiemix

De functiemix is sinds 2008 ingevoerd om doorgroeimogelijkheden binnen de school te stimuleren. De uiteindelijke doelppercentages zijn bijgesteld, omdat de door de overheid beschikbare financiën niet toereikend waren. De percentages van de functiemix staan in onderstaande tabel. De functiemix ontwikkelt zich conform de prognoses. We sturen richting de percentages die in de maatwerkafspraken zijn gemaakt, om de betaalbaarheid richting de toekomst te kunnen garanderen.

Datum streefcijfers	LB	LC	LD
1 oktober 2008	74%	13%	13%
1 oktober 2011	44%	42%	14%
1 oktober 2014	24%	52%	24%
Maatwerkafpraak september 2014	42%	37%	21%

Datum realisatie	LB	LC	LD
1 oktober 2008	74%	12%	15%
1 oktober 2009	74%	12%	14%
1 oktober 2010	56%	30%	14%
1 oktober 2011	40%	35%	25%
1 oktober 2012	38%	35%	27%
1 oktober 2013	36%	39%	25%
1 oktober 2014	36%	39%	25%
1 oktober 2015	43%	33%	24%
1 januari 2016	43%	33%	24%

6. Kwaliteitszorg

Algemeen

Het is de kwaliteit van ons werk die God zal behagen en niet de kwantiteit.
Mahatma Gandhi 1869-1948

Als wij gevraagd worden de naam van een christelijke denker te noemen, zullen er (zo vermoed ik) weinig onder ons zijn die meteen met de naam van Gandhi op de proppen komen. Gandhi was dan ook een hindoe. Ondanks dat heeft bovenstaande uitspraak ons toch wel wat te zeggen. Het leveren van kwaliteit heeft namelijk alles te maken met de identiteit van onze school: identiteit vraagt kwaliteit. Wanneer er een 'aanval' op het christelijke onderwijs zou komen, mag de kwaliteit van ons onderwijs daar natuurlijk nooit de aanleiding voor zijn. Alleen al daarom proberen we een zo goed mogelijke

kwaliteit te leveren. Maar ook omdat we vinden dat onze leerlingen en hun ouders het waard zijn dat we zo goed mogelijk werk leveren.

We doen dat door regelmatig en systematisch naar allerlei cijfers te kijken (uitstroom, instroom, gemiddelde examencijfers enz.), maar we proberen ons ook een oordeel te vormen over bijvoorbeeld de kwaliteit van de lessen. Het lukt ons steeds meer om kritisch naar onszelf te kijken en daar lessen uit te trekken. Dat doen we door gebruik te maken van de kritische blik van collega's, leerlingen, ouders en andere bij de school betrokkenen. De vervolgstap, de juiste conclusies trekken en daarnaar handelen, is niet eenvoudig, maar wel onlosmakelijk aan deze reflectie verbonden.

Slagen we er altijd voor 100% in de juiste kwaliteit te leveren en onszelf de spiegel voor te houden? Ongetwijfeld zal dat niet het geval zijn. We zijn 'in progress', om het zo maar eens te noemen. We denken zeker dat we de laatste jaren vorderingen hebben gemaakt. Onafhankelijke onderzoekers bevestigen dat ook. We mogen blij en dankbaar zijn met de resultaten van de laatste jaren. Maar dat is geen reden om zelfgenoegzaam achterover te leunen. We houden de vinger aan de pols. Met onze systemen, maar hopelijk vooral met de instelling die bovenaan dit stukje prijkt.

7. Bedrijfsvoering

Algemeen

Bedrijfsvoering zorgt voor de zakelijke kant van de school, ter ondersteuning van het primaire proces: onze leerlingen onderwijzen en vormen. Om de juiste ondersteuning te bieden, zijn diverse afdelingen actief.

Facilitaire dienst

Aanpassingen lokalen

Door het stijgende aantal leerlingen waren we dit jaar genoodzaakt een aantal verbouwingen uit te voeren. Door het optimaliseren van een aantal ruimten was het mogelijk meer lokalen te creëren. Het ruimtegebrek is wel een blijvend punt van aandacht!

Vervanging verwarmingsketels

Onze cv-ketels waren inmiddels zo'n twintig jaar oud. Bij de jaarlijkse keuring van de installaties, rond de zomervakantie, bleek dat de ketels een aantal gebreken lieten zien. Daarom is besloten ze te vervangen. Door nieuwe ontwikkelingen was het ook mogelijk om het vermogen van de ketels aan te passen. De oude ketels hadden gezamenlijk een vermogen van 1100 kW en nu is er totaal 720 kW geplaatst. Dezelfde warmte met minder vermogen en dus een lager verbruik: goed voor de portemonnee en het milieu.

Energie zuinige verlichting

Veiligheid en zichtbaarheid zijn van groot belang. Daarbij hoort ook een goede vluchtwegverlichting. In de meerjarencyclus is besloten deze te vervangen door energiezuinige armaturen met ledverlichting. Bij een aantal lokalen zijn, als proef, aanwezigheidssensoren opgehangen. Als de bevindingen positief zijn, zal dit worden uitgebreid. Daarnaast is in een aantal lokalen de traditionele verlichting vervangen door hoogfrequente verlichting (T5).

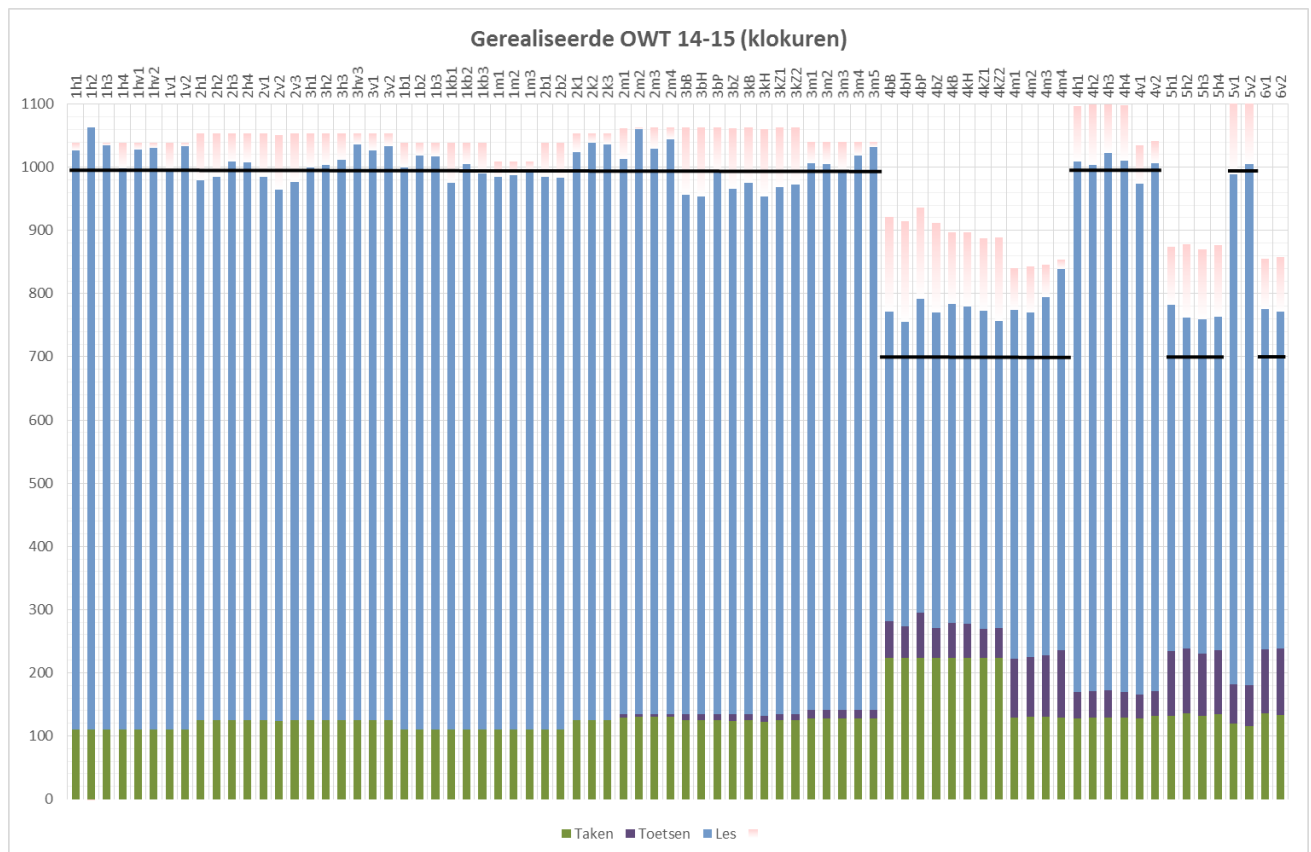
Vrijwilligers

Er wordt al jaren gewerkt met een fijne groep vrijwilligers. Deze 'collega's' komen een paar dagdelen per week. Zijn ondersteunen o.a. de technische dienst. We zijn blij met hun inzet en betrokkenheid.

Onderwijstijd

Door het ministerie zijn richtlijnen afgegeven over de onderwijstijd die leerlingen moeten krijgen gedurende hun schoolloopbaan. Dat betekent dat, als de onderwijstijd een jaar onder de norm is, we de jaren daarna dit kunnen corrigeren. Dit geeft de school de ruimte om bij onverwachte problemen, zoals ziekte en onvervulbare vacatures, er toch voor te zorgen dat leerlingen voldoende onderwijs krijgen. Voor de meeste klassen is er voldoende onderwijstijd gerealiseerd. Voor de klassen die er net onder zaten, wordt in het komende jaar/de komende jaren gecompenseerd.

Het overzicht van 2015 ziet er als volgt uit:

ICT

Algemeen

We hebben een stabiele netwerk omgeving, waarvan de servers zich binnen onze school in een gecontroleerde ruimte bevinden. We zien echter dat steeds meer ICT-applicaties via internet (de cloud) worden aangeboden. We bewegen hierin voorzichtig mee. De leveranciers proberen ons over te halen om alles via internet aan te bieden. Alleen als dit meerwaarde heeft en de kosten acceptabel zijn, bewegen we mee. Dit vraagt wel van ons dat we duidelijk in beeld hebben welke gegevens, van leerlingen en personeel, waar staan. Dit is het afgelopen jaar in kaart gebracht. Op een aantal punten hebben we de beveiliging aangepast en hebben we onnodige gegevens laten verwijderen. Ook het komende jaar heeft privacy en security van gegevens onze aandacht.

Op deze manier bieden we de docent en de leerlingen mogelijkheden om de '21^e-eeuwse vaardigheden' aan te leren: een stabiele omgeving, ook voor de (school)examens, toegang tot leermaterialen en alle andere benodigde ICT-faciliteiten.

Techniek en ondersteuning

We zien in de afgelopen jaren een toename van digitale toetsen en (school)examens. We zijn steeds meer tijd kwijt om de docent en de leerlingen hierin te ondersteunen tijdens de afnamemomenten. Dit jaar hebben we de voorbereidingen getroffen om in 2016 met de nieuwe Cito-examensoftware aan de slag te kunnen.

Aangezien er steeds meer via internet wordt aangeboden en de leerlingen dus meer tijd besteden op internet, hebben we onze filteroplossing van Kliksafe vernieuwd. Daarnaast hebben we onze verbindingen gemeten en geüpgraded. Bij het uitvallen van één internetverbinding wordt er automatisch omgeschakeld naar de tweede verbinding. Op deze manier dragen we bij aan een stabiele leeromgeving.

Onderwijsondersteunende systemen

Steeds meer lesmateriaal wordt via de elektronische leeromgeving (SOMtoday ELO) aangeboden. Leerlingen, personeel en ouders hebben inzicht in de vorderingen van de leerlingen. Het huiswerk wordt in de elektronische leeromgeving geregistreerd. Veel aandacht wordt besteed om ervoor te zorgen dat de leerlingen één toegangspunt hebben waar ze alle informatie en gegevens, die ze nodig hebben, kunnen vinden. Als de leerlingen op de Gomarus-site inloggen, hebben ze toegang tot al deze gegevens.

PR en communicatie

Het schooljaar 2014-2015 stond in het teken van het 40-jarig bestaan van de Gomarus. De verschillende activiteiten die gepland waren, zijn in mei 2015 afgerond. We mogen terugzien op een goede en waardige herdenking van ons jubileum. De communicatie met ouders verloopt voornamelijk via de (digitale) nieuwsbrief. Deze nieuwsbrief wordt een aantal keren per jaar verstuurd en voorziet duidelijk in behoeften. Dit geldt ook voor de informatie die via de website gedeeld wordt. Gelukkig zijn er ook veel persoonlijke contacten tussen ouders en de school.

Klachten

De gezamenlijke reformatorische scholen hebben een 'klachtencommissie reformatorisch onderwijs'. Dit is een onafhankelijke commissie van deskundigen. In 2015 zijn bij deze commissie geen klachten gemeld die betrekking hebben op leerlingen van de Gomarus.

8. Financiële stand van zaken

Algemeen

Gedurende het jaar 2015 hebben we lang in spanning gezeten of we de begroting zouden halen. Lang was er onzekerheid wat de overheid zou doen met de lagere pensioenkosten. Gaat de loonsverhoging wel of niet door en als hij doorgaat, hoe zou dan de dekking zijn? Uiteindelijk hebben we een resultaat behaald dat hoger was dan de begroting en hoger dan het voorgaande jaar. Daar mogen we dankbaar voor zijn.

Aan de inkomstenkant waren er enkele meevallers doordat we extra, of hogere subsidies ontvingen dan we verwachtten. Aan de uitgavenkant waren er enkele meevallers: er waren minimale kosten wegens eigen risico WGA en eigen bijdrage van 25% voor de WW, de afschrijvingskosten waren lager en de ICT-kosten vielen mee. Hogere kosten waren er omdat vanaf het nieuwe schooljaar de formatie moest worden uitgebreid.

8.1 Toelichting op de resultaten ten opzichte van de begroting

Zoals gewoonlijk zijn er veel gebeurtenissen die van invloed zijn op het uiteindelijke resultaat. Het voert te ver om ze allemaal te noemen. Daarom beperken we ons tot de grootste verschillen:

- a) Er zijn diverse extra subsidies en vergoedingen ontvangen, in totaal een bedrag van €119.000. Dit betreft: verlofsubsidie, subsidie voor zij-instromer, vergoeding vierslag leren, Erasmus+ (internationalisering) en een hogere kwaliteitsvergoeding.
- b) Door de hogere formatie zijn ook de salariskosten gestegen, in totaal voor circa €230.000 (zie hiervoor ook **8.3**).
- c) Er werden verschillende nieuwe docenten benoemd. Daar het ging om jonge, beginnende docenten met een lage inschaling, geeft dit een besparing van €85.000.
- d) De school is eigenrisicodrager voor de WGA en voor 25% van de WW voor ex-medewerkers. Elk jaar wordt hiervoor een bedrag begroot van €50.000. In 2015 was

hiervoor slechts €7.000 nodig, wat een voordeel geeft ten opzicht van de begroting van €43.000.

- e) De kosten van het jubileum zijn €60.000 hoger dan begroot. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door aan alle betrokkenen bij de school een 'Bijbel met uitleg' te schenken. Van de Stichting Vermogensbeheer is hier een bijdrage voor ontvangen, zodat de meerkosten voor de school uitkomen op €30.000.
- f) De kosten van ICT zijn €75.000 lager. Er zijn minder consultancy-uren nodig geweest en een begroot online-programma is niet aangekocht.
- g) De materiële kosten van de leerlingenzorg zijn circa €15.000 lager. Er wordt minder zorg van buiten ingekocht sinds we zelf (meer) gekwalificeerde mensen hebben.

De punten d, e, en f hebben een incidenteel karakter; de punten b, c, en g een meer blijvend karakter; punt a is een mix tussen die twee.

8.2 Salarisverhogingen en compensatie

Een eerste loonsverhoging vond plaats per augustus 2014 van 1,2%. De bekostiging hiervoor heeft gedeeltelijk in 2014 en volledig in 2015 plaatsgevonden. In juli 2015 is het zogenaamde loonakkoord gesloten. Dit akkoord voorziet in een aantal loonsverhogingen die niet begroot waren. 0,8% vanaf 1 januari 2015. 1,25% vanaf 1 september 2015 en eenmalig een bedrag van €500 (op basis van normbetrekking) in de maand september. De extra kosten bedragen €193.000. Deze verhogingen zijn zo goed als volledig gecompenseerd. Gedeeltelijk doordat de pensioenpremies lager werden en gedeeltelijk door de overheid. Zie onderstaand schema:

Kosten		
Loonsverhoging 2014	€ 69.083	1)
Loonsverhogingen 2015	€ 193.000	2)
Hogere sociale premies 2015	€ 15.000	2)
<u>Lagere pensioenen 2015</u>	<u>-€ 156.000</u>	2)
Totaal hogere kosten	€ 121.083	
Compensatie		
Compensatie overheid 2014	€ 93.000	1)
Compensatie overheid 2015	€ 105.000	2)
<u>Inhouding wegens pensioenkosten & soc. premies 2015</u>	<u>-€ 70.000</u>	2)
Totaal compensatie	€ 128.000	

- 1) De effecten over 2014 (positief €24.000) waren in de begroting opgenomen.
- 2) De effecten over 2015 (negatief €17.000) waren niet begroot.

8.3 Formatie ontwikkeling

In onderstaand overzicht wordt inzicht gegeven in de ontwikkeling van de formatie:

	Januari 2014	December 2014	Begroting 2015	Januari 2015	December 2015
Directie (incl. CvB en secr.)	6,3	6,3	6,3	6,2	6,2
Onderw. Pers.	105,4	110,4	112,2	110,5	119,3
Ad Hoc	0,0	1,3	0,6	1,4	1,7
Onderw. Beh. Pers.	23,9	24,1	24,0	23,8	23,7
<u>Onderw. Onderst. Pers.</u>	<u>12,0</u>	<u>12,4</u>	<u>12,1</u>	<u>12,3</u>	<u>13,7</u>
Totaal	147,6	154,5	155,2	154,2	164,6
Leerlingen	1697	1770	1772	1770	1781
Lessentabel	2398	2360	2389	2398	2482
Bijbehorende fte's	92,2	90,8	91,9	92,2	95,5

Wat hierbij opvalt, is de sterke stijging tussen januari 2015 en december 2015. Deze stijging vond met name plaats met ingang van het schooljaar 2015-2016. Hier liggen een aantal redenen aan ten grondslag:

- a) Ondanks dat het aantal leerlingen met 11 toenam, nam het aantal lessen toe met 84. Dit had tot gevolg dat het aantal lesgevende fte's toenam met 3,3 fte. Deze toename gebeurde door een onvoordelige klassengrootte, waardoor er meer klassen zijn dan op basis van de klassendeler kan worden verwacht.
- b) Het aantal taakuren is toegenomen van 47.585 uren naar 52.976 uren. Dit komt neer op 5.391 oftewel 3,2 fte. De belangrijkste oorzaken van deze stijging zijn:
 - het opstarten van de traject-klas 1500 uur;
 - diverse andere zorgtaken 740 uur;
 - begeleiding voor beginnende docenten 1260 uur;
 - voorbereidende taken om te komen tot het opstarten van een MBO-afdeling 600 uur; *
 - uitbreiding mentoraat wegens meer klassen 410 uur;
 - uren voor Pilot VTO 280 uur;
 - uitbreiding detachering 111 uur;*
 - internationalisering 240 uur;
 - diverse andere projecten 300 uur.
- c) Ten behoeve van studie bestaat het recht op verlofuren. O.a. door het aantal beginnende docenten (die volgens de cao recht hebben op extra verlofuren) die zijn benoemd, is er een forse toename van het aantal opgenomen verlofuren. In totaal een stijging van 1,5 fte.*
- d) Het ziekteverlof is, nadat het erg laag is geweest, weer gestegen met 1,0 fte.
- e) Overige, zoals uitbreiding team Economie & Ondernemen, uitbreiding team Zorg & Welzijn, extra bijlessen Engels, zwangerschapsverlof. In totaal 1,4 fte.*

* Voor deze uitgaven worden ook (gedeeltelijk) inkomsten ontvangen.

8.4 Overige ontwikkelingen

Functiemix

Om het imago van het leraarschap te verbeteren en de relatieve achterstand ten opzichte van het bedrijfsleven te verkleinen, is in 2009 door de overheid een meerjarig initiatief ontplooid om een groot aantal docenten een hogere functie te geven. Er zijn streefcijfers opgesteld waaraan een school moet voldoen. Hierbij is onderscheid gemaakt tussen scholen in de Randstad en scholen daarbuiten. Daar onze school nog juist binnen de Randstadregio ligt, zijn de doelen hoger dan voor scholen buiten deze regio. Hiervoor wordt ook meer geld ontvangen. In 2014 is een tool ter beschikking gekomen, waarmee de scholen kunnen berekenen in hoeverre de ontvangen en toegezegde gelden voldoende zijn om de doelen te behalen. Onze school komt uit op een haalbaarheidspercentage van circa 61%. Dat wil zeggen dat de toegezegde middelen slechts 61% van de uitgaven zullen dekken. Vandaar dat volgens de regels een aanpassing van de doelstelling heeft plaatsgevonden naar 61%. Op dit moment ligt het aantal benoemingen reeds boven de gewijzigde doelstelling. Gezien het natuurlijk verloop de komende jaren verwachten we op termijn op de doelstelling uit te komen. De betaling vindt plaats vanuit gelden die hiervoor apart zijn gezet. Tot en 2014 ontvingen we meer geld voor de functiemix dan er uitgaven waren. Dit overschot werd verantwoord onder de post kortlopende schulden. Jaarlijks wordt bekeken wat de uitgaven zijn voor de functiemix. Eenzelfde bedrag valt vervolgens vrij vanuit deze schuld en wordt verantwoord als baten. In 2015 zijn de uitgaven hoger dan de inkomsten, zodat het saldo in de loop van de jaren weer wordt afgebouwd.

Bouwkosten

Zoals bekend is, wordt op dit moment nagedacht over óf nieuwbouw en verbouw bij de school in Gorinchem óf nieuwbouw in Zaltbommel. Dit heeft uiteraard ook verregaande consequenties voor de financiën. Wanneer er gebouwd gaat worden in Gorinchem, zal

een eigen bijdrage van de school worden gevraagd. Volgens de huidige plannen is deze bijdrage circa €750.000. Als de nieuwbouw in Zaltbommel doorgaat, ontstaat een geheel nieuwe situatie. De onderwijshuisvesting in de gemeente Zaltbommel is namelijk 'doorgedecentraliseerd'. Dit houdt in dat de gemeente Zaltbommel de gelden voor de onderwijshuisvesting direct doorgeeft aan de scholen. Vervolgens zijn de scholen zelf verantwoordelijk voor goede huisvesting conform de daarvoor geldende normen. Zie ook hoofdstuk 10. Mocht de nieuwbouw in Zaltbommel doorgaan, dan zullen er aan het gebouw aan de Hoefslag ook een aantal bouwkundige aanpassingen moeten gebeuren.

Prestatiebox

De 'prestatiebox' is een initiatief van de overheid om de kwaliteit van het onderwijs zichtbaar te verhogen. Daarvoor bestaat vanaf 2012 de regeling 'Actieplannen beter presteren en Leraar 2020 – een krachtig beroep!'. Deze regeling wordt ook wel genoemd 'Regeling Prestatiebox Voorgezet Onderwijs'. Hiervoor zijn extra gelden beschikbaar gesteld. Echter, tegelijkertijd legt de overheid vast wat zij daarvoor terug wil zien. Deze doelen zijn getoetst aan ons Strategisch beleidsplan. Hieruit blijkt dat deze parallel lopen aan elkaar, zodat nauwelijks aanpassing van het reeds uitgestippelde beleid nodig is.

Hieronder volgen de gebieden waar onze school extra aandacht aan besteedt.

- Leerlingen behalen goede prestaties op de kernvakken én worden breed gevormd:
 - hier wordt met name op Engels ingezet. Leerlingen komen gemiddeld twee niveaus (CVS) lager dan het landelijk gemiddelde vanuit de basisschool binnen. Er wordt extra aandacht aan gegeven door het aantal lessen uit te breiden. Daarnaast namen we deel aan een lectoraat Engels. Dit lectoraat is inmiddels opgevolgd door een Kenniskring.
- Opbrengstgericht werken. De plannen hierbij zijn:
 - structureel de opbrengsten blijven volgen;
 - extra examentrainingen (laten) geven;
 - extra lessen geven;
 - invoeren van nieuwe genormeerde toetsen;
 - cursussen/opleiden docenten;
 - schoolleiders professionaliseren.
- Omgaan met verschillen:
 - invoeren van plusklassen;
 - toekennen taakuren voor LD-docent in verband met differentiatie.
- Ambitieuze leercultuur:
 - nieuwe maatwerktrajecten starten;
 - vwo+ programma (vwo-top) (verder) uitrollen, ook naar de bovenbouw;
 - meerbegaafdheidsprofiel voor onze school aanvragen.
- Goed HRM-beleid:
 - bestaande personeelsdossiers reorganiseren en digitaliseren;
 - uitbreiden opvolgingsproces van functioneringsgesprekken;
 - vergroting van de zelfreflectie: niet sparen, maar sparren;
 - stimuleren van het volgen van deskundigheidsbevordering;
 - stimuleren om meerdere en/of hogere bevoegdheden te halen;
 - verbeteren tevredenheid van beginnende docenten.

8.5 De financiële positie

De financiële kengetallen (ratio's) zijn bedoeld als indicator voor hoe de school ervoor staat en om eenvoudig te kunnen vergelijken met andere scholen.

Financiële kengetallen

	<u>Signaleringsgrens</u>	<u>2015</u>	<u>2014</u>	<u>2014 sector gemiddelde</u>
Solvabiliteit 1	-	22%	15%	48%
Solvabiliteit 2	< 30%	60%	54%	60%
Liquiditeit	< 0,75	2,0	1,6	1,4
Rentabiliteit	3 jaar < 0%	3,8%	3,9%	-0,1%
Weerstandsvermogen	-	9,2%	5,5%	
Kapitalisatiefactor	< 35%	42%	38%	
Financieringsfunctie	-	12%	11%	
Transactieliquiditeit	-	17%	17%	
Financiële buffer	< 5%	13%	9%	

Solvabiliteit 1

Het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal.

Solvabiliteit 2

Het eigen vermogen en de voorzieningen als percentage van het balanstotaal.

Liquiditeit

De vlottende activa in verhouding tot de kortlopende schulden.

Rentabiliteit

De verhouding tussen het resultaat en de totale inkomsten.

Weerstandsvermogen

Het eigen vermogen in verhouding tot de totale inkomsten.

Kapitalisatiefactor

Totaal kapitaal (excl. gebouwen en terreinen) in verhouding tot de totale inkomsten.

Financieringsfunctie

Investering (aanschafwaarde) in de overige materiële vaste activa à 50% in verhouding tot de totale inkomsten.

Transactieliquiditeit

Kortlopende schulden in verhouding tot de totale inkomsten.

Financiële buffer

Kapitalisatiefactor -/- financieringsfunctie -/- transactieliquiditeit

Solvabiliteit

De overheid hanteert slechts één ratio voor de solvabiliteit, namelijk die waarbij de voorzieningen bij het eigen vermogen worden opgeteld (solvabiliteit 2). Zij heeft de norm gesteld op 30%. Als school zitten we hier, met 60%, ruim boven.

Liquiditeit

Door dit cijfer wordt getoond in hoeverre een organisatie aan zijn korte termijnverplichtingen kan voldoen. We bevinden ons met 2,0 ruim boven de norm van 0,75. Dit heeft onder andere te maken met de leeftijd van de school. We hebben inmiddels gespaard voor groot onderhoud, dat echter tot nog toe minimaal nodig is geweest, maar dat over enkele jaren wel nodig zal zijn. Het is de verwachting dat deze ratio in 2016 weer zal dalen vanwege de geplande uitgaven voor groot onderhoud.

Rentabiliteit

In dit cijfer wordt de winstgevendheid uitgedrukt. De overheid hanteert hier een marge van 0-5%. Het hangt echter sterk af van de uitgangspositie om vast te stellen wat het streefpercentage moet zijn. Om het gewenste weerstandsvermogen op te bouwen, zullen er positieve rendementen moeten worden behaald. Maar ook om te voorkomen dat het gewenste weerstandsvermogen door de geldontwaarding vermindert, zullen er gemiddeld over de jaren positieve rendementen moeten zijn.

Weerstandsvermogen

Een belangrijk kengetal betreft het weerstandsvermogen. Dit is het vermogen dat beschikbaar moet zijn om de risico's die de school loopt op te kunnen vangen. Daar het resultaat van het afgelopen jaar positief was, stijgt ook het weerstandsvermogen. Op basis van de totale risico's zou het vermogen circa 1,2 miljoen euro moeten zijn. Dit komt neer op een weerstandsvermogen van circa 8,5%. Momenteel ligt het boven de 9%, in verband met de komende huisvestingsvraagstukken geen overbodige luxe.

Kapitalisatiefactor, financieringsfunctie, transactieliquiditeit en bufferfunctie

Dit zijn een aantal factoren die door de inspectie worden beoordeeld. De kapitalisatiefactor en de bufferfunctie zijn de belangrijkste. De andere twee zijn afgeleiden en zijn nodig om de bufferfunctie te kunnen berekenen. Voor de kapitalisatiefactor geeft de commissie Don als signaleringsgrens dat deze factor niet groter mag zijn dan 35% voor grote scholen en 60% voor kleine scholen. Wij zitten met onze 42% boven de norm die voor ons geldt. Hier zijn twee belangrijke oorzaken voor aan te wijzen:

- De gelden die nog beschikbaar zijn voor de functiemix staan op de rekening kortlopende schulden. De meeste andere scholen hebben deze kortlopende schuld niet, omdat zij niet in de Randstadregio vallen of dit geld al in het exploitatieresultaat hebben opgenomen.
- We hebben een fors bedrag op onze onderhoudsvoorziening staan. Dit heeft te maken met de leeftijd van onze school. Er is inmiddels flink gespaard, maar echt groot onderhoud is tot nog toe niet nodig geweest. Dat heeft onder andere te maken met de eventuele nieuwbouw en verbouw bij ons huidige gebouw aan de Hoefslag.

Analyse van de kasstromen

In 2015 zijn de liquiditeiten verder toegenomen. De reden van de toename ligt voornamelijk in de toegenomen voorziening voor het meerjarenonderhoud, de voorziening voor nog niet opgenomen LPB-uren en de stijging van het weerstandsvermogen.

Treasury management

Het treasury management beschrijft het beleid van beleggen en belenen. Hierin is bepaald dat (tijdelijk) overtollige gelden risicoloos en op korte termijn worden weggezet. Per 1 januari 2010 is de nieuwe 'Regeling beleggen en belenen door instellingen voor onderwijs en onderzoek 2010' van kracht geworden. In de loop van 2011 is het document voor de Gomarus hierop aangepast. Hiermee is formeel vastgelegd dat overtollige gelden voor korter dan drie maanden mogen worden weggezet bij instellingen met minstens een A-rating en voor langer dan drie maanden bij instellingen met minstens een AA-rating. In 2015 zijn onze (tijdelijk) overtollige gelden geplaatst op spaarrekeningen bij de Rabobank, de ABN AMRO bank en de ING Bank.

8.6 Bestemming resultaat

Het resultaat over 2015 is toegevoegd aan de algemene reserve. Deze reserve is vooral bedoeld om een voldoende groot weerstandsvermogen op te bouwen.

9. School en omgeving

Algemeen

De school staat niet op een eiland: zij heeft te maken met een eigen achterban, maar staat ook midden in de maatschappij. De leerlingen komen van basisscholen, gaan naar vervolgonderwijs of vinden een plaats op de arbeidsmarkt. De school werkt samen met andere scholen binnen de regio om ervoor te zorgen dat er onderwijs beschikbaar is dat aansluit bij de wensen van het bedrijfsleven. Ook heeft de school te maken met wet- en regelgeving. Kortom, de school staat midden in de maatschappij en vervult daar haar rol.

9.1 Bestuurdersoverleg reformatorisch voortgezet onderwijs

Op bestuursniveau (Colleges van Bestuur) vindt regelmatig overleg plaats tussen alle reformatorische VO-scholen in Nederland. Relatief gezien vormen de reformatorische scholen een kleine groep. Van de bijna zevenhonderd VO-scholen zijn er zeven reformatorisch, met in totaal 24 vestigingen en 23.000 leerlingen. Het bundelen van de krachten om de gezamenlijke belangen te behartigen, is een noodzaak. Daarnaast leert men van elkaar door onder andere collegiale visitaties en ontwikkelt men samen nieuwe lesmethoden. Gezamenlijk wordt ook gekeken naar de ontwikkelingen op langere termijn binnen het onderwijs, om zo in te kunnen spelen op kansen en bedreigingen. Regelmatig worden strategische thema's en verwachte wijzigingen in wet- en regelgeving besproken, al dan niet met deskundigen van buitenaf.

Sinds vorig jaar is ook het Schoolleidersplatform (SLP) actief. Hierin zijn directeuren van de reformatorische VO-scholen vertegenwoordigd. Zij wisselen ervaringen uit met betrekking tot de voortgang van het onderwijs en de implementatie en ontwikkeling van lesmethoden.

9.2 RPO (Regionaal plan onderwijsvoorzieningen)

In het onderwijs worden steeds meer zaken regionaal geregeld. Dit heeft te maken met het uitgangspunt van de overheid dat er regionaal een goede afstemming moet zijn. In de regio is men vaak veel beter in staat om onderwijs, huisvesting en aansluiting op arbeidsmarkt en vervolgonderwijs af te stemmen. Dit heeft onder andere geresulteerd in het decentraliseren van het huisvestingsbeleid. De verantwoordelijkheid hiervoor ligt bij de gemeenten. Sinds een aantal jaren is het mogelijk om een RPO te sluiten. In dit plan leggen scholen, gemeenten en bedrijfsleven hun plannen voor de langere termijn vast. In de regio Gorinchem is een RPO van kracht dat periodiek wordt geactualiseerd. In 2015 zijn geen wijzigingen in het RPO aangebracht.

9.3 GBO (Gorinchems besturenoverleg)

De besturen van de verschillende VO-scholen in Gorinchem behartigen gezamenlijk de belangen voor het onderwijs en voeren met de gemeente het gesprek over goed onderwijs. Daarbij wordt ook gekeken in hoeverre gebruikgemaakt kan worden van gezamenlijke voorzieningen, zoals gymzalen en sportterreinen. Een prominent onderwerp is de beschikbare en benodigde huisvesting. Daarnaast is de aansluiting van de VO-scholen op arbeidsmarkt en vervolgonderwijs een belangrijk thema. In dit overleg participeren de bestuurders van de VO-scholen in Gorinchem. Chr.J. Flikweert was in 2015 voorzitter van dit overleg. Per 1 januari 2016 is het voorzitterschap overgedragen aan dhr. P. Vrancken, bestuurder van het mbo.

9.4 Samenwerking leerlingenzorg

Op het gebied van de leerlingenzorg wordt zowel landelijk als regionaal samengewerkt. We maken deel uit van het landelijk reformatorisch samenwerkingsverband. Zeker gezien de ontwikkelingen rondom Passend Onderwijs, waarbij scholen een zorgplicht hebben voor alle leerlingen die binnen hun toelatingsbeleid passen, is regionale afstemming noodzakelijk. Gezien recente wetwijzigingen zal de samenwerking met de gemeenten ook toenemen, omdat een groot deel van de jeugdzorg op het bord van de gemeente is gekomen.

9.5 VO-raad

De VO-raad is de brancheorganisatie voor het voortgezet onderwijs waarvan nagenoeg alle scholen lid zijn, ook de reformatorische. Eén van de primaire doelen die deze raad zichzelf heeft gesteld, is verbetering van het imago van het onderwijs, zowel binnen de politiek als onder de bevolking. Ook wat betreft de kwaliteitsagenda en de cao speelt de VO-raad een belangrijke rol in het overleg met de overheid en de vertegenwoordigers van de werknemers. De ervaringen met de dienstverlening van de VO-raad zijn positief. De VO-raad maakt ook namens de branche afspraken met het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. In 2015 is de code 'Goed Onderwijsbestuur VO' herzien en tevens voorzien van lidmaatschapseisen. Doel is transparantie en integriteit te bevorderen.

9.6 VGS (Vereniging voor gereformeerd schoolonderwijs)

De besturen van de reformatorische scholen voor basis- en voortgezet onderwijs zijn aangesloten bij de VGS. De VGS behartigt de belangen van deze scholen bij de overheid. Er is echter een verschuiving te zien van de belangenbehartiging door de besturenorganisaties naar de behartiging door de VO-raad. Niettemin is het van essentieel belang dat er qua identiteit een duidelijk geluid van de gezamenlijke besturen wordt gehoord. Door de Gomarus wordt beperkt gebruikgemaakt van de dienstverlening die de VGS ons biedt. Ook voor raden van toezicht neemt de VGS een dienstverlenende rol op zich. De VGS heeft, in samenwerking met de scholen, een identiteitsprofiel opgesteld dat door alle reformatorische VO-scholen wordt gebruikt.

9.7 Gemeente Gorinchem

Met de gemeente Gorinchem vindt op een aantal terreinen overleg plaats. Dit gebeurt binnen de LEA (Lokaal Educatieve Agenda). Daarnaast is er bilateraal overleg tussen de gemeente en de Gomarus, met name wat betreft huisvesting. In 2014 is het Integraal Huisvestingsplan (IHP) vastgesteld en door de gemeenteraad goedgekeurd.

10. Mogelijke nevenvestiging in Zaltbommel

Algemeen

In 2015 is verder gewerkt aan het realiseren van een nevenvestiging in Zaltbommel. De contacten met gemeente en buurscholen zijn constructief. Besloten is om 'te gaan' voor nieuwbouw op basis van doordecentralisatie van de huisvestingsgelden. Dat betekent dat alle gelden die beschikbaar zijn voor onderwijshuisvesting één op één naar de school komen. We zijn dan integraal verantwoordelijk voor de realisatie van de huisvesting. Doel is om per D.V. 1 augustus 2018 de deuren te openen. De grote onzekere factor op dit moment is de onderwijswetgeving. Momenteel is het wettelijk niet mogelijk om een nevenvestiging in een andere regio te openen. De Gomarus ligt in de regio Gorinchem en Zaltbommel behoort bij de regio Betuwe. De minister heeft anderhalf jaar geleden aangekondigd dat de wet gaat wijzigen. De concepttekst ligt gereed, maar de datum van behandeling in de Tweede Kamer schuift steeds op: eerst werd gesproken over zomer 2016, nu wordt gesproken over zomer 2017. Wij kunnen geen grote investeringen doen in een nieuw schoolgebouw als we niet zeker weten dat we ook mogen beginnen in Zaltbommel.

11. Medezeggenschapsraad

Algemeen

In dit verslag wordt door de Medezeggenschapsraad (MR) teruggekeken naar het schooljaar 2014-2015. Alleen de hoofdpunten zullen hier een plaats krijgen. Voor een meer gedetailleerd overzicht wordt verwezen naar de notulen van de MR, die via het portaal en de website zijn in te zien.

Bemensing

Dhr. C.J. Middelkoop heeft aan het einde van het schooljaar wegens drukke werkzaamheden en privéomstandigheden moeten besluiten om zijn lidmaatschap van de MR te beëindigen. Na diverse oproepen heeft zich helaas maar één kandidaat gemeld (mevr. D. Vos-van der Meijden uit Meteren) voor de vervulling van de ontstane vacature. Er hoefde dan ook geen verkiezing te worden georganiseerd. Aan het einde van het cursusjaar heeft mevr. D. Vos alvast kennisgemaakt met de overige leden van de MR en met het werk dat de MR doet. Mevr. Vos vormt, samen met de 'oudgedienden' dhr. C.P. Havelaar en dhr. P. Hoogendoorn, de oudergeleding. Johran Maasland en Bart Verhaar, die aan het einde van het vorige cursusjaar als MR-lid waren gekozen, hebben inmiddels hun plaats in de MR gevonden. Zij vormen samen met Yu-Lianne de Jong, die al enkele jaren meedraait in de MR, de leerlinggeleding. Van de personeelsgeleding is mevr. C. de Leeuw-Zweistra afgetreden. Hoewel haar tweede termijn als MR-lid nog niet voltooid was, heeft zij gemeend de MR te moeten verlaten, omdat door het MR-werk haar overige

taken (thuis en op school) in het gedrang kwamen. Omdat het reglement toelaat dat de 'nummer twee' van de laatstgehouden verkiezing haar plaats inneemt, is mevr. De Leeuw vervangen door mevr. P. Bijl, mediathecaresse van onze school. Mevr. Bijl was snel ingewerkt als MR-lid, omdat zij tijdens een zwangerschapsverlofperiode van mevr. De Leeuw al als diens vervangster was opgetreden. Hiermee is ook weer een lid van het niet-onderwijzend personeel tot de MR toegetreden. Tijdens de laatste vergadering van dit cursusjaar hebben we afscheid genomen van mevr. De Leeuw als MR-lid. Zij heeft veel werk voor de MR gedaan, waarvoor waardering werd uitgesproken. Naast mevr. Bijl hebben in de personeelsgeleding zitting dhr. D. Blom (voorzitter), L.W. Both (plv. voorzitter), J.D.A. de Braal (secretaris), W.A. de Kok en G.B. Ligthart. Ook dit jaar was de secretariële ondersteuning in de bekwame handen van mevr. J. Dorst.

Vergaderingen

De MR hield zes vergaderingen waarbij alle geledingen waren uitgenodigd. Eén van deze vergaderingen werd buiten de school gehouden op een wat andere wijze. Zo konden we wat meer tijd besteden aan enkele onderwerpen waarvoor dat nodig was, zoals een brainstorm over het nieuw op te stellen Strategisch beleidsplan. De personeelsgeleding van de MR (PMR) vergaderde zeven keer in aanwezigheid van de voorzitter van het College van Bestuur (CvB), dhr. Chr.J. Flikweert. Waar dat nodig en wenselijk werd geacht, schoven de directieleden dhr. J. de Deugd, C. van Rijswijk en A.W.A. ter Harmsel aan. De MR ervaart tijdens de vergaderingen een goede sfeer, maar ook de ruimte om het CvB kritisch te bevragen op voorgenomen beleid en de resultaten daarvan.

Onderwerpen

De agenda van de MR wordt altijd voor een flink deel bepaald door onderwerpen die door de wet zijn voorgeschreven als onderwerpen die op de MR aan de orde moeten komen. Te denken valt aan formatieplan, begroting, lessentabel en jaarplanning. Daarnaast wordt voorgenomen beleid altijd vooraf door de MR van een advies voorzien, zodat er ook in het afgelopen cursusjaar weer ruim voldoende interessante gespreksonderwerpen op de agenda van de MR stonden. Een belangrijk onderdeel van de besprekingen vormde (en vormt nog steeds) de voorgenomen realisatie van een nevenvestiging in Zaltbommel. Zo'n ingrijpend besluit raakt alle geledingen van de school en de MR probeert dit proces dan ook zo goed mogelijk te volgen. We doen nog een greep in de andere onderwerpen die binnen de MR aan bod zijn gekomen: onderwijskwaliteit, procedure en formulieren rond de toelating van leerlingen tot onze school, versterkt taalonderwijs (VTO), lessen 'Be-loved' (lessen rond het thema seksualiteit), vernieuwing van de bovenbouw vmbo basis en kader, het leerlingenstatuut, leerlingenzorg en de extra schoolkosten voor ouders. Als laatste willen we hier nog noemen het contact met onze achterbannen: leerlingen, ouders en collega's. Dat is een voortdurend punt van zorg, omdat het moeilijk blijkt te zijn de achterbannen te betrekken bij het MR-werk. De leden van de MR hebben zich voorgenomen om op een actievere manier de achterban te betrekken bij de besprekingen over de diverse onderwerpen.

Slot

Hoewel er soms stevige gesprekken worden gevoerd, is er één ding dat de MR en de school verbindt: we hebben als gezamenlijk doel het welzijn van de leerlingen, de collega's en de school (in deze volgorde) op het oog, waarbij een goede onderwijskwaliteit heel hoog op de agenda staat. Ook voor het komende schooljaar hopen we weer op een goede samenwerking met het CvB (als vertegenwoordiger van 'de school'). Ook hopen we namens onze achterbannen een evenwichtige stem te vertolken tijdens de besprekingen in de MR.

B Continuïteitsparagraaf

1. Algemeen

Proces van begroten

Om de continuïteit op de langere termijn te borgen zijn we al vele jaren gewend om een begroting en een meerjarenraming op te stellen. Dit betreft altijd het komende jaar tot in detail (begroting) en de volgende vier jaren op hoofdlijnen (raming). Om tot deze begroting/meerjarenraming te komen, wordt altijd eerst gekeken naar de leerlingenprognose voor de komende jaren. Deze leerlingenprognose wordt gebruikt om zowel de verwachte inkomsten als de benodigde formatie te berekenen. Deze formatie bepaalt uiteindelijk de hoogte van de salariskosten, die vaak 80% van de totale uitgaven zijn. Ten slotte worden ook de overige inkomsten en uitgaven berekend. Dit gebeurt op basis van het afgelopen jaar, het lopende jaar, aangevuld met bekende wijzigingen in de toekomst. In de toelichting die wordt geschreven bij het begrotingsdocument wordt toegelicht wat de uitgangspunten en de randvoorwaarden zijn, die hebben geleid tot de desbetreffende begroting.

Begroting/meerjarenraming 2016 – 2018

De jaren tot en met 2012 waren financieel gezien moeilijke jaren. In 2013 heeft een kentering plaatsgevonden. Diverse bezuinigingen zijn doorgevoerd om de financiële situatie te verbeteren. De meest ingrijpende hiervan was de aanpassing van de NormJaarTaak van de docenten met ingang van het schooljaar 2013-2014. In 2013 zijn als gevolg van het Nationaal Onderwijsakkoord en het Herfstakkoord extra middelen ontvangen. In 2014 zijn diverse extra bedragen ontvangen om de professionaliteit te vergroten.

Het komende jaar wordt een klein tekort verwacht. De meerjarenraming daarentegen laat op de langere termijn positieven resultaten zien. Hierbij moeten echter twee kanttekeningen worden geplaatst:

- Met een eventuele nieuwbouw en verbouw is geen rekening gehouden. We zullen er echter wel van uit moeten gaan dat hierdoor de begrote exploitatie lager zal worden. Wanneer en hoeveel is echter op dit moment nog niet bekend.
- Ook de mogelijkheid dat het bekostigingsstelsel wordt aangepast, is buiten beschouwing gelaten. Mogelijk wordt het in 2018 ingevoerd, maar er is nog steeds onzekerheid over de impact hiervan op onze school.

In het algemeen kan worden gesteld dat de meerjarenraming opgesteld wordt zonder rekening te houden met de inflatie. Allereerst zien we al een aantal jaren dat de inflatie vrij laag is; anderzijds is de verwachting dat de inflatie aan de kostenkant zal worden gecompenseerd door een inflatiecorrectie aan de inkomstenkant. Al moet wel worden bedacht dat dit geen automatisme meer is.

Voor een meer gedetailleerde uitwerking van de begroting/meerjarenraming verwijzen wij naar ons document 'Begroting 2016; Meerjarenraming 2017-2020'.

De begroting/meerjarenraming cijfers

A1 Kengetallen				
Kengetal (stand 31/12)	2015	2016	2017	2018
Personele bezetting in FTE				
- Management/directie *	6,2	6,2	6,2	6,2
- Onderwijzend personeel	121	117,3	118,7	120,2
- Overige medewerkers	37,4	36,1	36,1	36,1
Totaal	164,6	159,6	161,0	162,5
Leerlingenaantal	1782	1774	1800	1828
* Dit is inclusief het CvB (1,0 fte) en het secretariaat (2,4 fte)				

Om te komen tot de prognose van de leerlingen wordt gebruikgemaakt van de bekende populatie op de basisscholen waarvan wij historisch gezien de meeste leerlingen betrekken. Op basis van de instroom van de laatste drie jaren berekenen we wat ons aandeel van die leerlingen zal zijn. De personele bezetting van management, directie en overige medewerkers is op korte termijn niet afhankelijk van het leerlingenaantal. Dit in tegenstelling tot het onderwijzend personeel. Hoewel uiteraard niet één op één, toch is de relatie tussen het leerlingenaantal en het aantal docenten vrij hoog. Daarnaast wordt gekeken of er binnen de organisatie uren nodig zijn voor bepaalde projecten. Of dat er projecten beëindigd kunnen worden zodat, de uren weer vrijvallen.

A2 Balans 2015 - 2018

1	Activa	31-12-2015	31-12-2016	31-12-2017	31-12-2018
		EUR	EUR	EUR	EUR
	<u>Vaste activa</u>				
1.1	Immateriële vaste activa	0	0	0	0
1.2	Materiële vaste activa	1.255.419	1.260.419	1.210.419	1.140.419
1.3	Financiële vaste activa	0	0	0	0
	Totaal vaste activa	1.255.419	1.260.419	1.210.419	1.140.419
	<u>Vlottende activa</u>				
1.4	Vorraden	0	0	0	0
1.5	Vorderingen	195.045	186.045	177.045	168.045
1.6	Effecten	0	0	0	0
1.7	Liquide middelen	4.528.851	3.939.851	4.203.851	4.082.851
	Totaal vlottende activa	4.723.896	4.125.896	4.380.896	4.250.896
	Totaal activa	5.979.315	5.386.315	5.591.315	5.391.315
2	Passiva	31-12-2015	31-12-2016	31-12-2017	31-12-2018
		EUR	EUR	EUR	EUR
2.1	Eigen vermogen	1.302.355	1.272.355	1.364.355	1.542.355
2.2	Voorzieningen	2.269.822	1.754.822	1.939.822	1.639.822
2.3	Langlopende schulden	0	0	0	0
2.4	Kortlopende schulden	2.407.138	2.359.138	2.287.138	2.209.138
	Totaal passiva	5.979.315	5.386.315	5.591.315	5.391.315

Toelichting bij post: Materiële vaste activa

De prognose hiervan is gebaseerd op de investeringsbegroting zoals die is vastgesteld in de begroting/meerjarenraming.

Toelichting bij post: Vorderingen

Deze blijft redelijk constant en varieert zeer beperkt door de jaren heen, afhankelijk van het tijdstip van het versturen van de facturen naar de ouders.

Toelichting bij post: Liquide middelen

Deze kunnen worden gezien als het resultaat van de ontwikkeling van de andere balansposten.

Toelichting bij post: Eigen vermogen

De exploitatieresultaten worden in de betreffende jaren toegevoegd aan de algemene reserve. Hierdoor zal het weerstandsvermogen verder groeien en het tot doel gestelde bedrag (circa €1.200.000) bereiken en mogelijk overtreffen. Hierbij moet worden bedacht dat er enkele grote risico's zijn waardoor deze groei van het eigen vermogen waarschijnlijk niet zal worden gehaald. Deze zijn:

- de grote mate van onzekerheid over de nieuwbouw en verbouw in Gorinchem of de nieuwbouw in Zaltbommel; de kans is echter groot dat er een eigen bijdrage vanuit de school zal moeten komen;
- het nieuwe bekostigingsstelsel dat wordt ingevoerd en dat zo goed als zeker nadelig voor ons zal uitvallen. Mogelijk wordt deze in 2018 ingevoerd, weliswaar met een overgangsregeling van drie jaar.

Toelichting bij post: Voorzieningen

De voorzieningen kennen een gelijkmatige op- en afbouw over de jaren heen. Uitzondering hierop zijn de uitgaven voor groot onderhoud. Deze zijn begroot op basis van het opgestelde meerjarenonderhoudsplan. De grote uitgaven, die de sterke daling in het jaar 2016 veroorzaken, zijn:

- a) een grondige renovatie van de pleinen rondom de school (€165.000);
- b) het aanbrengen van een nieuwe laag dakbedekking (€265.000);
- c) het vervangen van de vloerbedekking (€120.000);
- d) het vervangen van lampen, armaturen en andere elektrische installaties (€170.000).

Toelichting bij post: Kortlopende schulden

Deze zal de komende jaren lager worden doordat vanaf 2015 per saldo meer geld uit het fonds voor de functiemix zal worden betaald dan dat er binnenkomt.

A2 Staat van baten en lasten 2015-2018

Baten		2015	2016	2017	2018
		<u>EUR</u>	<u>EUR</u>	<u>EUR</u>	<u>EUR</u>
3.1	Rijksbijdragen	13.715.045	13.885.000	14.025.000	14.360.000
3.2	Overige overheidsbijdragen en -subsidies	38.505	21.000	10.000	10.000
3.3	College-, cursus-, les- en examengelden				
3.4	Baten in opdracht van derden				
3.5	Overige baten	<u>350.049</u>	<u>296.000</u>	<u>370.000</u>	<u>384.000</u>
	Totaal baten	14.103.599	14.202.000	14.405.000	14.754.000
Lasten		2015	2016	2017	2018
		<u>EUR</u>	<u>EUR</u>	<u>EUR</u>	<u>EUR</u>
4.1	Personeelslasten	11.360.450	12.011.000	12.071.000	12.278.000
4.2	Afschrijvingen	603.904	600.000	620.000	645.000
4.3	Huisvestingslasten	802.941	817.000	817.000	817.000
4.4	Overige lasten	<u>849.660</u>	<u>844.000</u>	<u>844.000</u>	<u>874.000</u>
	Totaal lasten	13.616.955	14.272.000	14.352.000	14.614.000
	Saldo baten en lasten	486.644	-70.000	53.000	140.000
HR	Gerealiseerde herwaardering				
5	Financiële baten en lasten	49.553	40.000	39.000	38.000
6	Belastingen				
7	Resultaat deelnemingen				
8	Aandeel derden in resultaat				
9	Buitengewoon resultaat				
	Totaal resultaat	<u>536.197</u>	<u>-30.000</u>	<u>92.000</u>	<u>178.000</u>

Toelichting bij post: Rijksbijdragen

De Rijksbijdragen zijn berekend met behulp van de leerlingenprognose. Daarnaast is rekening gehouden met aangekondigde bezuinigingen en verruimingen van subsidies.

Toelichting bij post: Overige overheidsbijdragen en -subsidies

Dit betreft de vergoeding die de gemeente verstrekt bij uitbreiding van het leerlingenaantal voor de eerste inrichting. Daar het in dit geval gaat over inventaris die wordt afgeschreven, zal dit bedrag in de loop van de jaren steeds lager worden, omdat de kosten bij vervanging voor rekening van de school komen.

Toelichting bij post: Overige baten

De afname in 2016 is het gevolg van:

- een eenmalige ontvangst in 2015 van de Stichting Vermogensbeheer voor het jubileum (€30.000);
- de vergoeding van de Reformatorische Academische Opleidingsschool zal minder worden.

De stijging in de jaren daarna wordt veroorzaakt doordat de vergoeding vanuit het Hoornbeeck College zal toenemen in verband met de MBO-opleiding in ons gebouw en met onze mensen.

Toelichting bij post: Personeelslasten

Deze post wordt berekend op basis van het formatieplan. Vervolgens wordt in elk jaar de periodiek van augustus toegevoegd. Daarnaast wordt gekeken naar de meer incidentele vormen van belonen als overuren, kosten van de functiemix, toe- of afname van taakuren, enz., om zo tot een totaalbedrag van de salariskosten te komen.

Toelichting bij post: Afschrijvingen

Deze wordt berekend op basis van de investeringsbegroting. De post laat de komende jaren een stijging zien. Enerzijds in verband met de verwachting dat met de komst van het MBO er een aantal investeringen gedaan moeten worden, anderzijds zal op termijn een flink deel van het meubilair moeten worden vervangen.

Toelichting bij post: Huisvestingslasten

We verwachten dat deze kosten de komende jaren ongewijzigd zullen blijven.

Toelichting bij post: Overige lasten

In 2016 wordt een daling voorzien daar het contract voor de repro apparatuur afloopt, terwijl we de machines nog twee jaar mogen gebruiken. In 2018 volgt dan weer een stijging van de kosten.

Toelichting bij post: Financiële baten en lasten

Deze fluctueert in grote lijnen met de liquiditeit. Hierbij is uitgegaan van de huidige rentestand.

2. Overige rapportages

Aanwezigheid en werking van het interne risicobeheersings- en controlesysteem

Algemeen

Na de invoering van het bestuur en toezichtmodel is binnen de school meer aandacht gekomen voor de risicobeheersing. Dit is ook logisch als we bedenken dat de Raad van Toezicht verder afstaat van de dagelijkse gang van zaken en grotendeels afhankelijk is van de rapportage vanuit de school.

In 2015 is een nieuw Strategisch beleidsplan opgesteld. Dit beleidsplan geeft aan wat we binnen een tijdsbestek van vier tot zes jaar willen bereiken. Dit beleidsplan is ook de basis voor de rapportages aan de Raad van Toezicht. In de maanden oktober en februari wordt uitgebreid stilgestaan bij de ontwikkelingen binnen de school. In de maand oktober wordt met name gekeken naar de onderwijskundige kant, in het voorjaar wordt verslag gedaan over de ontwikkelingen wat betreft 'Personeel en Organisatie'. Daarnaast wordt in de maand december de begroting/meerjarenraming vastgesteld en in de maand april/mei het financiële jaarverslag. Per kwartaal wordt gerapporteerd over de financiële ontwikkelingen binnen de school en per maand is er een beperkte rapportage over de ontwikkeling van de formatie en de liquiditeit. Deze rapportages en de besprekingen hierover, zowel binnen de directie en CvB als met de RvT, vormen de basis om het beleid waar nodig bij te stellen.

Risicoanalyse

In 2011 is begonnen met een uitgebreide risicoanalyse. De risico's zijn vastgesteld en de mogelijke gevolgen zijn in kaart gebracht. Elk risico heeft ook een 'eigenaar' gekregen. Daarnaast zijn de beheersmaatregelen toegevoegd. Als laatste zijn ook het belang en de ernst van de consequenties vastgesteld, waaronder de financiële impact. Uit de analyse blijkt dat het totaal van de risico's kan oplopen tot een bedrag van circa €1.200.000. Deze risicoanalyse wordt, tegelijk met de begroting, behandeld door de Raad van Toezicht, nadat deze eerst in de directievergadering is besproken en door het CvB is vastgesteld.

Interne beheersing

De interne risicobeheersing- en controlesystemen worden regelmatig geëvalueerd. We beseffen dat de interne beheersing geen absolute zekerheid biedt. Wel is het zo dat er tot op heden geen indicaties zijn dat de opzet van deze systemen niet adequaat zou zijn. Dit punt verdient blijvende aandacht, waarbij we ook de komende jaren de opzet en de werking van de interne risicobeheersing- en controlesystemen continue blijven beoordelen en waar mogelijk verbeteren. Al naar gelang de noodzaak zal hierbij ook gebruikgemaakt worden van externen.

In het jaar 2014 is een inventarisatie gedaan naar de autorisaties, de beveiliging en het omgaan met privacygevoelige data. Enkele aanpassingen zijn gedaan op basis van deze inventarisatie.

Als laatste kunnen hier nog worden genoemd de rapportages vanuit kwaliteitszorg. In de loop van 2013 is een kwaliteitsdashboard ontwikkeld. Hiermee kunnen de onderwijsresultaten door zowel teamleiders als directie op de voet worden gevolgd.

Belangrijkste risico's en onzekerheden

Uit de risicoanalyse blijkt dat er drie risico's worden aangemerkt, waarbij zowel de kans dat het zich voordoet en het belang voor onze school 'groot' kunnen worden genoemd.

- Het eerste risico benoemt het gevaar dat we op termijn geen eigen toelatings- en/of benoemingsbeleid meer kunnen voeren (afschaffing of inperking van artikel 23 van de grondwet). Dit zou eventueel consequenties kunnen hebben voor de bekostiging. Passende maatregelen hiertegen zijn moeilijk te nemen. Wel is er een nauw contact met de politiek, met name via het Bestuurdersoverleg en de VGS.
- Een tweede risico betreft de resultaten van het vak Engels. Deze zijn al vele jaren een punt van zorg. Binnen de school is hier blijvend aandacht voor. Inmiddels zijn vele acties opgestart. Zij worden gemonitord door de directeur onderwijs (secties) op de voortgang en de effecten hiervan. Voor havo en vwo zijn de resultaten ondertussen op niveau. Voor mavo en vmbo zijn de gewenste resultaten nog niet bereikt.
- Het derde risico betreft het leerlingenvervoer. Er zijn op dit moment 250-300 leerlingen die gebruikmaken van het leerlingenvervoer. We merken bij een aantal ouders dat de kosten hiervan steeds vaker een struikelblok vormen. Dit zou kunnen leiden tot een afname van het aantal leerlingen. Om dit probleem het hoofd te bieden, zijn we in gesprek met collega-scholen om te zien of we gezamenlijk een oplossing kunnen vinden. Daarnaast heeft de Stichting Vermogensbeheer al enkele malen een gift gegeven. Ook is deze begonnen om een bestemmingsreserve op te bouwen voor vervoerskosten. Een nevenvestiging in Zaltbommel reduceert het aantal leerlingen dat afhankelijk is van leerlingenvervoer sterk. Wel blijft leerlingenvervoer noodzakelijk voor bovenbouw leerlingen.

Daarnaast blijft de aankondiging van het nieuwe bekostigingsstelsel een onzekerheid voor onze school.

Ook de toekomstige nieuwbouw en verbouw brengt uiteraard de nodige onzekerheden en risico's met zich mee. Daar dit als een afzonderlijk project wordt gezien, zal hieraan verder geen aandacht worden geschonken.

C ***Verslag Raad van Toezicht***

Jaarverslag 2015 Raad van Toezicht Gomarus scholengemeenschap

Inleiding

In 2009 is voor de Gomarus scholengemeenschap te Gorinchem op basis van de Code Goed Onderwijsbestuur VO het Raad van Toezicht (RvT)-model ingevoerd. De school wordt bestuurd door een eenhoofdig College van Bestuur (CvB). De RvT houdt toezicht op het bestuur. Deze constructie is vastgelegd in de statuten van de Stichting voor Christelijk Voortgezet Onderwijs op Reformatorische grondslag te Gorinchem (hierna: de Stichting), het Reglement Bestuur van de Stichting en het Reglement Toezicht van de Stichting.

In artikel 26 van het Reglement Toezicht van de Stichting is bepaald dat de RvT een jaarlijkse verantwoording aflegt door middel van een schriftelijk verslag, dat toegevoegd wordt aan het jaarverslag van de Stichting. In dit verslag dient de RvT te vermelden:

- a. de samenstelling van de RvT en de wijzigingen daarin, met namen, titels, leeftijd, beroep en voor de onderwijsinstelling van belang zijnde nevenfuncties van de leden;
- b. de positie die de leden van de RvT innemen op het rooster van aftreden (eerste benoeming, herbenoeming en datum van aftreden);
- c. de beoordeling van de doelrealisatie en van de invulling van de maatschappelijke taakstelling;
- d. de door de RvT verrichte werkzaamheden;
- e. kernpunten van de aan de orde gekomen zijnde onderwerpen;
- f. de kwaliteit en de deskundigheidsbevordering van de RvT;
- g. zijn honorering.

Met dit verslag geeft de RvT uitvoering aan deze verplichting. In dit verslag wordt de volgorde uit artikel 26 van het Reglement Toezicht gevolgd.

De taken van de RvT kunnen worden samengevat in een drietal hoofdfuncties:

1. toezichthouder op het CvB;
2. klankbord voor het CvB;
3. werkgever van het CvB.

Naast de verplichte onderdelen van het jaarverslag wordt in dit verslag ook verantwoording afgelegd van de wijze waarop het intern toezicht in 2015 inhoudelijk heeft gefunctioneerd. Dit laatste element is aan het jaarverslag toegevoegd op advies van de Inspectie voor het Onderwijs, waarmee een afvaardiging van de RvT in 2012 en 2015 een gesprek heeft gevoerd.

I. Verantwoording activiteiten Raad van Toezicht in 2014 aan de hand van het Reglement Toezicht

A. De samenstelling van de RvT en de wijzigingen daarin, met namen, titels, leeftijd, beroep en voor de onderwijsinstelling van belang zijnde nevenfuncties van de leden.

De heer B. Verhoeve, vicevoorzitter van de RvT, was aan het eind van het schooljaar 2014-2015 aftredend en niet herkiesbaar. Gezocht is naar een kandidaat die als ondernemer actief is in het bedrijfsleven en aantoonbare affiniteit heeft met het (voortgezet) onderwijs. Na twee sollicitatierondes is in de ontstane vacature benoemd de heer J.S. Breedveld te Barendrecht. De heer Breedveld is ondernemer en heeft in die hoedanigheid ook meegewerkt aan trajecten om studenten en leerlingen in het bedrijfsleven in te zetten. Hij voldoet dan ook volledig aan het gewenste profiel voor de ontstane vacature.

In dit jaarverslag wil de RvT de heer Verhoeve hartelijk dankzeggen voor de vele werkzaamheden die hij heeft verricht voor de Gomarus. In de periode vóór 2009 maakte hij reeds deel uit van het bestuur van de scholengemeenschap en na de invoering van het RvT-model was hij lid en tevens vicevoorzitter van de RvT. Hij heeft zich met veel inzet en grote betrokkenheid van zijn taak gekwetend. Zijn onafhankelijke, positief-kritische en waardevolle inbreng in de RvT-vergaderingen zullen niet snel worden vergeten. In de functie van de heer Verhoeve als vicevoorzitter heeft de RvT de heer ing. J.C. van Dam benoemd.

Op 31 december 2015 was de samenstelling van de RvT als volgt:

Voorzitter: T.A. Stoop.

Leeftijd: 47 jaar.

Beroep: (voorzitter van de) raad van bestuur van Cedrah, een reformatorische instelling voor wonen, zorg en welzijn in de provincies Zeeland en Zuid-Holland.

Nevenfuncties: voorzitter van de raad van toezicht van het landelijk samenwerkingsverband passend onderwijs voor reformatorisch primair onderwijs (Berséba), voorzitter stuurgroep kerkbouw Gereformeerde Gemeente Hendrik-Ido-Ambacht, lid partijadviesraad SGP.

Kerkgenootschap: Gereformeerde Gemeenten.

Vicevoorzitter: Ing. J.C. van Dam.

Leeftijd: 66 jaar.

Beroep: gepensioneerd sectordirecteur Techniek&ICT en coördinator CMT Hoornbeek College te Amersfoort.

Nevenfuncties: voorzitter plaatselijke kiesvereniging SGP, visitator Protestantse Kerk in Nederland.

Portefeuille: onderwijssector/onderwijs vakinhoudelijk/onderwijskwaliteit.

Kerkgenootschap: Protestantse Kerk in Nederland.

Secretaris: mr. P. Hugense.

Leeftijd: 60 jaar.

Beroep: juridisch adviseur gemeente Molenwaard.

Nevenfuncties: voorzitter klachtencommissie Lelie zorggroep, voorzitter bestuur Plaatselijke Kiesvereniging SGP Graafstroom, bestuurslid Gemeentelijke Kiesvereniging SGP Molenwaard, voorzitter klachtencommissie medewerkers Sirjon, lid bouwcommissie Gereformeerde Gemeente te Sliedrecht.

Portefeuille: juridisch specialisatie onderwijs/arbeid.

Kerkgenootschap: Gereformeerde Gemeenten.

Overige leden:

J.S. Breedveld.

Leeftijd: 52 jaar.

Beroep: ondernemer.

Nevenfuncties: voorzitter kerkvoogdij Hersteld Hervormde Gemeente Barendrecht, bestuurslid Plaatselijke Kiesvereniging SGP Barendrecht, lid steunfractie SGP Barendrecht, bestuurslid Hospice 'De Reiziger' te Barendrecht, bestuurslid/secretaris VBO Fresh World.

Portefeuille: ondernemerschap i.r.t. onderwijs.

Kerkgenootschap: Hersteld Hervormde Kerk.

P. van Hartingsveldt.

Leeftijd: 66 jaar.

Beroep: gepensioneerd sectordirecteur/voorzitter directieteam Hoornbeek College te Amersfoort.

Nevenfuncties: geen.

Portefeuille: huisvesting/facilitair/vastgoed.

Kerkgenootschap: Gereformeerde Gemeenten.

H. van Snippenberg.

Leeftijd: 58 jaar.

Beroep: teamleider Financiële Sturing en Ontwikkeling Politie.

Nevenfuncties: geen.

Portefeuille: organisatie/medewerkers.

Kerkgenootschap: Gereformeerde Gemeenten in Nederland.

A.C. Speksnijder.

Leeftijd: 62 jaar.

Beroep: eigenaar/directeur administratiekantoor.

Nevenfuncties: geen.

Portefeuille: financieel/economisch/financiering onderwijs.

Kerkgenootschap: Gereformeerde Gemeenten.

B. De positie die de leden van de RvT innemen op het rooster van aftreden (eerste benoeming, herbenoeming en datum van aftreden).

Op grond van artikel 9 van de statuten van de Stichting treedt een lid van de RvT volgens rooster, doch uiterlijk vier jaar na zijn benoeming, af. In principe kan een lid maximaal acht jaar aaneengesloten zitting hebben in de RvT. Indien een lid niet meer herbenoembaar is, kan op grond van de statuten toch eenmalig een nieuwe benoeming plaatsvinden, indien naar het oordeel van de RvT bijzondere omstandigheden dit rechtvaardigen, zulks na voorafgaand overleg met het bestuur van de Vereniging voor Christelijk Voortgezet Onderwijs op Reformatorische grondslag te Gorinchem (hierna: Verenigingsbestuur, VB).

Vanuit de directie van de school is erop gewezen dat onverkorte toepassing van het uitgangspunt dat een RvT-lid niet langer dan acht jaar aaneengesloten zitting kan hebben, zou betekenen dat in enkele jaren de gehele RvT zou worden vervangen. De directie vroeg zich af of dat wel wenselijk is, mede gelet op de grote projecten die op stapel staan, zoals de realisering van een nevenvestiging in Zaltbommel en het aanbieden van een aantal mbo-opleidingen op de Gomarus door het Hoornbeeck College. Gesuggereerd werd om in overleg met het VB een rooster van aftreden op te stellen waarin elk jaar slechts één RvT-lid aftreedt. De RvT herkende de argumenten van de directie en heeft de suggestie om de periode waarin de huidige RvT-leden aftreden te verlengen, besproken met het VB. Het VB heeft met dit voorstel ingestemd.

Dit betekent dat een nieuw rooster van aftreden is opgesteld, dat er als volgt uit ziet:

Ing. J.C. Van Dam: aftredend in D.V. 2018, niet herbenoembaar.
P. van Hartingsveldt: aftredend in 2019, herbenoembaar tot 2021.
Mr. P. Hugense: aftredend in 2016, herbenoembaar tot 2019.
H. van Snippenberg: aftredend in 2016, niet herbenoembaar.
A.C. Speksnijder: aftredend in 2017, niet herbenoembaar.
T.A. Stoop: aftredend in 2017, herbenoembaar tot 2020.
J.S. Breedveld: aftredend in 2019, herbenoembaar tot 2023.

C. De beoordeling van de doelrealisatie en van de invulling van de maatschappelijke taakstelling.

Het doel van het door de RvT uit te oefenen toezicht is vastgelegd in artikel 3 van het Reglement Toezicht. Dit artikel luidt als volgt:

Artikel 3 Doel van het toezicht

1. Doel van het toezicht is te toetsen of en daardoor te bevorderen dat het CvB het doel van de onderwijsinstelling effectief en efficiënt realiseert.
2. Het toezicht richt zich eveneens op het realiseren van maatschappelijke doelen, die door de onderwijsinstelling zijn vastgesteld dan wel door de overheid in wet- en regelgeving zijn vastgelegd en voorgeschreven, voor zover deze niet in strijd zijn met de grondslag van de Stichting en voor zover deze door de Stichting zijn

geaccepteerd. Tevens is het CvB gehouden zich aan de door de Stichting geaccepteerde branchecodes te houden.

3. Het toezicht richt zich op het realiseren van doelen op strategisch en beleidsmatig niveau, ten aanzien van het onderwijs, de onderwijsinstelling en de leiding (management), met aandacht voor de identiteit, het bestuur, de kwaliteitsaspecten van het onderwijs en de school, de tevredenheid van de leden van de Vereniging en de ouders/verzorgers van de leerlingen, de personeelstevredenheid, de zorg voor de leerlingen, de financiering en het financiële beheer.

In het verslagjaar heeft de RvT aan deze aspecten in zijn vergaderingen regelmatig aandacht besteed. Door het toebedelen van portefeuilles aan de leden van de Raad, wordt beoogd de doelrealisatie zo optimaal mogelijk te verwezenlijken. De volgende profielen/portefeuilles zijn in de RvT vertegenwoordigd: ondernemer in relatie tot onderwijs, onderwijssector/onderwijs vakinhoudelijk/onderwijskwaliteit, organisatie/medewerkers, financieel/economisch/financiering onderwijs, juridisch specialisatie onderwijs/arbeid en huisvesting/facilitair/vastgoed. De agenda van de RvT-vergaderingen is zo ingericht dat al deze onderwerpen daarin aan de orde komen. Op de agenda wordt aangegeven wat de taak van de RvT is m.b.t. het desbetreffende onderwerp. Een onderwerp kan geagendeerd zijn om de RvT te informeren, in het kader van de toezichthoudende taak van de RvT, ter goedkeuring door de RvT of ter vaststelling.

Klankbordfunctie Raad van Toezicht

Naast zijn functies als toezichthouder en werkgever van het CvB heeft de RvT ook een klankbordfunctie voor het CvB. In het verslagjaar heeft de klankbordfunctie voornamelijk gestalte gekregen in de reguliere vergaderingen van de RvT met het CvB. Ook waren enkele RvT-leden aanwezig bij de gesprekken met directeuren van basisscholen en met (oud-)leerlingen van de scholengemeenschap over de opzet en inhoud van het nieuwe Strategisch beleidsplan 2015-2019.

D. De door de RvT verrichtte werkzaamheden.

In het verslagjaar heeft de RvT zes keer regulier vergaderd. Daarnaast is een afzonderlijke themavergadering belegd met het VB, het CvB en de directie over het thema 'first century skills'. Over dit onderwerp werd een lezing verzorgd door de heer F.A. van Hartingsveldt, voorzitter van het College van Bestuur van de Jacobus Fruytier Scholengemeenschap te Apeldoorn. In deze lezing werd met name aandacht besteed aan de toerusting en vorming van de leerlingen en de inbedding hiervan in het curriculum. Op de Gomarus scholengemeenschap is de wijze van implementatie van de vorming en toerusting van leerlingen vastgelegd in het strategisch beleidsplan. Uit gesprekken met onder meer oud-leerlingen als input voor het nieuw op te stellen strategisch beleidsplan is wel gebleken dat toerusting en vorming van leerlingen, om later als christen te kunnen functioneren in een seculiere maatschappij, van groot belang is. Hieraan zal dan ook in de komende periode veel aandacht worden besteed.

Identiteit van de school

De RvT kent een drietal reguliere contactmomenten met het VB. Het gaat hier om het gesprek tussen de voorzitters van RvT en VB dat eenmaal per jaar plaatsvindt, de jaarlijkse themabijeenkomst tussen RvT en VB, waarin het besproken thema meestal een directe relatie heeft met de identiteit van de school, en een gesprek tussen een delegatie van de RvT en het VB naar aanleiding van het jaarverslag van de RvT. Dit laatste gesprek heeft plaatsgevonden op 21 mei 2015.

Tijdens de genoemde contactmomenten is het toezicht op de identiteit een vast onderdeel van het gesprek. Op deze wijze kan de RvT gestalte geven aan het toezicht op de identiteit van de school.

In het verslagjaar bracht het CvB rapport uit aan de RvT met betrekking tot de identiteit over het schooljaar 2014-2015. Dit rapport dient ter verantwoording aan de RvT van het

door het CvB gevoerde beleid m.b.t. de identiteit van de school. In dit rapport brengt het CvB verslag uit over de opvolging van de adviezen van het VB aan het CvB m.b.t. de identiteit. Vast onderdeel van dit rapport zijn de rapportages over het gevoerde benoemings- en toelatingsbeleid. Ook wordt in het rapport over het schooljaar 2014-2015 o.m. aandacht besteed aan de bijeenkomst met kerkenraden op 16 april 2015 over het thema 'Aandachtspunten m.b.t. de identiteit van het onderwijs op de Gomarus'. In dit kader is gesproken over het nieuw op te stellen Strategisch beleidsplan 2015-2019. Verder wordt in de rapportage van het CvB aandacht besteed aan het actualiseren van het identiteitsformulier t.b.v. de toelating van leerlingen, het wijzigen van het kledingbeleid van de Gomarus en de opgestelde pedagogisch-didactische visie.

Lesbezoeken

Op 16 januari 2015 heeft een delegatie van twee RvT-leden, onder wie de portefeuillehouder onderwijs, een aantal lesbezoeken afgelegd. Er werden vier lessen bij verschillende vakken in verschillende klassen bijgewoond. De delegatie heeft in de eerstvolgende RvT-vergadering een positief verslag uitgebracht over de bijgewoonde lessen. Hierbij werd onder meer vastgesteld dat docenten goed rekening houden met het niveauverschil tussen leerlingen en dat er in de meeste groepen sprake is van een goede relatie tussen de docent en de leerlingen.

Eigen werkzaamheden van de Raad van Toezicht

In elke vergadering van de Raad wordt aandacht besteed aan de eigen werkzaamheden van de RvT, zoals dat in artikel 16 van het Reglement Toezicht is voorgeschreven.

Uiteraard kwamen in het verslagjaar in de vergaderingen de onderwerpen aan de orde die op grond van de statuten van de Stichting en het Reglement Toezicht jaarlijks besproken dienen te worden.

Evaluatie eigen functioneren

Elk jaar evalueert de RvT zijn eigen functioneren. Om het jaar wordt de uitslag van de door alle RvT-leden ingevulde zelfevaluatie besproken onder leiding van een extern deskundige. Dit is in 2014 gebeurd. In 2015 heeft de RvT de zelfevaluatie intern besproken zonder externe begeleiding. De zelfevaluatie vindt plaats aan de hand van een uitgebreide vragenlijst, die is opgesteld naar aanleiding van de *Toolkit Toezicht in het publieke veld* van het Nationaal Register voor search en selectie voor stimulerend toezicht. Op deze wijze kan de evaluatie van het eigen functioneren op een professionele manier gestalte krijgen. Door het hanteren van deze vragenlijst wordt gebruikgemaakt van criteria die ook door andere raden van toezicht worden gehanteerd. In de vragenlijst komen de volgende onderwerpen aan de orde: de besturingsfilosofie en de kerntaken van bestuur en toezicht, de werkgeversrol van de RvT, signalen om dreigend onheil te voorzien, lerend vermogen en professionaliteit en de evaluatie van het intern toezicht. Uit de bespreking van de zelfevaluatie kwamen geen opzienbarende conclusies naar voren. Wel is naar aanleiding van de aangepaste 'Code Goed Onderwijsbestuur VO' van de VO-Raad, die op 1 augustus 2015 in werking is getreden, vastgesteld dat bij een volgende statutenwijziging een aantal gedragsregels, die in de praktijk al wel functioneren, ook statutair moeten worden vastgelegd. Verder is naar aanleiding van de aangepaste 'Code Goed Onderwijsbestuur VO' de enquête t.b.v. de zelfevaluatie op een aantal onderdelen aangepast.

Participatie RvT in organisaties buiten de school

De RvT is lid van de Vereniging van Toezichthouders in Onderwijsinstellingen (VTOI). De bijeenkomsten van deze organisatie worden zo veel mogelijk bezocht. Ook neemt de RvT deel aan het Platform raden van toezicht VO van de VGS.

Bespreken onderwerpen voor (middel)lange termijn

Naar aanleiding van de evaluatie van het eigen functioneren is in 2013 vastgesteld dat in de RvT-vergaderingen, naast de reguliere onderwerpen, ook aandacht moet zijn voor onderwerpen die betrekking hebben op de (middel)lange termijn. In het verslagjaar is bij de reguliere agendapunten uitvoerig aandacht besteed aan het nieuwe Strategisch beleidsplan en in het bijzonder aan de pedagogisch-didactische visie die daaraan ten grondslag ligt. Dit zijn bij uitstek onderwerpen die betrekking hebben op de

(middel)lange termijn. Verder is in één van de vergaderingen uitgebreid stilgestaan bij het onderwerp 'Inhoud van het onderwijs'. Hierbij is nagedacht over vragen als: in hoeverre moet de Gomarus rekening houden met ontwikkelingen op de arbeidsmarkt wat betreft de inhoud van het onderwijs? Moet de school exacte vakken stimuleren, omdat er momenteel grote vraag is naar technici? Een ander aandachtspunt was de vraag: wat moet het onderwijs bieden om leerlingen voor te bereiden op de huidige informatiemaatschappij en de ontwikkelingen die worden verwacht? Ook werd stilgestaan bij de vraag: welke ontwikkelingen zien we in de maatschappij die een plaats in de school moeten krijgen?

E. Kernpunten van de aan de orde gekomen zijnde onderwerpen.

De inhoud van de RvT-vergaderingen laat een cyclisch patroon zien. Het strategisch beleidsplan is als het ware het kader waarbinnen alle andere rapportages en plannen, zoals het jaarplan, de onderwijskundige tussenrapportage en de tussenrapportage personeel en organisatie enz., een plaats krijgen. De agenda van de RvT-vergaderingen wordt dan ook in hoge mate bepaald door genoemde beleidsstukken. Zoals hiervoor al is aangegeven, is in de vergaderingen in het afgelopen jaar veel aandacht besteed aan het nieuwe strategisch beleidsplan en de daarin opgenomen pedagogisch-didactische visie. De opzet en concept-inhoud van het Strategisch beleidsplan 2015-2019 is door het CvB uitvoerig besproken in de directie van de school, met alle geledingen binnen de school, en met stakeholders als directeuren van basisscholen en (oud-)leerlingen van de school. Het strategisch beleidsplan bepaalt op hoofdlijnen de koers van de school. Met dankbaarheid mag worden vastgesteld dat een groot deel van de doelen uit het Strategisch beleidsplan 2011-2016 is gerealiseerd. Ook zijn er veel nieuwe ontwikkelingen die een actualisatie van het strategisch beleidsplan wenselijk maken. Om die redenen is niet gewacht met het opstellen van een nieuw strategisch beleidsplan tot de looptijd van het oude plan voorbij was.

Op basis van het strategisch beleidsplan en de gegevens uit het kwaliteitszorgsysteem over onderwijsresultaten, verzuim, scholing etc. wordt jaarlijks een onderwijskundige rapportage opgesteld, evenals een tussenrapportage personeel en organisatie.

De rapportage over personeel en organisatie wordt jaarlijks door de RvT besproken in de voorjaarsvergadering en de onderwijskundige rapportage in de eerste vergadering in het nieuwe schooljaar.

In de reguliere vergaderingen kwamen verder de gebruikelijke agendapunten aan de orde, zoals de financiën, het algemene jaarverslag, het onderwijskundig jaarverslag, de verslagen van bijgewoonde bijeenkomsten en de rapportage over personele knelpunten.

Om een indruk te geven van een aantal onderwerpen die besproken zijn in de vergaderingen van de RvT, wordt hieronder een kleine bloemlezing gegeven van een aantal in het oog springende aandachtspunten.

Nevenvestiging Zaltbommel

In het verslagjaar heeft de RvT het voorgenomen besluit van het CvB om te komen tot een nevenvestiging van de Gomarus in Zaltbommel, goedgekeurd. De aanleiding voor dit voorgenomen besluit is het verzoek van een aantal ouders in de regio Geldermalsen. Het streven is om aan het begin van het schooljaar 2017-2018 daadwerkelijk te starten met de nevenvestiging in Zaltbommel. Uit een onderzoek dat is verricht naar de organisatorische en onderwijskundige haalbaarheid, het draagvlak onder het personeel, de voordelen voor ouders en leerlingen, de financiële haalbaarheid, betaalbare huisvesting en de juridisch/politieke haalbaarheid is gebleken dat aan al deze voorwaarden kan worden voldaan. Uiteraard zal een groot aantal punten nog verder moeten worden uitgewerkt. Op dit moment is het wachten vooral op de wijziging van de wetgeving met betrekking tot het Regionaal Plan Onderwijsvoorzieningen. Dit wetgevingstraject is nog niet afgerond. In elk geval zullen geen substantiële verplichtingen worden aangegaan, totdat zeker is dat de wetgeving zodanig is gewijzigd

dat deze geen belemmering meer vormt voor het stichten van een nevenvestiging in Zaltbommel.

Huisvesting Gorinchem

Ook wanneer een nevenvestiging in Zaltbommel kan worden gerealiseerd, heeft de Gomarus in Gorinchem waarschijnlijk recht op extra huisvesting. Dit houdt onder meer verband met de huisvesting van de mbo-activiteiten en huisvesting voor Passend Onderwijs. De uitbreidingsmogelijkheden en bijbehorende kosten worden momenteel verkend.

Doorlopende leerlijnen vmbo-mbo

De RvT heeft een voorstel van het CvB goedgekeurd om te komen tot intensieve samenwerking tussen het Hoornbeek College en de Gomarus scholengemeenschap om mbo (niveau 2) op de Gomarus aan te bieden. De bedoeling is om met ingang van het schooljaar 2016-2017 een aantal mbo-opleidingen op de Gomarus aan te bieden. De volledige verantwoordelijkheid voor de opleiding blijft bij het Hoornbeek College liggen. De invulling zal voor een belangrijk deel worden uitgevoerd door medewerkers van de Gomarus, die gedetacheerd zullen worden bij het Hoornbeek. De lessen worden gegeven op de locatie van de Gomarus. Het is de bedoeling te starten met de opleidingen BBL Timmerman, BBL Verkoper en BOL HZW (eventueel BBL).

Visitatietraject raden van toezicht VGS-scholen voor voortgezet onderwijs

Vanuit het RvT-platform van de VGS heeft de RvT een voorstel ontvangen voor onderlinge visitaties tussen de RvT's van de zeven reformatorische VO-scholen. De RvT ziet niet veel meerwaarde in een visitatietraject boven de interne evaluatie die de RvT periodiek al toepast. Dit ligt anders voor een intervisietraject, zoals dat aanvankelijk door de VGS werd voorgesteld. Een intervisietraject is gericht op het onderling diepgaand bespreken van een aantal onderwerpen en elkaar daarop bevragen en eventueel elkaars vergaderingen bijwonen. Een visitatietraject is veel verdergaand en meeromvattend. Overleg met de VGS hierover heeft niet tot aanpassing van het voorstel geleid. Evenals twee andere reformatorische VO-scholen heeft de RvT dan ook besloten niet deel te nemen aan dit visitatietraject.

Bezoek inspectie

Op 1 oktober 2015 heeft de inspectie een bezoek gebracht aan de Gomarus. De inspectie heeft geen bijzonderheden geconstateerd. De inspecteur was over het algemeen zeer tevreden over de gang van zaken binnen de school. Een afvaardiging van twee RvT-leden heeft eveneens een gesprek gevoerd met de inspecteur. Hij beoordeelde het initiatief van de RvT tot een gesprek met hem als zeer positief. Naar zijn oordeel is het ook goed dat de RvT periodiek enkele lesbezoeken aflegt. Hij ziet dat als een mogelijkheid om (op hoofdlijnen) goed toezicht te kunnen houden op het bestuur van de school.

Selectie accountant

Op grond van de statuten van de Stichting is het benoemen en verstrekken van opdracht aan de registeraccountant één van de taken van de RvT. In het afgelopen jaar heeft de RvT een andere accountant benoemd. Op basis van een aantal gevraagde offertes is gekozen voor Van Ree accountants.

Onderwijs aan vluchtelingen

Omdat de gemeente Gorinchem onderdak gaat bieden aan ongeveer driehonderd vluchtelingen, zou een beroep kunnen worden gedaan op de Gomarus om onderwijs te geven aan vluchtelingen. Evenals het CvB staat de RvT hier niet negatief tegenover. Wel is in de bespreking hierover benadrukt dat duidelijk moet worden vastgelegd dat een eventuele afwijking van het toelatingsbeleid in verband met onderwijs aan vluchtelingen eenmalig is en geen precedentwerking mag hebben.

F. De kwaliteit en de deskundigheidsbevordering van de RvT.

De RvT heeft besloten in eerste instantie gebruik te maken van het scholingsaanbod van de Vereniging voor Gereformeerd Schoolonderwijs (VGS) en de Vereniging van

Toezichthouders in Onderwijsinstellingen (VTOI), van welke organisatie de RvT-leden lid zijn. Verschillende leden hebben in het verslagjaar bijeenkomsten voor deskundigheidsbevordering en scholing van beide genoemde organisaties bijgewoond. Aan nieuwe RvT-leden wordt begeleiding geboden in de vorm van gesprekken met diverse betrokkenen bij de Gomarus en een cursus van de VTOI voor nieuwe leden in de Raad van Toezicht.

G. De honorering van de Raad van Toezicht.

De voorzitter ontving in 2015 een honorarium van € 3750,- bruto op jaarbasis.

De secretaris ontving een honorarium van € 2750,- bruto op jaarbasis.

De vicevoorzitter ontving eveneens een honorarium van € 2750,- bruto op jaarbasis.

De overige leden ontvingen een honorarium van € 2000,- bruto op jaarbasis.

De RvT heeft besloten het honorarium in 2015 niet te verhogen.

II. Functioneren intern toezicht verslagjaar 2015

1. Procedure goedkeuring jaarverslag

Op grond van de statuten (art. 13 lid 9) van de Stichting verantwoordt de RvT de uitoefening van zijn bevoegdheden en de daartoe uitgevoerde functies en taken jaarlijks in een jaarrapportage aan het VB. Dit verslag van de RvT wordt toegevoegd aan het jaarverslag van de Stichting. Het jaarverslag van de RvT wordt door het VB besproken met een afvaardiging van de RvT. Hoewel hier geen sprake is van een formele goedkeuringsprocedure, functioneert dit in de praktijk wel als zodanig.

2. Inhoud verantwoording intern toezicht in het jaarverslag

Onafhankelijkheid leden RvT

De onafhankelijkheid van de leden van het intern toezicht (de RvT) is gewaarborgd in de statuten van de Stichting. Artikel 8 lid 1 bepaalt dat elk RvT-lid onafhankelijk is en functioneert zonder mandaat of ruggespraak. Deze onafhankelijkheid wordt geborgd door het tweede lid van dit artikel, dat bepaalt welke functies onverenigbaar zijn met het lidmaatschap van de RvT. Het derde lid van dit artikel bepaalt ten slotte dat RvT-leden geen enkel rechtstreeks of zijdelings persoonlijk voordeel mogen genieten uit leveringen aan of overeenkomsten met de Stichting.

Taakuitoefening intern toezicht

Hierop is uitvoerig ingegaan onder het kopje Eigen werkzaamheden van de RvT.

Overleg met bestuur over strategie en risico's

Jaarlijks wordt door het CvB in de eerste RvT-vergadering van het kalenderjaar een tussenrapportage uitgebracht over de onderdelen uit het strategisch beleidsplan die betrekking hebben op personele en organisatorische onderwerpen. In de eerste vergadering van het nieuwe schooljaar wordt een tussenrapportage uitgebracht over de onderwijskundige onderwerpen. De bespreking van deze tussenrapportages vindt plaats in het kader van de toezichthoudende taak van de RvT. Jaarlijks wordt door het CvB een risicoanalyse opgesteld van de activiteiten van de Stichting. Deze wordt aan de RvT voorgelegd en naar aanleiding van de opmerkingen van de RvT zo nodig aangepast.

Overleg met bestuur over interne beheersings- en controlesystemen

In elke RvT-vergadering waarin ook het CvB aanwezig is, wordt aandacht besteed aan zowel de onderwijsinhoudelijke als financiële stand van zaken met betrekking tot de scholengemeenschap. Hierbij komen de diverse parameters aan de orde in het kader van beheersing en controle van de verschillende processen in de instelling.

Overleg met externe accountant

De RvT bespreekt elk jaar in aanwezigheid van het CvB met de externe accountant het jaarverslag en de jaarrekening betreffende het voorafgaande jaar. Verder heeft de RvT op grond van het Reglement Toezicht het recht de accountant voor zijn oordeel en advies in te schakelen.

Beoordeling functioneren bestuur

De werkgeverscommissie van de RvT voert jaarlijks een functioneringsgesprek met het CvB op basis van een met het CvB afgesproken beoordelingskader. Voorafgaand aan dit gesprek wordt feedback op het functioneren van de bestuurder gevraagd aan vertegenwoordigers van de volgende geledingen: VB, directie, teamleiders, sectievoorzitters, MR en secretariaat. Na afloop van de beoordelingsperiode komt de RvT tot een oordeel aan de hand van dit beoordelingskader.

Normen voor goed bestuur

Bestuur en toezicht van de Stichting zijn opgericht op basis van de Code Goed Onderwijsbestuur VO. De regels van deze Good Governance-code zijn verwerkt in de statuten van de Stichting en in het daarop gebaseerde Reglement Toezicht en Reglement Bestuur van de Stichting. Voor het toezicht wordt eveneens gebruikgemaakt van de *Toolkit Toezicht in het publieke veld* van het Nationaal Register. Voor de zelfevaluatie van de RvT wordt gebruikgemaakt van een checklist die gebaseerd is op deze toolkit.

III. Nevenfuncties College van Bestuur

Op grond van de aanbeveling in de Code Goed Onderwijsbestuur VO worden in dit jaarverslag de al dan niet betaalde nevenfuncties van de bestuurder vermeld. Het betreft de volgende nevenfuncties:

1. Docent 'Minor Leidinggeven' Driestar Educatief te Gouda (bezoldigd, werktijdfactor gemiddeld 0,05).
2. Bestuur kiesvereniging SGP Veenendaal, voorzitter (onbezoldigd).
3. Raad van Advies Stichting Ontmoeting, lid (onbezoldigd).
4. Raad van Advies Kliksafe, voorzitter (bezoldigd).
5. Commissie van beroep VBSO m.b.t. geschillen personeelszaken (onbezoldigd).
6. Eigenaar Spero bv te Veenendaal.

Gorinchem, februari 2016

De Raad van Toezicht van de Stichting voor Christelijk Voortgezet Onderwijs op Reformatische grondslag te Gorinchem,

De voorzitter,

T.A. Stoop

De secretaris,

Mr. P. Hugense

D Jaarrekening

Grondslagen voor de jaarrekening

Bij het opstellen van de jaarrekening is de 'Richtlijn Jaarverslaggeving Onderwijs' toegepast. De waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van de verkrijgingsprijs. Activa en passiva worden gewaardeerd tegen nominale waarde, tenzij hierna een andere waarderingsgrondslag wordt vermeld.

Stelselwijziging

Er heeft in 2015 geen stelselwijziging plaatsgevonden.

Resultaatbepaling

Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de baten en alle hiermee verbonden, aan het verslagjaar toe te rekenen lasten. De kosten worden bepaald met inachtneming van de hierna vermelde grondslagen van waardering en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben. (Voorzienbare) verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het boekjaar worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden en overigens wordt voldaan aan de voorwaarden voor het opnemen van voorzieningen. De baten en lasten worden toegerekend aan de verslagperiode waarop deze betrekking hebben, tenzij anders wordt vermeld.

Baten

De baten bestaan uit opbrengsten die het resultaat zijn van de uitvoering van de normale activiteiten van de stichting. Zij worden toegekend aan het verslagjaar.

Personeelskosten

De personeelskosten zijn het resultaat van de uitvoering van de normale activiteiten van de stichting.

Pensioenverplichtingen

Er is sprake van een toegezegde pensioenregeling. Hierbij is een pensioen toegezegd aan personeel op pensioengerechtigde leeftijd, afhankelijk van leeftijd, salaris en dienstjaren. Voor de pensioenregeling worden op verplichte basis premies betaald aan het pensioenfonds. Behalve de premiebetaling zijn er geen verdere verplichtingen uit hoofde van deze regeling. Er is geen verplichting in geval van een tekort bij het pensioenfonds tot het voldoen van aanvullende bijdragen anders dan toekomstige premies. De premies worden toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Afschrijvingen

De afschrijvingen zijn gerelateerd aan de aanschafwaarde van de desbetreffende immateriële en materiële vaste activa (zie ook onder materiële vaste activa). Voor ICT-middelen is besloten om met ingang van 2013 alle aankopen niet meer in drie jaar, maar in vier jaar af te schrijven.

Huisvestingslasten

Dit betreft alle lasten in relatie tot de onderwijshuisvesting.

Overige lasten

De overige lasten hebben betrekking op de administratieve uitgaven, de uitgaven voor de diverse leermiddelen en andere kosten die niet vallen onder één van de bovenstaande categorieën.

Activa

Materiële vaste activa

Materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen historische verkrijgingsprijs, inclusief btw onder aftrek van cumulatieve afschrijvingen. De verkrijgingsprijs van deze activa wordt lineair afgeschreven over de geschatte economische levensduur, die als volgt is:

- a) Gebouwen: vijftig jaar.
- b) Nieuw school- en kantoormeubilair: vijftien jaar.
- c) Gebruikt school- en kantoormeubilair: tien jaar.
- d) Schoolboeken (tekstboeken): vier jaar.
- e) Schoolboeken (werkboeken): één jaar.
- f) Audio- en videoapparatuur: zie ICT-middelen.
- g) ICT-middelen: tot en met het jaar 2012 drie jaar, met ingang van het jaar 2013 vier jaar.
- h) Verbouwingen: over het algemeen 10 jaar, uitzonderingen zijn mogelijk, afhankelijk van situatie.

De activeringsgrens voor inventaris en apparatuur bedraagt €1.000 per eenheid, met uitzondering van computers en de inrichting van de lokalen. Deze laatste worden per lokaal geactiveerd.

Vlottende vorderingen

Vorderingen op debiteuren en overige vorderingen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde minus de benodigde voorziening voor oninbaarheid.

Liquide middelen

De liquide middelen worden gevormd door de kas- en banksaldi en zijn ter vrije beschikking, tenzij anders is aangegeven.

Passiva

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd tegen de contante waarde, die naar verwachting noodzakelijk is om aan de verplichtingen te kunnen voldoen.

Vlottende schulden

De kortlopende schulden worden bij eerste opname opgenomen tegen de reële waarde.

Financiële baten en lasten

Renteopbrengsten (of interestbaten) worden tijdsevenredig in de winst- en verliesrekening verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende actiefpost, indien hun bedrag bepaalbaar is en hun ontvangst waarschijnlijk.

MAB Model A Balans			
1	Activa		
		31-12-2015	31-12-2014
		<u>EUR</u>	<u>EUR</u>
	<u>Vaste activa</u>		
1.1	Immateriële vaste activa	0	0
1.2	Materiële vaste activa	1.255.419	1.284.167
1.3	Financiële vaste activa	<u>0</u>	<u>0</u>
	Totaal vaste activa	1.255.419	1.284.167
	<u>Vlottende activa</u>		
1.4	Vorraden	0	0
1.5	Vorderingen	195.045	193.206
1.6	Effecten	0	0
1.7	Liquide middelen	<u>4.528.851</u>	<u>3.741.055</u>
	Totaal vlottende activa	4.723.896	3.934.261
	<u>Totaal activa</u>	<u>5.979.315</u>	<u>5.218.428</u>
2	Passiva		
		31-12-2015	31-12-2014
		<u>EUR</u>	<u>EUR</u>
2.1	Eigen vermogen	1.302.355	766.158
2.2	Voorzieningen	2.269.822	2.033.904
2.3	Langlopende schulden	0	0
2.4	Kortlopende schulden	<u>2.407.138</u>	<u>2.418.366</u>
	<u>Totaal passiva</u>	<u>5.979.315</u>	<u>5.218.428</u>

MB Model B Staat van baten en lasten				
Baten				
		2015	Begroot 2015	2014
		EUR	EUR	EUR
3.1	Rijksbijdragen	13.715.045	13.308.000	12.669.613
3.2	Overige overheidsbijdragen en -subsidies	38.505	39.000	38.935
3.3	College-, cursus-, les- en examengelden			
3.4	Baten in opdracht van derden			
3.5	Overige baten	<u>350.049</u>	<u>527.000</u>	<u>490.656</u>
	Totaal baten	14.103.599	13.874.000	13.199.204
Lasten				
		2015	Begroot 2015	2014
		EUR	EUR	EUR
4.1	Personeelslasten	11.360.450	11.157.000	10.533.617
4.2	Afschrijvingen	603.904	622.000	589.863
4.3	Huisvestingslasten	802.941	812.000	801.580
4.4	Overige lasten	<u>849.660</u>	<u>890.000</u>	<u>795.072</u>
	Totaal lasten	13.616.955	13.481.000	12.720.132
	Saldo baten en lasten	486.644	393.000	479.072
HR	Gerealiseerde herwaardering			
5	Financiële baten en lasten	49.553	52.000	56.728
6	Belastingen			
7	Resultaat deelnemingen			
8	Aandeel derden in resultaat			
9	Buitengewoon resultaat			
	Totaal resultaat	<u>536.197</u>	<u>445.000</u>	<u>535.800</u>

Hieronder wordt per post een toelichting gegeven over de verschillen van 2015 ten opzichte van de begroting. De verschillen ten opzichte van 2014 komen verderop in dit verslag aan de orde.

3.1 Toelichting bij post: Rijksbijdragen

- De overheid heeft een compensatie gegeven voor de stijging van de salariskosten die voortkomen uit het gesloten loonakkoord. Tegelijkertijd is weer een gedeelte ingehouden, omdat de pensioenkosten zijn gedaald (€35.000).
- Er zijn een aantal extra subsidies binnengekomen. Dit betreft: verlofsubsidie, subsidie voor zij-instromer en een hogere kwaliteitsvergoeding (€91.000).
- In de begroting zijn de inkomsten vanuit het Reformatisch SamenwerkingsVerband (Passend onderwijs) opgenomen onder overige baten (**3.5**). Er is echter een instructie gekomen om ze op te nemen onder de Rijksbijdragen (**3.1**). Dit betekent een verschuiving van circa €285.000.

3.2 Toelichting bij post: Overige overheidsbijdragen en -subsidies

Dit betreft de vergoeding die de gemeente verstrekt bij uitbreiding van het leerlingenaantal voor de eerste inrichting.

3.5 Toelichting bij post: Overige baten

- a) Het afgelopen jaar waren docenten (tijdelijk) gedetacheerd aan andere instellingen. De vergoeding die werd ontvangen, is circa €40.000 meer dan was begroot.
- b) Bijdragen voor verdere professionalisering van de organisatie (waaronder gelden voor de 'Reformatorische Academische Opleidingsschool', de 'Professionele Leergemeenschap' en Erasmus+). Deze zijn in totaal €40.000 hoger dan in de begroting was opgenomen.
- c) Bijdrage van de Stichting Vermogensbeheer voor de kosten van de 'Bijbels met uitleg' die geschonken zijn aan alle betrokkenen bij de school bij het 40-jarig jubileum, €30.000.
- d) De verschuiving van de inkomsten van **3.5** naar **3.1** (zie ook onder **3.1**), €285.000.

4.1 Toelichting bij post: Personeelslasten

- a) In juli 2015 is het zogenaamde loonakkoord gesloten. Zie voor een uitgebreide toelichting paragraaf **8.2**. De extra kosten bedragen €193.000.
- b) De pensioenlasten zijn gedaald met €156.000. De sociale verzekeringspremies zijn gestegen met €15.000.
- c) Bij het begin van het nieuwe schooljaar is de formatie meer gestegen dan begroot. Zie voor een uitgebreide toelichting paragraaf **8.3**. Daar beginnende docenten gemiddeld een lagere inschaling krijgen, zijn ze echter goedkoper. Het netto effect is een kostenstijging van ongeveer €120.000.
- d) De school is eigenrisicodrager voor de WGA en voor 25% van de WW voor ex-medewerkers. Elk jaar wordt hiervoor een bedrag begroot van €50.000. In 2015 was hiervoor slechts €7.000 nodig, wat een voordeel ten opzichte van de begroting geeft van €43.000.
- e) Diverse overige verschillen zoals toename van steruren (invaluren), verhuisvergoedingen, extra verzuimbegeleiding, hogere dotatie voor de jubileumvergoeding, enz.: €47.000.

4.2 Toelichting bij post: Afschrijvingen

De afschrijvingen zijn wat lager dan de begroting. Dit wordt veroorzaakt doordat een aantal ICT-investeringen later in het jaar hebben plaatsgevonden dan verwacht.

4.3 Toelichting bij post: Huisvestingslasten

De huisvestingslasten zijn iets lager dan de begroting. De schoonmaakkosten zijn hoger; tegelijkertijd was het elektriciteitsverbruik en het gasverbruik lager. Dit laatste wordt veroorzaakt door de zachte winter, het verder verbeteren van de automatische klimaatbeheersing en de lagere tarieven.

4.4 Toelichting bij post: Overige lasten

- a) De kosten van het jubileum zijn €60.000 hoger dan begroot, dit wordt voornamelijk veroorzaakt door aan alle betrokkenen bij de school een 'Bijbel met uitleg te schenken'. Van de Stichting Vermogensbeheer is hier een bijdrage voor ontvangen (zie **3.5**).
- b) De kosten van leerlingenzorg zijn €15.000 lager dan begroot. Er wordt minder zorg van buiten ingekocht sinds we zelf (meer) gekwalificeerde mensen hebben.
- c) De kosten van ICT zijn €75.000 lager. Er zijn minder consultancy-uren nodig geweest. Daarnaast was in de begroting de mogelijkheid opgenomen om naar Afas-online te gaan. Hier is uiteindelijk niet voor gekozen.

5 Toelichting bij post: Financiële baten en lasten

De ontvangen rente is lager dan begroot. De steeds verder dalende rentepercentages zijn hier de oorzaak van.

MC Model C Kasstroomoverzicht		
	31-12-2015	31-12-2014
	<u>EUR</u>	<u>EUR</u>
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Saldo baten en lasten	486.644	479.072
Aanpassing voor:		
Afschrijvingen	603.904	589.863
Mutaties voorzieningen	235.918	123.602
Verandering in vlottende middelen:		
Voorraden (-/-)		
Vorderingen (-/-)	1.839	18.251
Schulden	-11.228	46.169
Totaal kasstroom uit bedrijfsoperaties	1.313.399	1.220.455
Ontvangen interest	49.553	56.728
Betaalde interest (-/-)	<u>0</u>	<u>0</u>
Buitengewoon resultaat	49.553	56.728
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten	1.362.952	1.277.183
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
Investeringen in materiële vaste activa (-/-)	575.156	723.699
Desinvesteringen in materiële vaste activa	0	0
Inv. in deelnemingen en/of samenwerkingsverb. (-/-)		
Mutaties leningen (-/-)		
Overige inv. in financiële vaste activa (-/-)		
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten	-575.156	-723.699
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		
Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten		
Overige balansmutaties		
Mutatie liquide middelen	<u>787.796</u>	<u>553.484</u>

Toelichting

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen bestaan uit liquide middelen. Ontvangsten uit hoofde van interest zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten.

Voor de verklaring van de onderscheidene posten, zie de betreffende balansrekeningen met de bijbehorende toelichting.

Overige Toelichtingen

VA Vaste activa										
1.2	Materiële vaste activa									
		Aanschaf prijs	Afschrijving cumulatief	Boekwaarde	Investering	Des investering	Afschrijving	Aanschaf prijs	Afschrijving cumulatief	Boekwaarde
		1-1-2015	1-1-2015	1-1-2015				31-12-2015	31-12-2015	31-12-2015
		<u>EUR</u>	<u>EUR</u>	<u>EUR</u>	<u>EUR</u>	<u>EUR</u>	<u>EUR</u>	<u>EUR</u>	<u>EUR</u>	<u>EUR</u>
1.2.1	Gebouwen en terreinen	21.977	18.617	3.360			1.500	21.977	20.117	1.860
1.2.2	Inventaris en apparatuur	1.855.970	1.101.321	754.649	237.666		233.246	2.093.636	1.334.567	759.069
1.2.3	Andere vaste bedrijfsmiddelen	<u>911.559</u>	<u>385.401</u>	<u>526.158</u>	<u>337.490</u>		<u>369.158</u>	<u>1.249.049</u>	<u>754.559</u>	<u>494.490</u>
	Materiële vaste activa	2.789.506	1.505.339	1.284.167	575.156		603.904	3.364.662	2.109.243	1.255.419

1.2.1 Toelichting bij post: Gebouwen en terreinen

Dit betreft de Cultuurtuin bij de school.

1.2.2 Toelichting bij post: Inventaris en apparatuur

Dit betreft de schoolinventaris en de ICT-apparatuur.

1.2.3 Toelichting bij post: Andere vaste bedrijfsmiddelen

Dit betreft de boeken uit het boekenfonds. De tekstboeken worden over een periode van vier jaar afgeschreven. De werkboeken hebben een afschrijftermijn van één jaar.

VV Vorderingen				
1.5	Vorderingen			
		31-12-2015		31-12-2014
		<u>EUR</u>		<u>EUR</u>
1.5.1	Debiteuren	65.328		86.443
1.5.2	OCW/EZ	0		0
1.5.3	Groepsmaatschappijen	0		0
1.5.4	Andere deelnemingen	0		0
1.5.5	Studenten/deelnemers/cursisten	0		0
1.5.6	Overige overheden	0		0
1.5.7	Overige vorderingen	86.536		64.721
1.5.8	Overlopende activa	48.656		49.766
1.5.9	Af: voorzieningen wegens oninbaarheid	<u>5.475</u>		<u>7.724</u>
	Vorderingen	195.045		193.206
	Uitsplitsing			
1.5.7.1	Personeel	0		0
1.5.7.2	Overige	<u>86.536</u>		<u>64.721</u>
	Overige vorderingen	86.536		64.721
1.5.8.1	Vooruitbetaalde kosten	39.973		34.923
1.5.8.2	Verstreckte voorschotten	0		0
1.5.8.3	Overige overlopende activa	<u>8.683</u>		<u>14.843</u>
	Overlopende activa	48.656		49.766
1.5.9.1	Stand per 1-1	7.724		6.978
1.5.9.2	Onttrekking	1.442		316
1.5.9.3	Dotatie	<u>-807</u>		<u>1.062</u>
	Af: voorzieningen wegens oninbaarheid	5.475		7.724

1.5.1 Toelichting bij post: Debiteuren

Het bedrag van de debiteuren is afgenomen, omdat de schooljaarfacturen in 2015 eerder zijn verstuurd dan in 2014. Hierdoor zijn er vóór het jaareinde meer facturen betaald.

1.5.7 Toelichting bij post: Overige vorderingen

De stijging is voornamelijk een gevolg een vordering die nog openstaat bij de Stichting Vermogensbeheer.

1.5.8.1 Toelichting bij post: Vooruitbetaalde kosten

Dit betreft vooruitbetaalde facturen van leveranciers.

1.5.8.3 Toelichting bij post: Overige overlopende activa

Dit betreft de voorraad VVV-bonnen die wij binnen de school hebben en een aantal rekenmachines die in 2016 nog zullen worden verkocht.

1.5.9 Toelichting bij post: Af: voorzieningen wegens oninbaarheid

Dit betreft het mogelijk oninbaar zijn van openstaande bedragen. Hierbij wordt 50% genomen van het bedrag dat langer openstaat dan 180 dagen.

EL Liquide middelen				
1.7	Liquide middelen			
		31-12-2015		31-12-2014
		<u>EUR</u>		<u>EUR</u>
1.7.1	Kasmiddelen	3.512		6.069
1.7.2	Tegoeden op bank- en girorekeningen	4.525.339		3.734.986
1.7.3	Deposito's			
1.7.4	Overige liquide middelen			
	Liquide middelen	4.528.851		3.741.055

1.7.2 Toelichting bij post: Tegoeden op bank- en girorekeningen

De liquide middelen staan op 'risicomijdende' rekeningen bij drie verschillende banken. Eén van deze rekeningen heeft een beperkte opnamemogelijkheid.

EV Eigen vermogen					
2.1	Eigen vermogen				
		Stand	Resultaat	Overige Mutaties	Stand
		1-1-2015			31-12-2015
		<u>EUR</u>	<u>EUR</u>	<u>EUR</u>	<u>EUR</u>
2.1.1	Algemene reserve	766.158	536.197	0	1.302.355
2.1.2	Bestemmingsreserve (publiek)				
2.1.3	Bestemmingsreserve (privaat)				
2.1.4	Bestemmingsfonds (publiek)				
2.1.5	Bestemmingsfonds (privaat)				
2.1.6	Herwaarderingsreserve				
2.1.7	Andere wettelijke reserves				
2.1.8	Statutaire reserves				
2.1.9	Minderheidsbelang derden				
	Eigen vermogen	766.158	536.197	0	1.302.355

Toelichting

Het totaal resultaat wordt toegevoegd aan de Algemene reserve.

VL Voorzieningen & Langlopende schulden

2.2	Voorzieningen	Stand per	Dotaties	Onttrekkingen	Vrijval	Rente mutatie-contant	Stand per	Kortlopend deel <1 jaar	Langlopend deel >1 jaar
		1-1-2015					31-12-2015		
2.2.1	Personeelsvoorzieningen	449.202	366.667	241.672	0	4.832	579.029	80.262	498.767
2.2.2	Voorziening verlieslatende contracten								
2.2.3	Overige voorzieningen	1.584.702	220.000	138.896	0	24.987	1.690.793	751.326	939.467
	Voorzieningen	2.033.904	586.667	380.568	0	29.819	2.269.822	831.588	1.438.234

2.2.1 Toelichting bij post: Personeelsvoorzieningen

a) Ultimo 2015 is er een voorziening van €267.000 voor jubileumuitkeringen aan het personeel. Deze uitkeringen aan het personeel vinden plaats bij een jubileum van 25 jaar en 40 jaar.

De belangrijkste actuariële uitgangspunten die worden gebruikt bij het bepalen van de voorziening zijn:

- algemene salarisstijging 2,5% per jaar;
- disconteringsvoet 1,5%;
- blijfkans:

	25-jarig jubileum	40-jarig jubileum
0-5 jaar	50%	40%
5-10 jaar	60%	50%
10-15 jaar	70%	60%
15-20 jaar	80%	70%
20-25 jaar	90%	80%
25-30 jaar	0%	85%
30-35 jaar	0%	90%
35-40 jaar	0%	95%

b) Daarnaast een voorziening ten behoeve van personeelsleden voor wie een WGA-uitkering moet worden betaald en personeelsleden die werkloos zijn geworden en voor wie de school tijdelijk het individuele gedeelte (25%) van de WW-uitkering moet betalen (€58.000).

c) Vanaf augustus 2014 zijn als gevolg van de nieuwe cao verlofuren als voorziening opgenomen. Deze voorziening betreft zowel de uren voor het 'Leefstijdsfasebewust Personeelsbeleid' (€214.000) als de niet opgenomen verlof- en overuren (€40.000).

De stijging wordt voornamelijk veroorzaakt doordat de voorziening LPB nog in de opbouwphase is. Er mag namelijk vier jaar lang saldo worden opgebouwd.

2.2.3 Toelichting bij post: Overige voorzieningen

Het betreft hier de voorziening voor het meerjarenonderhoudsplan (MOP). De komende jaren zullen de onttrekkingen naar verwachting toenemen.

KS Kortlopende schulden			
2.4	Kortlopende schulden		
		31-12-2015	31-12-2014
		EUR	EUR
2.4.1	Kredietinstellingen	0	0
2.4.2	Vooruitgefactureerde en - ontvangen termijnen OHW	0	0
2.4.3	Crediteuren	144.077	85.650
2.4.4	OCW/EZ	339.229	368.470
2.4.5	Schulden aan groepsmaatschappijen	0	0
2.4.6	Schulden aan andere deelnemingen	0	0
2.4.7	Belastingen en premies sociale verzekeringen	474.314	430.127
2.4.8	Schulden terzake van pensioenen	126.013	139.381
2.4.9	Overige kortlopende schulden	97.863	135.389
2.4.10	Overlopende passiva	<u>1.225.642</u>	<u>1.259.349</u>
	Kortlopende schulden	2.407.138	2.418.366
	Uitsplitsing		
2.4.7.1	Loonheffing	466.316	422.478
2.4.7.2	Omzetbelasting	7.998	7.649
2.4.7.3	Premies sociale verzekeringen	0	0
2.4.7.4	Overige belastingen	<u>0</u>	<u>0</u>
	Belastingen en premies sociale verzekeringen	474.314	430.127
2.4.9.1	Werk door derden	0	0
2.4.9.2	Overige	<u>97.863</u>	<u>135.389</u>
	Overige kortlopende schulden	97.863	135.389
2.4.10.1	Vooruitontvangen college- en lesgelden	0	0
2.4.10.2	Vooruitontvangen subsidies OCW/EZ geormerkt	0	0
2.4.10.3	Vooruitontvangen investeringsubsidies	64.646	103.151
2.4.10.4	Vooruitontvangen termijnen	0	0
2.4.10.5	Vakantiegeld en -dagen	346.753	329.350
2.4.10.6	Accountants- en administratiekosten	6.086	16.154
2.4.10.7	Rente	0	0
2.4.10.8	Overige	<u>808.157</u>	<u>810.695</u>
	Overlopende passiva	1.225.642	1.259.350

2.4.3 Toelichting bij post: Crediteuren

Het betreft hier ontvangen, maar nog niet betaalde facturen van leveranciers.

De stijging wordt veroorzaakt vanwege een dispuut over enkele grote facturen, die daarom nog niet zijn betaald.

2.4.4 Toelichting bij post: OCW/EZ

Dit betreft vooruit ontvangen gelden van de overheid voor:

- a) schoolboeken die bestemd zijn voor de leerlingen;
- b) subsidie voor Maatschappelijke stage;
- c) subsidie om Voortijdig Schoolverlaten (VSV) te voorkomen.

De reden dat het bedrag lager is dan afgelopen jaar ligt met name in het feit dat in de loop van 2015 de subsidie voor Maatschappelijke stage is stopgezet.

2.4.7.1 Toelichting bij post: Loonheffing

Dit betreft de nog af te dragen loonbelasting en sociale verzekeringspremies over de maand december. De schuld eind 2015 is hoger, omdat de werkgeverslasten hoger zijn geworden, de salarissen zijn gestegen en de totale werktijdfactor eind december hoger is dan het jaar ervoor.

2.4.7.2 Toelichting bij post: Omzetbelasting

Dit bedrag is de afdracht van de omzetbelasting over het 4^e kwartaal 2015.

2.4.8 Toelichting bij post: Schulden terzake van pensioenen

Dit betreft de nog af te dragen pensioenpremies over de maand december. De daling wordt veroorzaakt doordat de premiepercentages zijn gedaald.

2.4.9 Toelichting bij post: Overige kortlopende schulden

Op deze rekening staan bedragen waarvoor de dienst is ontvangen in het afgelopen jaar, maar waarvoor nog geen factuur is ontvangen. Verder betreft dit de nog af te dragen bedragen voor zendingsgeld, leerlingenraad, enz.

Het bedrag is lager, omdat in 2015 circa €30.000 aan zendingsgeld is afgedragen dat in de achterliggende jaren is binnengekomen zonder dat er een specifiek doel aan was gekoppeld.

2.4.10.3 Toelichting bij post: Vooruit ontvangen investeringssubsidies

Het betreft hier gelden die van de gemeente Gorinchem zijn ontvangen voor de zogenaamde eerste inrichting. De bedragen die hier staan, vertegenwoordigen de boekwaarde van de reeds geïnvesteerde bedragen. De komende jaren zal dit bedrag verder afnemen.

2.4.10.5 Toelichting bij post: Vakantiegeld en -dagen

Dit betreft de verplichting tot betaling van de vakantiegeldaanpakken. Het bedrag stijgt mee met de salariskosten.

2.4.10.6 Toelichting bij post: Accountants- en administratiekosten

Dit bedrag is lager, omdat in 2015 reeds een voorschotnota is ontvangen en omdat de totale accountantskosten lager zijn.

2.4.10.8 Toelichting bij post: Overige

Dit bedrag betreft de volgende verplichtingen:

- a) aanspraken bindingstoelage €32.000;
- b) reeds ontvangen, maar nog te besteden bedrag aan functiemix van €701.000;
- c) reeds ontvangen, maar nog te besteden bedrag voor eerste inrichting van €63.000;
- d) Vooruit gefactureerde excursies €12.000.

Financiële instrumenten

Algemeen

De in deze toelichting opgenomen gegevens verschaffen informatie die behulpzaam is bij het schatten van de omvang van de risico's die verbonden zijn aan zowel de in de balans opgenomen als de niet in de balans opgenomen financiële instrumenten.

De primaire financiële instrumenten van het CvB dienen ter financiering van de operationele activiteiten van het bestuur of vloeien direct uit deze activiteiten voort. Het beleid van het CvB is om niet te handelen in financiële instrumenten voor speculatieve doeleinden. De belangrijkste risico's uit hoofde van de financiële instrumenten zijn het kredietrisico en het liquiditeitsrisico.

Het beleid van het CvB om deze risico's te beperken, luidt als volgt:

Kredietrisico

Het CvB bewaakt voortdurend haar vorderingen. Door de bovenstaande maatregelen is het kredietrisico voor het CvB minimaal.

Liquiditeitsrisico

Het CvB heeft een treasurystatuut opgesteld waarin zij haar beleid omtrent liquiditeit heeft uiteengezet. Door tussentijdse monitoring en eventuele bijsturing worden liquiditeitsrisico's beheerst. In de begroting wordt rekening gehouden met eventueel beperkte beschikbaarheid van liquide middelen.

MG Model G Verantwoording Subsidies

G1 Subsidies zonder verrekeningsclausule												
Omschrijving	Toewijzing kenmerk	Toewijzing datum	Bedrag toewijzing	Ontvangen t/m vorig verslagjaar	Lasten t/m vorig verslagjaar	Stand begin verslagjaar	Ontvangst in verslagjaar	lasten in verslagjaar	Vrijval niet besteed in verslagjaar	Stand ultimo verslagjaar	Prestatie afgerond?	
			EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	Ja/Nee
Lerarenbeurs	707260-1	27-10-2015	65.044	0	0	0	65.044	65.044	0	0	Nee	
Subsidie Zij-instromer	719970-1	28-10-2015	20.000	0	0	0	20.000	19.155	845	845	Nee	
Totaal			85.044	0	0	0	85.044	84.199	845	845		
G2 Subsidies met verrekeningsclausule												
G2A Aflopend per ultimo verslagjaar												
Omschrijving	Toewijzing kenmerk	Toewijzing datum	Bedrag toewijzing	Ontvangen t/m vorig verslagjaar	Lasten t/m vorig verslagjaar	Stand begin verslagjaar	Ontvangst in verslagjaar	lasten in verslagjaar	Te verrekenen ultimo verslagjaar			
			EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR			
G2B Doorlopend tot in een volgend verslagjaar												
Omschrijving	Toewijzing kenmerk	Toewijzing datum	Bedrag toewijzing	Ontvangen t/m vorig verslagjaar	Lasten t/m vorig verslagjaar	Stand begin verslagjaar	Ontvangst in verslagjaar	lasten in verslagjaar	Stand ultimo verslagjaar	Prestatie afgerond?		
			EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	Ja/Nee		
Bestr. Voort. Schoolverl.	649707-1	20-10-2014	20.000	20.000	0	20.000	0	20.000	0	Ja		
Bestr. Voort. Schoolverl.	711367-1	20-10-2015	19.951	0	0	0	19.951	0	19.951	Nee		
Bestr. Voort. Schoolverl.	650602-2	11-11-2015	8.000	0	0	0	8.000	8.000	0	Ja		
Totaal			47.951	20.000	0	20.000	27.951	28.000	19.951			

OB Overheidsbijdragen				
3.1	Rijksbijdragen			
		31-12-2015		31-12-2014
		<u>EUR</u>		<u>EUR</u>
3.1.1	Rijksbijdragen OCW/EZ	12.932.857		12.084.449
3.1.2	Overige subsidies OCW/EZ	497.199		488.245
3.1.3	Af: inkomensoverdrachten	0		0
3.1.4	Ontvangen doorbetalingen Rijksbijdrage SWV	284.989		96.919
	Rijksbijdragen	13.715.045		12.669.613
	Uitsplitsing			
3.1.1.1	OCW	12.932.857		12.084.449
3.1.1.2	EZ	0		0
	OCW			
3.1.2.1.1	Geoormerkte subsidies	19.155		0
3.1.2.2.1	Niet-geoormerkte subsidies	478.044		488.245
3.1.2.3.1	Toerekening investeringsubsidies	<u>0</u>		<u>0</u>
	Overige subsidies OCW	497.199		488.245
3.2	Overige overheidsbijdragen en - subsidies			
		31-12-2015		31-12-2014
		<u>EUR</u>		<u>EUR</u>
3.2.1	Participatiebudget	0		0
3.2.2	Overige overheidsbijdragen en - subsidies	<u>38.505</u>		<u>38.935</u>
	Overige overheidsbijdragen en - subsidies	38.505		38.935

3.1.1 Toelichting bij post: OCW

Dit betreft de bijdragen voor personeel en materieel. De hoogte wordt vastgesteld op basis van onder andere het aantal leerlingen. Er is een stijging van ruim 8%. De belangrijkste verschillen zijn:

- Door een aantal bezuinigingen (aanpassing curriculum h/v en Lenteakkoord) zijn de ontvangsten circa €65.000 lager.
- Nieuw toegevoegd aan de personele bekostiging is de bijdrage die voorheen naar het gemeentefonds ging (de zogenaamde Haarsma Buma-gelden), totaal €190.000.
- In 2015 is €35.000 beschikbaar gekomen om klassenassistenten te benoemen.
- De vrijval van de functiemix is in 2015 €77.000 hoger dan het jaar ervoor (zie ook **4.1.1**).
- Een toename van het aantal leerlingen (73), waardoor circa €460.000 extra is ontvangen.
- Ter compensatie van de loonstijging 2014 en het loonakkoord is extra ontvangen €198.000.
- Een bedrag van €70.000 is ingehouden in verband met lagere pensioenpremies en hogere sociale verzekeringspremies.
- Het bedrag dat de overheid inhoudt op de bekostiging voor uitkeringskosten (75% van de WW-kosten in het onderwijs) is gestegen met €25.000.
- De materiële bekostiging is eenmalig geïndexeerd, waardoor €50.000 meer is ontvangen.

3.1.2.1.1 Toelichting bij post: Geoormerkte subsidies

Dit betreft een subsidie voor een zij-instromer. In totaal is er in 2015 een bedrag ontvangen van €20.000. Hiervan valt een bedrag van €19.155 vrij in 2015 en het overige in 2016.

3.1.2.2.1 Toelichting bij post: Niet-geoormerkte subsidies

Als niet-geoormerkte subsidies zijn bedragen binnengekomen voor:

- a) De verbetering van de kwaliteit in het voortgezet onderwijs, de 'prestatiebox': €327.000. Zie ook paragraaf **8.4**.
- b) Het realiseren van Maatschappelijke Stages: €53.000. In juli is hiervoor het laatste bedrag vrijgevallen en is deze subsidie definitief gestopt.
- c) Vergoedingen voor toegekende uren studieverlof: €65.000. Hier staan ook hogere salariskosten tegenover.
- d) Een subsidie om Voortijdig Schoolverlaten (VSV) te voorkomen: €27.000.
- e) Subsidie ter versterking van het vmbo: €5.000.

Het vervallen van de vergoeding voor Maatschappelijke Stage wordt slechts gedeeltelijk gecompenseerd door de stijging van de prestatiebox. Vandaar de lichte daling hier.

3.1.4 Toelichting bij post: Ontvangen doorbetalingen Rijksbijdragen SWV

Dit betreft de bijdrage van het Reformatorisch Samenwerkingsverband voor zorgleerlingen in verband met 'Passend Onderwijs'. Dit bedrag vervangt vanaf 1 augustus 2014 de bijdrage van de overheid (**3.1.2**) en de bijdragen van het 'oude' Samenwerkingsverband (**3.5.6**). Dit veroorzaakt een verschil in rapportage van €156.000. In totaal nemen de inkomsten voor de leerlingenzorg toe met circa €30.000.

3.2.2 Toelichting bij post: Overige overheidsbijdragen en -subsidies

Dit betreft de vergoeding die de gemeente verstrekt bij uitbreiding van het leerlingenaantal voor de eerste inrichting.

AB Andere baten				
3.5	Overige baten			
		31-12-2015		31-12-2014
		<u>EUR</u>		<u>EUR</u>
3.5.1	Verhuur			
3.5.2	Detachering personeel	81.459		61.518
3.5.3	Schenking			
3.5.4	Sponsoring			
3.5.5	Ouderbijdragen	62.336		60.666
3.5.6	Overige	<u>206.254</u>		<u>368.472</u>
	Overige baten	350.049		490.656

3.5.2 Toelichting bij post: Detachering personeel

Dit betreft de doorbelasting voor personeelsleden die (tijdelijk) op een andere plaats zijn gedetacheerd om daar werkzaamheden te verrichten. Dit is in 2015 verder toegenomen. Uiteraard staan hier ook extra salariskosten tegenover.

3.5.5 Toelichting bij post: Ouderbijdragen

Het betreft hier de ontvangsten van leerlingen of ouders/verzorgers voor lesmaterialen en de algemene vrijwillige ouderbijdrage.

3.5.6 Toelichting bij post: Overige

Het betreft hier de volgende inkomsten:

- Bijdragen voor ambulante begeleiding, wat tot augustus nog niet onder Passend Onderwijs viel, totaal €19.000.
- Bijdragen voor de 'Reformatorische Academische Opleidingsschool', de 'Professionele Leergemeenschap' en Erasmus+ (internationalisering): €92.000.
- Ontvangsten in verband met het uitlenen van docenten voor het ontwikkelen van methodes, of ander projecten €35.000.
- Diverse overige opbrengsten: €30.000.

Het verschil met 2014 wordt voornamelijk veroorzaakt door de wijziging in verslaggeving van het Passend Onderwijs, waardoor bedragen niet meer in categorie **3.5.6**, maar in **3.1.4** worden verantwoord. Het betreft hier een bedrag van €156.000.

LA Lasten				
4.1	Personeelslasten			
		31-12-2015		31-12-2014
		<u>EUR</u>		<u>EUR</u>
4.1.1	Lonen en salarissen	10.680.504		10.125.936
4.1.2	Overige personele lasten	719.314		459.371
4.1.3	Af: uitkeringen	<u>39.368</u>		<u>51.690</u>
	Personeelslasten	11.360.450		10.533.617
	Uitsplitsing			
4.1.1.1	Brutolonen en salarissen	8.633.616		8.033.574
4.1.1.2	Sociale lasten	969.287		913.436
4.1.1.3	Pensioenpremies	<u>1.077.601</u>		<u>1.178.926</u>
	Lonen en salarissen	10.680.504		10.125.936
4.1.2.1	Dotaties personele voorzieningen	175.072		106.785
4.1.2.2	Personeel niet in loondienst	171.128		48.333
4.1.2.3	Overig	<u>373.114</u>		<u>304.253</u>
	Overige personele lasten	719.314		459.371
	4.2 Afschrijvingen			
		31-12-2015		31-12-2014
		<u>EUR</u>		<u>EUR</u>
4.2.1	Immateriële vaste activa	0		0
4.2.2	Materiële vaste activa	<u>603.904</u>		<u>589.863</u>
	Afschrijvingen	603.904		589.863
	4.3 Huisvestingslasten			
		31-12-2015		31-12-2014
		<u>EUR</u>		<u>EUR</u>
4.3.1	Huur	131.063		129.235
4.3.2	Verzekeringen	0		0
4.3.3	Onderhoud	75.631		75.206
4.3.4	Energie en water	81.690		93.843
4.3.5	Schoonmaakkosten	219.860		210.145
4.3.6	Heffingen	20.172		18.738
4.3.7	Overige	29.538		30.994
4.3.8	Dotatie overige onderhoudsvoorzieningen	<u>244.987</u>		<u>243.419</u>
	Huisvestingslasten	802.941		801.580
	4.4 Overige lasten			
		31-12-2015		31-12-2014
		<u>EUR</u>		<u>EUR</u>
4.4.1	Administratie- en beheerslasten	165.292		164.593
4.4.2	Inventaris, apparatuur en leermiddelen	684.368		630.479
4.4.3	Dotatie overige voorzieningen	0		0
4.4.4	Overige	<u>0</u>		<u>0</u>
	Overige lasten	849.660		795.072
	Specificatie honorarium			
4.4.1.1	Onderzoek jaarrekening	14.254		16.153
4.4.1.2	Andere controleopdrachten	0		0
4.4.1.3	Fiscale adviezen	0		0
4.4.1.4	Andere niet-controledienst	<u>0</u>		<u>0</u>
	Accountantslasten	14.254		16.153

4.1.1 Toelichting bij post: Lonen en salarissen

De wijziging van de jaarlijkse kosten wordt voornamelijk veroorzaakt door de volgende zaken:

- a) Het effect van de salarisstijgingen bedraagt in totaal €262.000. Voor verdere toelichting over de salarismwijzigingen zie paragraaf **8.2**.
- b) De jaarlijkse periodiek per 1 augustus geeft hogere kosten van €85.000.
- c) Een stijging in de sociale verzekeringspremies: €15.000.
- d) Een daling van de pensioenpremies van in totaal €156.000.
- e) Een toename van de kosten van de functiemix: €77.000 (zie ook **3.1.1**).
- f) Zowel in augustus 2014 als in augustus 2015 zijn een aantal beginnende docenten benoemd. Dit heeft een gunstig effect van circa €125.000 op de gemiddelde salarislust.
- g) Het aantal steruren (invaluren) is toegenomen, wat circa €20.000 extra kosten met zich meebrengt.
- h) In 2015 is vaker gewerkt met medewerkers op uitzendbasis, waardoor de eigen salariskosten €145.000 lager zijn.
- i) De totale formatie is gemiddeld gestegen van 151fte naar 159fte, met als gevolg dat de salariskosten €520.000 hoger zijn. Voor verdere toelichting over de formatiewijziging zie paragraaf **8.3**.

4.1.2.1 Toelichting bij post: Dotaties personele voorzieningen

Deze post bestaat uit twee onderdelen:

- a) Een voorziening die bestemd is om de uitkeringen voor toekomstige jubilea te kunnen voldoen.
- b) Een voorziening ten behoeve van personeelsleden voor wie een WGA-uitkering moet worden betaald en personeelsleden die werkeloos zijn geworden en voor wie de school tijdelijk een gedeelte (25%) van de WW-uitkering moet betalen. Dit bedrag is toegenomen, omdat in het jaar 2014 een bedrag van €60.000 is vrijgevallen wegens de uitstroom van een collega uit de WGA.
- c) Een voorziening voor nog niet opgenomen of niet uitbetaalde LPB- en overuren.

4.1.2.2 Toelichting bij post: Personeel niet in loondienst

Dit bedrag is hoger dan in voorgaande jaren, omdat in het primaire proces meer gebruik is gemaakt van ad-hocdocenten (via een uitzendbureau).

4.1.2.3 Toelichting bij post: Overig

Deze post bestaat voornamelijk uit:

- a) kosten voor vrijwilligers;
- b) vergoeding voor vakantiewerkers;
- c) wervingskosten personeel;
- d) scholingskosten, zowel nascholing als het behalen van bevoegdheid;
- e) overige personele kosten.

De stijging wordt voornamelijk veroorzaakt door de toegenomen scholingskosten. Dit is vooral een gevolg van de cao die werd afgesloten medio 2014, waarbij de scholingskosten per medewerker zijn gestegen.

4.1.3 Toelichting bij post: Af: uitkeringen

Dit betreft diverse vergoedingen van het UWV voor opgenomen zwangerschapsverlof.

4.2.2 Toelichting bij post: Afschrijvingen materiële vaste activa

Deze kosten zijn hoger dan in 2014. De boekenbestelling in 2014 was vrij groot. Het afschrijvingseffect daarvan is in 2015 groter dan in 2014.

4.3.1 Toelichting bij post: Huur

Er wordt huur betaald voor:

- a) de dependance, aan de gemeente Gorinchem;
- b) de sporthal voor bewegingsonderwijs, aan de stichting sportaccommodaties die dit exploiteert;
- c) een drietal lokalen, die het eigendom zijn van de vereniging;
- d) de voetbalkooi die het eigendom is van de vereniging.

4.3.3 Toelichting bij post: Onderhoud

Dit betreft het technisch onderhoud aan de gebouwen, dat van het ene op het andere jaar kan variëren, doch wat in de praktijk vrij stabiel blijft.

4.3.4 Toelichting bij post: Energie en water

De daling wordt voornamelijk veroorzaakt door een lager gasverbruik. Dit komt enerzijds door de zachte winter en anderzijds door het beter functioneren van de automatische klimaatbeheersing.

4.3.5 Toelichting bij post: Schoonmaakkosten

Dit betreft zowel de middelen als de ingehuurde diensten. Er valt hier een lichte stijging te constateren, die veroorzaakt wordt door de prijsindexatie. Op dit moment loopt er een traject om in 2016 een Europese aanbesteding uit te voeren.

4.3.6 Toelichting bij post: Heffingen

Deze kosten betreffen de gemeentelijke heffingen en de kosten van afvalverwijdering.

4.3.7 Toelichting bij post: Overige

Deze post geeft de kosten weer van het tuinonderhoud en de zogenaamde facilitaire projecten, oftewel: eenmalige kosten in het schoolgebouw of op het schoolplein.

In 2015 is hier een bedrag geboekt van €14.000 voor het onderzoek naar nieuwbouw en verbouw. In 2014 was dit €17.000.

4.3.8 Toelichting bij post: Dotatie overige onderhoudsvoorzieningen

Dit betreft de voorziening voor groot onderhoud. De dotatie bedraagt €220.000. De herberekening als gevolg van de inflatie geeft evenals vorig jaar een kostenpost van circa €20.000.

4.4.1 Toelichting bij post: Administratie en beheerslasten

Deze kosten hebben betrekking op de organisatie van de school, zowel op administratief gebied als op het gebied van beheer. De kosten zijn vergelijkbaar met het voorgaande jaar.

4.4.2 Toelichting bij post: Inventaris, apparatuur en leermiddelen

Dit betreft de kosten van de secties, de diverse leermiddelen, de ICT-afdeling, de leerlingenzorg, PR, enz.

Het verschil met voorgaand jaar wordt veroorzaakt door:

- a) lagere kosten voor ICT doordat er minder consultancy-uren nodig waren;
- b) hogere kosten vanwege de uitgaven voor het 40-jarig jubileum in 2015.

FB Financieel				
5	Financiële baten en lasten			
		31-12-2015		31-12-2014
		EUR		EUR
5.1	Rentebaten	49.553		56.728
5.3	Waardeveranderingen fin. vaste activa en effecten	0		0
5.4	Overige opbrengsten fin. vaste activa en effecten	0		0
5.5	Rentelasten (-/-)	0		0
	Financiële baten en lasten	49.553		56.728

5.1 Toelichting bij post: Rentebaten

De ontvangen rente is lager dan vorig jaar. Enerzijds was er een hogere liquiditeit, anderzijds zijn de rentepercentages verder gedaald.

VT Verplichte Toelichting

Model E: Verbonden partijen								
Naam	Juridische vorm 2015	Statutaire zetel	Code activiteiten	Eigen vermogen 31-12-2015 <u>EUR</u>	Resultaat jaar 2015 <u>EUR</u>	Art 2:403 BW Ja/Nee	Deelname %	Consolidatie Ja/Nee
Vereniging voor Christelijk VO op Reformatorische grondslag te Gorinchem	Vereniging	Gorinchem		168.988	-788	N		N
Stichting Vermogensbeheer te Gorinchem	Stichting	Gorinchem		1.236.759	-14.932	N		N

WNT: Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector

Vermelding topfunctionarissen en gewezen topfunctionarissen 1									
Naam	Voorzitter	Ingangsdatum dienstverband	Einddatum dienstverband	Omvang dienstverband in FTE	Beloning	Belastbare onkostenvergoedingen	Voorzieningen beloning op termijn	Uitkering wegens beëindiging van het dienstverband	Motiveringen overschrijding norm en andere toelichtingen
Ir. Chr.J. Flikweert 1)	J	1-8-2003		1,0	108.138		15.025		
J. de Deugd	N	1-12-2010		1,0	82.410		12.150		
A.W.A. ter Harmse	N	1-5-2012		0,8	65.312		9.721		
C. van Rijswijk	N	1-1-1994		1,0	79.319		11.744		
1) Inschaling conform bestuurders cao: Schaal B2 regel 7									
Vermelding topfunctionarissen en gewezen topfunctionarissen 2									
Naam	Voorzitter	Ingangsdatum dienstverband	Einddatum dienstverband	Omvang dienstverband in FTE	Beloning	Belastbare onkostenvergoedingen	Voorzieningen beloning op termijn	Uitkering wegens beëindiging van het dienstverband	Motiveringen overschrijding norm en andere toelichtingen
Vermelding toezichthouders									
Naam	Voorzitter	Ingang functie-ervulling	Einde functie-ervulling		Beloning	Belastbare onkostenvergoedingen	Voorzieningen beloning op termijn	Uitkering wegens beëindiging van het dienstverband	Motiveringen overschrijding norm en andere toelichtingen
Dhr. J.S. Breedveld	N	1-10-2015			513				
Dhr. J.C. van Dam	N	1-9-2010			2.250				
Dhr. P. van Hartingsveldt	N	1-12-2011			2.050				
Dhr. P. Hugense	N	6-3-2009			2.850				
Dhr. H. van Snippenberg	N	6-3-2009			2.050				
Dhr. A.C. Speksnijder	N	6-3-2009			2.050				
Dhr. T.A. Stoop	J	6-3-2009			3.850				
Dhr. B. Verhoeve	N	6-3-2009	25-9-2015		2.138				
Vermelding niet-topfunctionarissen en gewezen topfunctionarissen (andere functionarissen van wie de bezoldiging c.q. de ontslagvergoeding de norm overschrijdt)									
Naam	Voorzitter	Ingangsdatum dienstverband	Einddatum dienstverband	Omvang dienstverband in FTE	Beloning	Belastbare onkostenvergoedingen	Voorzieningen beloning op termijn	Uitkering wegens beëindiging van het dienstverband	Motiveringen overschrijding norm en andere toelichtingen
Vermelding niet-topfunctionarissen en gewezen topfunctionarissen (zelfde opgave als hierboven, maar dan over het voorgaande verslagjaar)									
Naam	Voorzitter	Ingangsdatum dienstverband	Einddatum dienstverband	Omvang dienstverband in FTE	Beloning	Belastbare onkostenvergoedingen	Voorzieningen beloning op termijn	Uitkering wegens beëindiging van het dienstverband	Motiveringen overschrijding norm en andere toelichtingen

E Overige gegevens

E.1 Controleverklaring

E.2 Bestemming van het exploitatiesaldo

Bestuursbesluit: het positief exploitatieresultaat over 2015 (€536.197) is toegevoegd aan de algemene reserve van de school.

E.3 Niet uit de balans blijvende verplichtingen

De Gomarus is met diverse leverancier een overeenkomst aangegaan inzake de levering en afname van producten en diensten. Dit betreft educatieve informatiedragers, hard- en software, schoonmaak en onderhoud, enz. De duur van deze overeenkomsten varieert van jaar tot enkele jaren. Zonder uitzondering leiden deze overeenkomsten niet tot kosten als door de school geen afname plaatsvindt.

E.4 Niet in de balans opgenomen regelingen

Voor onderwijsinstellingen vallende onder de WVO is het op basis van artikel 5 van de regeling 'Onvoorziene gevallen bij invoering vereenvoudiging bekostiging voortgezet onderwijs' (kenmerk WJZ-2005/54063802) toegestaan een vordering op te nemen op het ministerie van OCW. Het voorwaardelijke karakter van deze vordering (uitkering zal alleen bij liquidatie plaatsvinden) leidt tot een nihilwaardering.

E.5 Gebeurtenissen na balansdatum

Geen.

E.6 Gegevens over de rechtspersoon

Bestuursnummer	42556
Naam instelling	Stichting voor Chr. VO op Ref. grondslag te Gorinchem
Adres	Hoefslag 11
Postadres	Postbus 425
Postcode/Plaats	4200 AK GORINCHEM
Telefoon	0183 – 610361
Fax	0183 – 621022
E-mail	info@gomarus.nl
Internetsite	www.gomarus.nl
Contactpersoon	Dhr. W.G. van Horssen
Telefoon	0183 – 610373
Fax	0183 – 621022
E-mail	wgvanhorsen@gomarus.nl

E.7 Opgave bestaan nevenvestigingen

Er is een dependance gevestigd aan de Lange Slagenstraat. Deze heeft het eigen (sub)Brin van 00WH01.

E.8 Vaststelling en goedkeuring

Vaststelling door College van Bestuur

Gorinchem,

Dhr. Chr.J. Flikweert

Goedkeuring door de Raad van Toezicht

Gorinchem,

Dhr. J.S. Breedveld

Dhr. J.C. van Dam

Dhr. P. van Hartingsveldt

Dhr. P. Hugense

Dhr. H. van Snippenberg

Dhr. A.C. Speksnijder

Dhr. T.A. Stoop

